

DİĞESTTA

HUKUK - KÜLTÜR - SANAT

SAVI:2

YIL:2025

Sahibi

BAİBÜ HUKUK TOPLULUĞU

Genel Yayın Yönetmeni

Serpil Ceren KOÇAK

Yazı İşleri Sorumlusu

Dila İdil TAŞDEMİR

Hukuk Birimi

Emrehan AKSUNGUR

Elif YURDUSAY

Burhan Emin ŞAHİN

Emre KANAT

İsmail YAKIN

Zehra ŞAHİN

Kültür Birimi

Rümeysa KAPLAN

Ümran ÖZARAZ

Meryem ASLAN

Fatıma Sueda CİNBİR

Akif MADEN

Sanat Birimi

Rumeysa DOĞDU

Ayşe Sıla YAŞAR

Alime Bircan KILIÇ

Seval MEŞHUR

Öke TİKİZ

Grafik/Tasarım

Esmanur YAPRAK

Şevval AKDENİZ

Suden AYDOĞAN

ÖN SÖZ

Kıymetli okuyucularımız;

Hukukun kültürün ve sanatın ışığında çıktığımız bu yolda yeni sayımızı sizlerle buluşturmanın heyecanını ve gururunu yaşıyoruz. İlk sayımızda attığımız temeli güçlendirmek için büyük bir özveriyle çalıştık ve bu sayımızda birden fazla konuda özgün içerikler üretmeye devam ettik.

Bu proje fikirlerin ve emeğin hayat bulmuş halidir. Her satır bir çabanın izi ,tekrar tekrar yazılan cümlelerin , silip yeniden başlamanın ve kararlılığın ürünüdür.

Biz Hukuk, sanat ve kültürü aynı dairenin içine almaya çalıştık. Sanatı sadece görmek değil , hissettirmek istedik. Hukuku yalnızca anlatmak değil inceliklerini göstermek istedik. Kültürü sadece sunmak değil birlikte yeniden inşa etmek istedik. Çünkü hukuk ve sanat dönüştürücüdür tam da bu sebeple sanatın birden çok alanla iç içe olduğunu gösterdiğimiz projemiz ; kusursuz değil belki ama sizinle tam.

Dileriz ki sizde okurken en az bizler kadar keyif alır, bir cümlenin içinde dinlenir , kıyısında durur ve içinde kendinizi bulursunuz. Saygılarımla...

Serpil Ceren KOÇAK

İÇİNDEKİLER

TAKDİM (DR. ÖĞR. ÜYESİ BARIŞ KÜÇÜK).....	3
TAKDİM (İSMAİL BELVİYA KILIÇ).....	4
İNDİE (BAĞIMSIZ MÜZİK) ÖZGÜRLÜĞÜN SESİ Mİ ENDÜSTRİYE DİRENİŞ Mİ? (ÖKE TİKİZ).....	5
CANIM CANIM CANIM (GAZME İYEM).....	8
TMK M.1007 ÖZELİNDE SORUMLULUK (AV. ALİ ANIL ÖZBAĞ & SERPİL CEREN KOÇAK).....	10
ZAMAN (KADRIYE ÇIRAK).....	12
KİTAP ÖNERİLERİ.....	13
ULUSLARARASI HUKUKTA ÖZEL YAŞAMIN KORUNMASI (AV. FURKAN KILINÇ).....	14
PLATON'DAN SOKRATES'İN DEVLET İDEASI: YÖNETİM VE FELSEFE (RUMEYSA DOĞDU).....	16
KENDİMİ KAYBETTİM BULAMIYORUM (ALEYNA İMROL).....	18
ALINTILAR.....	19
HUKUKTA DİJİTALLEŞME:GELECEĞE DOĞRU BİR YOLCULUK (EMRE KANAT).....	20
ZİYA GÖKALP (KADİR TÜRKER).....	22
ÇAĞ ÖTESİ BİR ROMAN:OTOMATİK PORTAKAL (MERYEM ASLAN).....	24
ANAYASA MAHKEMESİ'NE YAPILAN BİREYSEL BAŞVURU SONUCUNDA ANAYASA M.59/3 UYARINCA VERİLEN HÜKMÜN DEĞERLENDİRİLMESİ (AV. ARB. BERK YİĞİT).....	26
SPACEX (FATIMA SUEDA CİNİR).....	28
GUSTAV KLİMT DER KUSS ALTIN ÇAĞIN ÖLÜMSÜZ ÖPÜCÜĞÜ (SERPİL CEREN KOÇAK).....	30
ALMANYA'DAKİ FRAUENPARKPLATZ (KADIN PARK YERİ) UYGULAMASI: TOPLUMSAL CİNSİYET VE GÜVENLİK PERSPEKTİFİ (GÖKÇEN SARIOĞLU).....	32
HUKUK KİŞİLİK TESTİ (NİHAL NUR ERDİL).....	34
AŞK, MELANKOLİ,TRİSTAN (DİLA İDİL TAŞDEMİR).....	36
KUVVET ANTRENMANININ BAZI FAYDALARI VE DOĞRU BİLİNE YANLIŞLAR (EMRE KAVAS).....	37
HUKUK MESLEKLERİNE GİRİŞ SINAVI (BURHAN EMİN ŞAHİN & İSMAİL YAKIN).....	38
NOSTALJİK BİR YOLCULUK (ESMANUR YAPRAK).....	40
İNSANI ANLAMA SANATI MİMARLIK (SÜMEYYE KAYA).....	42
KODLARLA DEĞİL, KALPLE ADALET:AVUKATLIK NEREYE GİDİYOR? (SUDEN AYDOĞAN).....	43
KADININ HÂLÂ SOYADI YOK MU? (İBRAHİM EDHEM ATAN).....	44
TARİHİN DERİNLİKLERİNDE ZAMANIN İZLERİ (ALMİNA SARIOĞLU).....	48
BEN Mİ BÜYÜYORUM EBEVEYNLERİM Mİ ÇOCUKLAŞIYOR? (YAĞMUR ALTUNDAĞ).....	51
AVUKATLIK TARİHİ.....	52
GÖBEKLİTEPE (EMRE YILMAZ).....	53
YARGITAY.....	54
BULMACA.....	55

Sevgili Öğrencilerimiz, Kıymetli Okuyucular,

Hukuk fakültesi öğrencisi olmak, sadece kanun maddelerini ezberlemekten ibaret değildir; aynı zamanda insanı, toplumu ve adaleti anlamlandırma yolculuğudur. İyi bir hukukçu, olaylara farklı açılardan bakabilen, eleştirel düşünebilen ve adalet duygusunu ve ümidini ne olursa olsun yitirmeyen kişidir. İşte bu yüzden, bizler sadece bilgi aktaran değil, birlikte düşünen, tartışan ve öğrenen öğrenci topluluklarını önemsiyoruz.

BAİBÜ Hukuk Fakültesi ailesi olarak öğrencilerimizin sadece mesleki yeterlilik kazanmasını değil, aynı zamanda iyi birer insan olarak yetişmelerini hedefliyoruz. Derslerin dışında yürütülen her türlü etkinlik, bu hedefin bir parçası olmaktadır. Çünkü biz biliyoruz ki bir hukukçunun gelişimi, sadece sınıf içinde değil; birlikte yazılan bir derginin sayfalarında, katıldığı bir etkinlikte, yürüttüğü bir projede, birlikte tartıştığı bir toplantıda şekillenir. Nitekim, hukuk temel alanı, insanın içinde olduğu bütün disiplinlerle iç içedir.

Bu anlamda DİGESTA Dergisi, bizler için yalnızca bir yayın değil; aynı zamanda öğrencilerimizin sesini duyurabildiği, kendilerini özgürce ifade edebildiği bir mecra olma özelliği taşıyor. Her sayfasında emek, her satırında fikir, her fikrin ardında ise genç bir heyecan var. Her şeyden önemlisi bu sayfalar ardında ileride anlatılacak, kimilerince takdir edilecek kimilerince eleştirilecek; ancak bu dünyaya bırakılan ve sözler gibi uçmayan yazılar var. Bu heyecanı ve motivasyonu taşıyan tüm öğrencilerimize gönülden teşekkür ediyorum.

Unutmayın, hukuk fakültelerinin gerçek gücü öğrencileridir. İçinizde taşıdığınız merak, üretkenlik ve adalet duygusu ile bu yolda birlikte yürümekten büyük mutluluk duyuyorum. Dergimizin bu sayısında emeği geçen tüm arkadaşlarıma ve yazılarını bizlerle paylaşan öğrenci yazarlarımıza içtenlikle teşekkür ederim.

Hep birlikte daha fazlasını başaracağımıza olan inancımla,
Sevgi ve saygılarımla.

Dr. Öğr. Üyesi Barış KÜÇÜK
(Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi)

Değerli Okurlarımız,

Hukuk, yalnızca kanun maddelerinden ibaret bir disiplin değildir. O, hayatın içinde, insanın ruhunda ve toplumun dokusunda var olan bir denge arayışıdır. Kültür, sanat ve edebiyat ise hukukun bu dengeyi kurma sürecindeki en büyük yol arkadaşlarıdır. İşte bu anlayışla yola çıktığımız DİGESTA dergisinin ikincisayısını sizlerle buluşturmanın heyecanını yaşıyoruz.

BAİBÜ Hukuk Topluluğu olarak, hukuku yalnızca yasaların dar kalıpları içinde değerlendirmeyen, onu sanatın inceliği, edebiyatın derinliği ve kültürün zenginliğiyle harmanlayan bir perspektif sunmayı hedefledik. İlk sayımızda olduğu gibi, bu sayımızda da yalnızca akademik bir bilgi aktarımı yapmaktan öte, düşünmeye, sorgulamaya ve yeni bakış açıları kazanmaya davet ediyoruz. Hukukun adaletle, kültürün kimlikle, sanatın duyguyla ve edebiyatın kelimelerle kurduğu ilişkiyi daha derinlemesine ele aldığımız bu sayımızda, değerli akademisyenlerin, öğrencilerin ve hukuk dünyasına ilgi duyan herkesin katkılarıyla dopdolu bir içerik hazırladık. Adaletin teorik temellerinden sanata ilham veren hukuki olaylara, kültürel mirasımızın hukukla kesiştiği noktalardan edebiyatın hukuk anlatılarına kadar birçok konuya değindik. Bu vesileyle, derginin hazırlanmasında emeği geçen tüm yazarlarımıza, editörlerimize ve destek veren herkese içten teşekkürlerimi sunuyorum. DİGESTA, bir fikir ve düşünce platformu olarak her geçen gün gelişmeye, büyümeye ve sizlerle daha güçlü bir bağ kurmaya devam edecek.

Sizleri, sayfalar arasında bir keşif yolculuğuna davet ederken, hukuk, sanat, edebiyat ve kültür dolu bir okuma deneyimi diliyorum.

Sevgi ve saygılarımla...

İsmail Belviya KILIÇ
(BAİBÜ Hukuk. Topluluğu Kurucu Başkanı)

İNDİE (BAĞIMSIZ) MÜZİK:

ÖZGÜRLÜĞÜN SESİ Mİ, ENDÜSTRİYE DİRENİŞ Mİ?

İlk bağımsız plak şirketlerinden birinin, 1950'lerde bir avukat tarafından kurulduğunu biliyor muydunuz? Büyük plak şirketlerinin tekeli kırma için verilen bu hukuk mücadelesi ve 70'lerde punk hareketiyle güç kazanan, 90'larda "grunge" ile patlama yaşayan bağımsız müziğin, günümüz kuşağında dijital devrim ve festival rönesansı evrimi sonucunda değişmeyen tek ilkesi var: özgürlük. Indie ruhunun ülkemizdeki dönüm noktasını, 1990'lı yıllarda hayatımıza giren internet ile DIY (Do It Yourself - Kendin Yap) kültüründeki üretim çılgınlığı şeklinde ifade edebiliriz. Bu furyanın 90'lı yıllardaki hizmetkârı, kasetler iken; 2010'dan sonra "Spotify", "Soundcloud", "Youtube" gibi platformlara yerini bırakıp ortaya çıkan eserler için de bilhassa vitrinde sunulmasına olanak getirmiştir.

İndie'nin yeni sınavı, "streaming" canavarı olup ses getirmek mi yoksa bir zamanlar tutkuyla dijitalin getirdiği yeniliklerle dinamik kalma arzusu bulunmayan kolej radyoları dışında, ticaretleşmeden yaratılan bir özgürlük manifesto mu versusu arasında bozuk bir çizgide ilerlerken bağımsız müzik hareketinin dünyadaki sahnesinde, gruplardaki hayvanlı isim ekolü ile kendine yeni bir rota çizdiği yolculuğuna şahitlik ediyoruz: Blues gruplarından The Black Keys, The Animals; "psychedelic rock" türünde Tame Impala; indie camiasından Arctic Monkeys, Grouplove ve son olarak metal türü kapsamında "progressive" ve "sludge" metal müzik yapan Baroness, Deafheaven gruplarını; ekolü desteklemek adına sunmayı uygun bulmaktayız. Bağımsız müziğin Türkiye'deki yolculuğuna da göz atarsak bağımsız müzik kültürünün ilk örneklerinin; köklü rock gruplarından, 2008 yılında Eurovision'a "Deli" parçasıyla katılan Mor ve Ötesi'nin deneysel ve ticari kaygılardan uzak bir şekilde ürettiği "Dünya Yalan Söylüyor" adlı derlemesinin indie ruhunu beslediği; gerçek bir isyanın yankısı gibi çıkan melodik gitar riffleri ile hem toplumsal hem de estetik anlamda geniş kitlelere varan, solistliğini Doğan Duru'nun üstlendiği Redd grubunun bu uğurdaki öncülüğü barizdir. Bunun yanı sıra "Fırtınayt, Full Faça, Defansif Dizayn" albümleri ile standartları dağıtıp aşan alternatifçi gruplardan, Büyük Ev Ablukada; Akdeniz esintisi ile hayatımıza girip rahatlatıcı melodisi .ve sinematik manzaraları ile garaj rock klasisizmini benimsemiş "neo-psychedelic" gruplarından, Palmiyeler; Tolga Akdoğan gibi bir vokali kulağımıza sunan, "Eski Dostum Tankla Gelmiş, Dünya Günlükleri, Harekete Kimse Mânî Olamaz" adlı sağlam bir diskografi ile hayatımıza giren Adamlar; adını Ömer Hayyam'ın bir rubaisinden esinlenerek alan ve bizim nazarımızda, dünyanın en iyi müzik koleksiyonlarından biri olan Karanlık'ı bahşeden Dolu Kadehi Ters Tut; "synthpop" ve "new wave" türünde aramızda gezen Jakuzi grubu; "İstikrarlı Hayal Hakikattir" albümünü, "Tutarlı Fantezi Gerçekliktir" mânâsıyla yaratan Anadolu rock kraliçesi Gaye Su Akyol ile GSA'nın gücünü, özgürlüğünden ve kimseye karşı hesap vermeyi reddetmesinden alan bağımsız politikalar albümlerini, kalbimize işlemesinden huşu bulur ve müzik endüstrisindeki bu sessiz devrimin bizce Big Brother'ı olmayı hak eden, büyüklüklerinden biri olan "Suluşaka" yapıtının mimarı, Peyk grubunun sahneden inen yıldızı, geçtiğimiz günlerde vefat eden kurucu üyelerinden İrfan Alış; hatırlamayı borç bilir, yolunun ışık olmasını ve her daim uzun soluklu dinlenmesini temenni ederiz.

İndie ışığında kendi yolunu çizen müzisyenlerden biri olan Deniz Tekin'le seslendirdiği "Transatlantik" şarkısıyla tanınıp, "Devamlı yeni şeyler deniyorum. Aslında MP3 Maker'ım." diyerek kendini tasvir eden ve 2023 yılında "Ağlama Ben Ağlarım" teklisini dijitalle sunarak Türkiye'de "föhn" rüzgarları estiren Can Ozan'a; müzik piyasasının sert kuralları arasında gerçekten özgür bir sanatın mümkün olduğunu sormakla beraber, Türk müzik sahnesinde 8 yaşında gitar çalmaya başlayıp kariyerinde tıpkı parmakları gibi hızla ilerleyen, 2017 yılının Aralık ayında ilk solo albümünde "Thrown Into My Fate'i" Yngwie Malmsteen ve Dokken gibi heavy metal gruplarıyla çalışmış olan ünlü vokalist Mark Boals ile iş birliği yapan ve 2018 yılında "My Muse" adlı ikinci albümünü piyasaya süren, bir dönem Sena Şener'in projelerine değer katarak birlikte sahne alan gitar virtüözü Deniz Yıldız ile söyleşi tadında röportaj yaptık. Birlikte; biraz sarkastik biraz da ütöpik sorularla bağımsız müziğin, gerçekten bağımsız mı olduğunu çözmeye çalıştık. İlk olarak sizi Can Ozan'ın cevaplarıyla baş başa bırakıyoruz. Okuma yolculuğunuzun keyifli olmasını dileriz.

Görsel 1.0
(Canozan)

Müzik kariyerimin başlarında; en büyük motivasyon kaynağım, içimde bitmek bilmeyen müzik yapma arzusuymdu. Bu konuda aşırı gazlıyım. Müzik, hayatta yapmaktan en çok keyif aldığım şey olduğu için ve de çocuk olduğum için para kazanma kısmı çok düşündüğüm bir şey değildi. Para kazanmak, biraz daha yaşım ilerledikçe önemli olmaya başladı. Ailem, müziği bir meslek olarak edinmemi istemiyordu. Eskiden (2000'lerin başı ve 2010'lar) bir sanatçı olarak müzik yaparak para kazanmak için şimdiye kıyasla çok daha yüksek ve aşılması zor bir bariyer vardı. Ama bunlar benim umrumda değildi, hâlâ da değil; müzik yaparak hayatımı geçirdiğim sürece kendimi kârda sayarım.

1. Müzik kariyerinizin ilk dönemlerinde, sizi en çok motive eden en büyük destek neydi? Eğer yeterince destek göremediğiniz zamanlar olduysa o dönemlere dair içinizde kalan bir pişmanlık ya da farklı bir yol izleseydiniz, nasıl bir yol izlemek isterdiniz?

O dönemlerde içimde kalan pişmanlık, başka bir yol izleseydim dediğim nokta şu: Şarkılarımı; keşke Youtube'a ve diğer platformlara çok daha erken koysaydım, diyorum. O zamanlar; şarkılarımın, melodilerimin çalınacağına dair bir paranoyam vardı bu yüzden uzun süre şarkılarımı sosyal medyaya koymadım. 2015 gibi başladım şarkılarımı paylaşmaya. Hâlbuki çoğu şarkım 2010 civarında da vardı, örneğin: Dünyaya, Ağlat Beni, Duydum... Daha önceden koysaydım belki de dinlenme şansları artardı.

2. Müzik sektörü içinde bir tekelleşmeden bahsedilebilir mi?

Sizin gibi sanat dünyasına atılabilecek biri için öneriniz ne olabilir?

Müzik sektörü, tekel değil oligopol bir yapıya sahip. Birkaç tane çok büyük oyuncu dışında binlerce irili ufaklı oyuncu var. Dolayısıyla tekel diyemeyiz. Fakat tabii ki büyük şirketler başta olmak üzere, her şirket tekel olmaya çalışır. Bir şirketin amacı, zaten kâr maksimizasyonudur. Dolayısıyla bir şirketin, bu yolda uğraşması anormal bir şey değildir. Ama müzik sektöründe tekelleşme var diyemem. Güçler dengesi olarak baktığımızda, büyük oyuncular tabii ki daha güçlü diyebiliriz. Öte yandan, bu dönemin güzelliği de; sosyal medya veya farklı ağlar sayesinde bağımsız bir müzisyen olarak kendi kitleni oluşturabilme imkânının olması. Alternatif birçok kanal mevcut.

Sanat, günün sonunda bir iletişim türüdür. Ve bu iletişim türünü toplumda kiminle iletişim kurmak istiyorsanız ona göre dizayn etmenizi; bütün bu platform ve araçları sanatsal bir şekilde, bir sanatçı gibi kullanmanızı tavsiye ediyorum.

Görsel 1.1
(Canozan)

Öncelikle, hukuki bilincinizi geliştirmeniz çok önemli. Benim gözlemlediğim kadarıyla müzisyenlerdeki en büyük eksik bu konuda. Hukuki ve sektörel bilgiler yalan yanlış, ağızdan ağza dedikodu gibi dolaşıyor. FSEK'i okumalarını; MSG, MESAM, MÜYORBİR ve MÜYAP gibi meslek birliklerini araştırmalarını tavsiye ederim. Bir yapım firmasıyla ticari anlaşmalar yaparken ne verdikleri ve ne aldıklarının çok net bir şekilde ortaya koyulması gerekir. Sözleşmedeki maddeleri iyi okumaları, anlamadıkları kısımları gerekirse bir avukata ya da müzik sektöründen tecrübeli birine danışmaları önemli. "Hadi imzalayalım" deyip de beş yıl sonra pişman olan çok müzisyen var. Şarkıların teliflerini kesinlikle meslek birliklerine bildirsinler. Sözleri, melodileri mümkünse şarkı çıkmadan kaydettirsinler.

3. Genç ve bağımsız müzisyenlere telif hakları, sözleşmeler ve diğer hukuki konularda ne gibi tavsiyelerde bulunursunuz?

Görsel 1.2
(Canozan)

4. Müzikal yolculuğunuz bir film olsaydı, hangi sahnede başladır ve nasıl bir sonla biterdi?

Açılış Sahnesi: 13 yaşındaki ben, karanlık bir oda, elimin altında babamın eski el kamerası, dayımın hediye ettiği gitarı çalıp öğrenmeye çalışıyorum. **Final Sahnesi:** Yine bir odanın içinde, kendi kendine müzik yapan yaşlı bir Canozan, rock müzikten elektronik müziğe birçok hiti olan, dünyayı gezmiş, birçok konser vermiş ve sonunda yine odasında müzik yapıyor.

Hızlı arpejleri, sweep picking, melodik pasajları ve progresif dokunuşları ile yerli John Petrucci ve Yngwie Malmsteen kombinasyonumuz olan Deniz Bey'in "Deniz Yıldız Session Band"ine göz atmanızı tavsiye eder, röportaj sonunda naçizane sunduğumuz iyi ki playlistimizin sizi mutlu etmesini ister, bu röportajların sizde iz bırakmasını dileriz.

1-Bir gün, telif hakları o kadar sertleşti ki artık gitar sololarının uzunluğu bile yasal sınırlamaya takılıyor. '30 saniyeden uzun solo atmak yasaktır!' diye bir kural gelse bu durumu nasıl protesto ederdiniz? Daha hızlı mı çalardınız yoksa gizli akorlarla hukuka meydan mı okurdunuz?

Muhtemelen, telif haklarını bırakıp istediğim kadar solo çalardım. Solo çalmaya; ben, her zaman şarkı şarkı yaklaşıyorum. Şu anda kaydettiğim yeni albümüm I'll Lead My Life'de bir şarkımda, hiç gitar solosu yokken başka bir şarkımda bir dakikadan uzun bir gitar solosu var. Müzik neyi istiyorsa, anlattığım hikaye neyi anlatıyorsa ve bunu nasıl duyurmam gerekiyorsa buna göre yaklaşmam gerektiğini düşünüyorum. Diğer senaryoyu düşünürsek telif haklarımı elimde tutma zorunluluğum olsaydı 30 saniye içerisinde çalabileceğim bir solo hazırlamaya çalışırdım. Eğer bu solo içime sinmezse soloyu koymazdım. Solosuz şarkının eksik olacağını hissetsem de şarkıyı yayınlamazdım. Buna karşı gelmeye çalışmazdım ancak ben ilk yolu seçerdim telifi bırakıp istediğim gibi çalardım.

Görsel 1.3
(Deniz Yıldız)

I'll Lead My Life isimli şarkımın riffini kilitlerdim:) Aslında rifften çok bir lick gibi ama yine de kilitlerdim. Üretebilen bir insan, çok fazla başka bir yerden başka bir şey almak ile uğraşmaz. Müziği seven bir insan da şarkısında kendi bulduğu şeylerin olmasını ister. Ben, bugün başka birisinin şarkısı ile veya bir düet ile kariyer yapmak istemezdim. Kendimi anlattığım, kendi müziğimi yansıttığım bir yolda ilerleyebildiğim kadar ilerlemeyi tercih ederdim. O yüzden müzik olabildiği kadar özgür olmalı ama ben çok fazla başkalarının yaptıkları ile ilgilenmiyorum.

2-Eğer gitar riff'lerini patentlemek mümkün olsaydı ilk olarak hangi riff'ini tescillerdiniz? Yoksa "Müzik özgür olmalı, riff'leri kilitlemem!" diyerek bu işe hiç mi girmezdiniz?

Kıssadan hisse iyi kilerimizden bazıları:

🎵 Buckethead-Sail On Soothsayer

🎵 Rashit&Teoman-Yakın Ölüm Deneyimi

🎵 Son Feci Bisiklet-Viva La Vadi

🎵 Lalalar-Yalnız Ölü Balıklar Akıntıyı Takip Eder

🎵 John Frusciante-Central

🎵 Büyük Ev Ablukada-Tayyar Ahmet'in Sonsuz Sayılı Günleri

🎵 Hedonutopia-Bilmiyorum Hiç Güvende Miyim

🎵 The Smiths-William, It Was Really Nothing

CANIM CANIM CANIM

Azra Erhat... Eski Yunan ve Roma dilleri uzmanı, filolog, arkeolog, düşün yazarı, çevirmen ve doçent. Bunlar isminin başına aldığı akademik sıfatlar. Bir de aşkın en masum, en derin ve en içten halini yaşayarak aldığı "canım" sıfatı var ki, bu onun için aldığı sıfatların en güzeli olur. Canım; efsaneleşen, dillere destan olan, nesiller boyu aktarılacak bir aşkın öznesidir.

Cevat Şakir Kabaağaçlı yani nam-ı diğer Halikarnas Balıkcı ile Azra Erhat, tanışmalarından Balıkcı'nın ölümüne kadar süren on beş sene boyunca mektuplaşırlar. Sayıları binlerce, her biri sayfalarca olan bu mektuplar; işte bu dillere destan olacak aşkın bugüne kalan delilleridir. Yaşamları boyunca ikisi de çevrelerine aralarındaki duygu ve mektuplardan bahsetmez. Bazı duygulara kelimeler yeterli gelmez denir ya, öyledir. Birbirlerine de çok açık etmezler aslında. Ben "canım" diyeyim, gerisini sen anla der gibidir Balıkcı'nın kalemi. Sanki çocuk gibi utanır dillendirmeye bundan ötesini. Ama duyguları öyle derindir ki, bir canım da yetmez elbet. Bu yüzden mektuplarının başına üç tanesini birden sıralar. Böylece "canım canım canım" sözleri, Balıkcı için kalbinin bir satırlık sembolü haline gelir.

"Aşk mektuplarıydı bunlar. Kiminde yirmi otuz sayfa dolusu yalnız benden söz ediyordu Balıkcı. Hem de nasıl bir dille... Kimseye açıklanamayacak, kimseyi ilgilendirmeyecek bir içtenlikle." sözleriyle, bu mektupların bir bölümünü yıllar sonra kitaplaştırır Azra Erhat. Balıkcı'nın vasiyetidir bu ona. Okuyan herkesin kıskandığı, özendiği, özlediği bir aşk masalı serilir böylece sayfalara.

Gelelim masalın en başına, 1957 yılının ilk aylarına. Azra Erhat, çevirmen arkadaşı A. Kadir ile birlikte, Homeros'un Troya Savaşı'nı anlatan destanı İlyada'nın çevirisini tamamlamak üzeredir.

Hasan Âli Yücel'in, İş Bankası Kültür Yayınları için hazırladığı seride basacaktır kitabı, bu yüzden de hazırlıklara büyük titizlik gösteriyordur. Bir gün, yakın arkadaşı Sabahattin Eyüboğlu ile birlikte bir yemeğe katılır. O günlerde artık ünlü bir yazar olan Halikarnas Balıkcısı da oradadır. **"Karşısında tuhaf bir çekingenlik duyuyor, onunla konuşabilmek şöyle dursun, ona varlığını bile duyuramayacağımdan emin olarak büzülmüş oturuyor, hiç lafa karışmıyordum."** diye anlatır Azra Erhat yemeğin başında hissettiklerini. Sabahattin Eyüboğlu, Halikarnas Balıkcısı'nın Roma tarihine ilgisini bildiğinden, Azra Erhat'ın İlyada'yı çevirdiğinden konu açar. Ve Balıkcı'nın, Homeros ve İlyada hakkında dakikalarca süren sohbeti böylece başlar. Sözleri, bugün bildiğimiz İlyada'nın ilk yazılan hali olmadığını, yapılan sansürleri ve nihayetinde esas metinde bugüne değin yapılan değişiklikleri içermektedir. Sözünün özünde de bugüne kalan İlyada metninin çevrilmesindeki eksiklikleri ve yanlışları vardır. Azra Erhat alınır duruma, Balıkcı onun akademik kaynaklardan topladığı kırk yıllık bilimsel verileri topa tutmaktadır. Konuyu o kadar uzatır ki; Azra Erhat, Halikarnas Balıkcısı'nın saçmaladığını düşünerek yemekten ayrılır.

İki hafta kadar sonra Azra Erhat, özel ulakla gönderilmiş bir paket bulur kapısında. Paketin içinden 80 sayfa, el yazısıyla yazılmış kâğıtlar çıkar. Halikarnas Balıkcısı o gece yemekte ortaya attığı tüm savları; kendi araştırmaları siyah, İngilizce kaynaklardan aldıkları kırmızı, Fransızca olanları mavi renkli kalemle ve Batılı akademik kaynaklara da dayandırarak tek tek yazmıştır. Azra Erhat saçmıyor sandığı o geceki konuşmanın, kendi araştırmalarından çok daha derin araştırma ve bilgi ürünü olduğunu görünce kendi deyişle; utanır, çok utanır...

O günden sonra başlar mektuplaşmaları. Ve işte o dillere destan sevgi, sayfalarca ve yıllarca akar ikili arasında. Yalnızca aşk değildir konuştukları. Mektuplarında sevgi, arkadaşlık, âşıklık gibi sıfatların ötesinde; düşünsel tartışmalar da vardır. Siyasetten, doğadan, edebiyattan çokça fikir paylaşırlar birbirleriyle. Türkçe'nin en naif sahiciliği ve en içten kelimeleri yan yana dizilir bu mektuplarda. Mektuplaşmaya başladıklarında Azra Erhat, Kapalıçarşı'dan büyük bir sandık alır ama hemen doluverir sandık. Hemen her gün mektup geliyordur Balıkcı'sından. Ama Balıkcı gönderdiklerine mektup diyemiyordur da **"Mektup mu yahu benim sana yazdığım? Gönlümün parçaları onlar. Yaran varsa o parçaları üzerine sar."** diye anlatır satırlarında. Azra Erhat da **"Bizim sevgimizin yalnız güzel, pırlıl pırlıl tarafı var. Dünyada böyle bir şey binde bir olur, o da senin ve benim gibi seçkin insanlarda ve ancak çok yaşadıkten, çok çektikten sonra olabilir."** diye yazar hislerini. Başka bir mektubunda Balıkcı, **"Seni olduğun gibi gönlüme aldım. Sende bütün insanıyeti seviyorum. Sen dünyanın bana verdiği mükafatsın."** sözleriyle noktalar mektubunu.

Mektuplar boyunca sevgilerini uçsuz bucaksız dile getirirken, hayatlarına dair deneyimlerini paylaşırlar. Halikarnas Balıkçısı, arkadaşlarıyla birlikte çıktığı deniz yolculuklarına "Mavi Yolculuk" ismini vermiştir. Bu tanımlamayı Türk ve dünya literatürüne kazandırmış olur böylece. Mavi yolculuklar düzenler ve dalgaların, rüzgârların ilk çağdan bugüne ulaşan sesine kulak vererek, bir yeri tarihiyle görmeyi ve yaşamayı anlatır eşlik edenlere. Bu yolculuklardan birine Azra Erhat da katılır. Bu mavi yolculuk, bugün bildiğimiz lükslerin hepsinden uzaktır. Denizle baş başa kalmaktır tek istedikleri. Deniz bir nesne olarak durmaz öylece, bir özne olarak onların bilincine akar. Geziden sonra, hissettiklerini ve deneyimlerini aynı isimle kitaplaştırır Azra Erhat. Kitabın sayfalarını çevirdikçe Akdeniz'den, parıltılı güneşten, mitolojiden, tarihten, denize açılmışız hissiyle mavi bir rüzgâr eser. Kültürümüze açılan duyarlılık penceresi kapanmaz, sahip çıkma hissi son satıra kadar bırakmaz elimizi. Mavi Yolculuk, edebiyatımızın solgun yanına da çiçekler açtırmıştır: Gezi Edebiyatı türünde ilk örneklerdendir.

Azra Erhat, Cumhuriyet'in ilanıyla başlayan Türk aydınlanma seferberliğinde en ön sırada yer alanlardan biridir. Tercüme Bürosu'nda, Köy Enstitüleri'nde, Halkevleri'nde görev alır. Dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Âli Yücel'in başlattığı yabancı eserleri dilimize kazandırma seferberliğine yirmiyeye yakın çeviriyle destek olur.

Azra Erhat ve Halikarnas Balıkçısı, hayatları boyunca cılız fikir dünyamızı beslemeye çalışırlar. Akıllara sığmaz özverilerle tüm çabalarını ve üretkenliklerini, bugünleri daha aydınlık kılma hedefi üzerine sarf ederler. Ses olurlar günümüze yazıları, şiirleri, mektupları ve insan öğeleriyle. Yıldız olurlar sonra, bu topraklardaki vazifelerini tamamlamış olmanın huzuruyla.

"Ben öldükten sonra en güzel yazıyı senin yazacağını duyuyorum da ölesim geliyor." demiştir Balıkçı bir mektubunda. O öldükten sonra, görevini yerine getirir Azra Erhat. İyiliği, güzelliği ve sevecenliği, aynı "merhaba"sı gibi çınlayan, yüreklerde sevgi hissi uyandıran Balıkçı'nın sesinden bir kitap daha bırakır bizlere. Dokuz yıl sonra, aynı Balıkçısı gibi bir sonbahar sabahında o da ayrılır aramızdan.

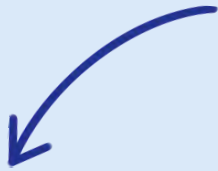
TMK M.1007 ÖZELİNDE SORUMLULUK

Türk hukuk sisteminde ve TMK M.997 vb. hükümlerinde öngörülen tapu sicili ana (tapu kütüğü, yevmiye defteri, belgeler, kat mülkiyeti kütüğü, plan) ve yardımcı (aziller sicili, kamu orta malları sicili, tapu envanter defteri, düzeltmeler sicili) sicillerden oluşmaktadır.

Tapu sicilinin nasıl tutulacağı ilgili kanunda gösterilmiş olup işlemler taşınmaza göre yapılır. Taşınmazlar bulundukları bölgenin tapu siciline kaydedilir (TMK M.1004). Tapu sicilinin belirgin yöntemlerine uygun tutulmamasından doğan zararların hazine tarafından ödeneceği ise TMK M.1007 de ifade edilmiştir.

Türk hukuk sisteminde tapu sicilinin tutulmasından doğan tüm zararlardan hazine sorumludur. Devlet bu durumda kusursuz sorumludur. İşlemi yapan memurun kusuru olsun veya olmasın hazine sorumlu tutulur. Kusurun varlığı veya yokluğu devletin sorumluluğu için önem taşımamakta, sadece devletin memura rücu halinde iç ilişkide etkili olmaktadır(5.HD.11.3.2014-218627/6486). Zarara neden olan memur hakkında ise doğrudan dava açılmaz, husumet hazineye yöneltilir. Yanlışlıkla tapu sicil müdürlüğüne yöneltilmişse bu yanlışlıktan hasımda değil, temsilcide yanlışlıklar olarak kabul edilip dava reddedilmez, davanın hazineye yöneltilmesi için davacı yana olanak tanınması gerekir. (GÜNAY, Erhan, Tapu İptali ve Tescil Davaları, Seçkin Hukuk, 3.baskı-2007, S.85-86)

Tazminat davası tapu sicilinin bulunduğu yer mahkemesinde açılır. Yargıtay kararları da bunu destekler yöndedir. Bu durum aslında tapu sicilinin önemini belirtmek ve insanların güven duygusunu kazanmak amacıyla TMK m.1007 de güvence altına alınmış olup tüm zararlarda devletin sorumlu olacağı ilkesini benimsemiştir. Tapu maliki ya da ilgili kişi aleyhine gelen zarar durumlarında zararın tazmini devlete (hazineye) açılacak olan dava ile mümkündür fakat zarar doğuran her işlem için bu durumun varlığını söylemek doğru olmaz.

Yargıtay kararlarından anlaşıldığı üzere mevcut durumu doğuran bazı olaylar aşağıdaki örnekte olduğu gibidir.

ÖRNEKLER

1. Orman sınırları içerisine alınan taşınmaza ilişkin tapu iptal davaları. (5.HD.11.3.2014-21844/6489)
2. Kadastro kayıtlarında yapılan hatalar. (5.HD.1.4.2014-24348/9133)
3. Tapu memurunun; tedbir kararını yerine getirmeyerek, taşınmazı başkasına devretme durumunda doğan zararlar. (HGK 2.6.1972-4/487-350)
4. Davacının bir taşınmaz satın alması ve bu taşınmazın satın alındıktan sonra tapu kaydındaki bir hatasının ortaya çıkması durumu(4.HD.28.4.2005-10144/4534)
5. Mahkeme kararına ilişkin terkin işleminin tapu yönetimince zamanında yapılmamasından doğan zarar.(5.HD.26.3.2013-26322/5403)
6. Sahte vekâletname ile işlem yapılmasından doğan zarar(HGK 29.6.1977-4/845-665)

Bu gibi durumlarda devlet (hazine) sorumlu tutulur.

TMK M.1007 UYARINCA; Tapu sicilinin tutulmasından devletin sorumlu tutulabilmesi için çoğu durumda da aradığımız belli unsurların gerçekleşmesi gerekmektedir. Mevcut olayda hukuka aykırı bir zarar meydana gelmeli ve bu zarar ile fiil arasında nedensellik bağı bulunmalıdır(örneğin tapu kaydının yanlış kişi adına tutulması devleti sorumlu kılar).

Hazine kusursuz sorumludur. Bu sebeple kusurunun bulunmadığını kanıtlasa dahi sorumluluktan kurtulamaz. Hazine ancak üçüncü kişinin ya da zarar görenin illiyet bağı bizzat kesecek derecede ağır kusuru olduğunu kanıtlamakla sorumluluktan kurtulabilir. Bu durumdan da anlaşılacağı üzere kusursuz sorumluluk hallerinden illiyet bağının kesilmesi halinde sorumluluktan kurtulma gerçekleşebilir(4.HD.27.1.2000-18/545). Zarardan kasıt maddi zarardır, manevi zarar nedeniyle m.1007 ye dayanıp manevi tazminat istenemez.

TMK M.1007 deki kusursuz sorumluluk halinin ise 6098 s. TBK m. 146 da ki 10 yıllık genel zamanaşımı süresinin uygulanması gerekir. Sicile kaydedilmemiş olan bir taşınmaz devri devir alana mülkiyeti kazandırmayacağı için uyuşmazlığın tapu sicilinden kaynaklandığı ileri sürülemez ve m.1007 ye göre devlet aleyhine adli yargıda dava açılmaz (GÜNEY, Erhan, Tapu İptali ve Tescil Davaları, Seçkin Hukuk, 3.baskı-2007, S.92).

Bu husustaki bir olay Yargıtay kararında benimsenmiştir "...dava tazminat istemine ilişkindir . davacı, davalıların çalıştırdığı elemanlar tarafından kendisine tapu senedi verildiğini, ancak bu senedin dayanağı olan akit tablosunun idarede bulunmadığını ve devrin sicile işlenmemiş olduğunu belirterek uğradığı zararın giderilmesini istemiştir. Gerçekten de tapu sicil müdürlüğü çalışanları tarafından davacıya taşınmazlarda pay satın aldığını gösteren , tapu senedi başlığını taşıyan , fotoğrafsız belgenin verildiği , ancak bu belgelerin dayanağı olan resmi akit senedinin idarede olmadığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda davacının taşınmaz mülkiyetini kazanmış olduğundan söz edilemez. Bu husus davacının daha önce açmış bulunduğu tapu iptal ve tescil davasında verilen mahkeme kararı ile kesinleşmiştir. Bu nedenle uyuşmazlığın TMK m.1007 de düzenlenen tapu sicilinin tutulması ile ilgisi yoktur. Davacının iddiası ele alınıp değerlendirildiğinde, davalı idarenin çalıştırdığı idari görevlilerin özensiz davranışları ve idarenin de bu elemanlar üzerindeki denetim görevini yeterince yerine getirmemesi nedenleriyle uğranan zararın giderilmesinin istendiğini sonucuna varılmıştır. Böyle bir iddiaya dayanarak açılan tazminat davasının 2577 s. Yasasının 2.maddesi gereğince idari yargı merciinde görülmesi gerekir. Bu durum karşısında yargı yolu bakımından dava dilekçesinin reddedilmesi gerekirken, mahkemece işin esasının incelenmesi bozmayı gerektirmiştir"(4.HD.20.5.2002-958/6024)

Bir diğer konu ise ipotek işleminin yanlış yapılması hususundaki doğan zararın hazineden istenip istenemeyeceğidir. Doğan zararın hazineden istenmesi için borçludan zararın tahsil edilmemiş olması gerekir. Sahte vekâletnameye dayanan işlemlerde devletin sorumlu olup olmayacağı ise tartışmalı bir konudur her ne kadar Yargıtay kararlarında devletin sorumlu tutulacağına dair kararlar istikrar kazanmış olsa da yeni kararlar illiyet kesildiğinden dolayı devletin sorumlu tutulmayacağı yönündedir.

Görsel 1.0 İbrahim Günaydın, İsmail Günaydın, Bolu.

Zaman

Sahip olduğumuz her kırışıklık; hayatta alınmış derslerin, deneyimlerin ve geçip giden yılların sessiz birer tanığıdır. Yaşlarımızın gözlerindeki parlaklık, gençlik dönemlerinin hatıralarını ve ömür boyu süren mücadelelerini yansıtır. Yaşantımızdaki tüm deneyimler; yaşadığımız güzel ve keyifli anılar, gülmekten ve ağlamaktan kendimizi susturamadığımız, yaptığımız hataların altında ezilecek gibi hissettiğimiz zamanlar... Kısacası iyisiyle kötüsüyle kaç yaşında olursak olalım tüm yaşantımız sırtımızda taşımaya devam ettiğimiz koca bir heybe.

Fotoğraflar sadece bireysel hikâyeleri değil, aynı zamanda kolektif bir geçmişi de bize anlatır. Çektiğimiz yaşlı fotoğraflarına bakarak zamanın izlerini görebilir ve yaşadığımız hayatın ne kadar değerli olduğunu bir kez daha anlayabiliriz. Bu farkındalık günlük hayatın koşturmacasında kaybolup gitmememizi, sevdiklerimizle daha fazla zaman geçirmemizi ve her anı dolu dolu yaşamamızı sağlar.

Yaşlarımızın ve çevremizdeki insanların sadece fotoğraflarına değil, yaşantılarına da baktığımızda hepimiz birer ilham alabiliriz. Onların sabrı, azmi ve sevgisi bizler için birer rehber niteliğindedir. Bu rehberlik, geleceğe dair umutlarımızı pekiştirir ve bizi daha bilinçli bireyler yapar.

Unutmayalım ki her birimiz bir gün yaşlanacağız ve bizden sonraki nesillere aynı bilgelik ve deneyimi aktaracağız. Bu yüzden zamanın değerini bilerek yaşamalı; her anı dolu dolu değerlendirmeli; bizi seven ve değer veren insanların kıymetini bilmeli; nefret ve kin yerine sevginin, saygının ve diğer tüm güzel hislerin peşinden koşmalıyız.

Görsel 1.1 Raşit Cengiz, Bolu.

Görsel 1.2 İsmail Günaydın, Bolu.

KİTAP ÖNERİLERİ

Yaşanacak tek bir hayatımız olduğu doğru değil; eğer okuyabilirsek, istediğimiz kadar çok ve çeşit çeşit hayat yaşayabiliriz.

Sl Hayakawa

BİRİ HİÇBİRİ BİNLERCESİ Luigi Pirandello

Biri Hiçbiri Binlercesi kitabı başkarakter Moscarda'nın, bir sabah eşinin burnunun yamuk olduğunu söylemesi üzerine, kendi fiziksel görünümü ile ilgili bir uyanış yaşamaya başlıyor. Bu uyanışın sonucunda karakterimizin sorgulama yeteneğinin öne çıkmasıyla filozof oluşunun hikayesini okuyoruz esasında. Eser toplamda 256 sayfadan oluşmaktadır. Eserin ilk yarısı deneme denebilecek bir tarzda iken ikinci kısımda kurgusal bir anlatım göze çarpıyor.

KARDEŞİMİN HİKAYESİ Zülfü Livaneli

Sessiz sedasız insanlardan uzak bir Karadeniz köyünde geçen, ilgi çekici bir şekilde kitaplarla dolu bir evde yaşayan Ahmet Arslan'ın köyünde yaşanan bir cinayet ve cinayet sonucundaki gelişmelerin ele alındığı bir kitap. Zülfü Livaneli bu kitabında esas olarak, tehlikeli ve hastalık derecesindeki aşk temasını işliyor ve bu saplantılı aşkın tehlikelerini okuyucuya derin bir şekilde hissettiriyor. Eser toplamda 330 sayfadan oluşmakta ve çoğu okuyucuya göre polisiye romanı olarak değerlendirilmektedir.

KIRMIZI SAÇLI KADIN Orhan Pamuk

Orhan Pamuk'un en çok okunan ve en çok ödül alan eseridir. Kitap içindeki kurgu mitlerle ve efsanelerle süslenmiştir. Esasında kitap Cem adlı karakterin babasızlık ve aşk mücadelelerini işler. Eser 211 sayfadan oluşmaklar beraber orta kısımla beraber sürükleyeceğini arttırmaktadır.

BİR ÇİFT YÜREK Marlo Morgan

Eser bir doktorun Avusturalya'ya iş için çalışmaya gidip kendilerine "Gerçek İnsan Kabilesi" adını veren insanlarla yolunun keşismesini ve bu kabileyle yaşadığı maceraları konu almaktadır. Doktorun bu kabileyle geçirdiği 120 günü akıcı ve meraklı bir şekilde okuyabildiğimiz eser 251 sayfadan oluşmaktadır.

ULUSLARARASI HUKUKTA ÖZEL YAŞAMIN KORUNMASI

ÖZET

New York Times Dergisi, dergi kapağında en önemli illüstrasyonu olarak davacı Clarence W. Arrington'un New York'ta bir sokakta yürürken çekilmiş fotoğrafını yayınlar. Bu illüstrasyon "The Black Middle Class: Making It" başlığını taşımaktadır. Bu başlık "Siyahi Orta Sınıfın Yükselişi" şeklinde yorumlanmıştır.

"Orta Sınıf Siyahilerin Yükselişi" Kavramı Nedir?

Richard Nixon yönetiminden başlayarak ABD egemen sınıfının politikası, mevcut düzene sadık olacak siyah bir üst orta sınıf yetiştirmek olmuştur. Buna karşılık bu tabaka; her türlü kitle mücadelesi, toplumsal protesto ve kapitalizme muhalefet talebinden vazgeçmiştir. Bu, bugün neden herhangi bir alanda geniş halk kitleleri adına konuşan ve onlara hitap eden birden çok sayıda önemli Afrika kökenli Amerikalının olmadığını açıklamaya yardımcı olur.

1960 yılında, E. Franklin Frazier'in öncülük eden eseri Siyah Burjuvazi'yi yazdığı sıralarda, ABD'de tahminen 25 siyah milyoner vardı. Bu sayı 1.400 kat artmıştır. Günümüzde tahminen 35.000 siyah milyoner var.

Washington Post'a göre 2013'te, yılda en az 100.000 dolar kazanan ailelerin sayısı ile ölçülen siyah orta sınıf, önceki 50 yılda beş kat büyümüştür.

Şu anda 10 siyah hane halkından biri, bu gelir kategorisinde bulunuyor. 1970-1990 yılları arasında siyah fizikçilerin, avukatların ve mühendislerin oranı ikiye katlanmıştı. 1990'dan 2013'e kadar siyah yöneticilerin ve yetkililerin oranında yüzde 30; siyah avukatların ve mühendislerin oranında ise yüzde 38'lik bir artış yaşandı.

Görsel 1.0

Olay ve Söz Konusu Dava Nedeninin Ortaya Çıkışı

Söz konusu olayın hukuki bir ihtilaf olarak karşımıza çıkmasında çeşitli ihlaller söz konusudur. Makalede Arrington'un ne adı geçmiş ne fotoğrafın çekildiği ,yayınlanacağı ya da başka sebeplerle kullanılacağından haberi yoktur. Bu durumların hepsi New York sokaklarında rastgele çekilmiş fotoğrafın kullanılmasının hukukiliği sorununu ortaya çıkarmıştır. Bir başka sorun ise kullanılan fotoğrafın içeriği olan makalede siyah orta sınıfa yapılan atıflardır.

Davacının Şikayetinin Dayandığı Teoriler

- New York'un Sivil Haklar Yasası'nın 50 ve 51'inci bölümlerinin ihlali
- Gizlilik Hakkının İstismarı
- Mahremiyet Hakkı (Anayasal Hak)

Kamusal Alanda Mahremiyet Hakkı

Mahremiyet olgusuna çok eski dönemlerden beri rastlanmakla birlikte, günümüzdeki anlamıyla mahremiyetin modernleşme sürecinde giderek önem kazandığı söylenebilir. Bireyin topluluk veya grubun bir mensubu olarak görüldüğü, içinde yaşadığı toplumsal bütünden ayrı bir varlık ve kimlik geliştirememiş olduğu modern öncesi veya geleneksel toplumsal yapılarda bugünkü anlamıyla "birey"den ve bireyin "özel yaşam alanı"ndan ya da "mahrem alanı"ndan bahsetmek zordur. Etzioni Amerika'da mahremiyet hakkının evrimini şöyle özetlemektedir: 1890'dan önce mahremiyet, daha ziyade özel mülkiyet hakkı temelinde kavramlaştırılmıştır. Örneğin bir kimsenin şeref ve haysiyetine saldırma veya ona ilişkin özel bilgilerin ifşası yoluyla zarar verme, hukuk bakımından düzeltilebilir veya ıslah edilir bir şey olarak görülmüştür. Çünkü bu dönemde, böylesi bir eylem, mahremiyet alanına müdahale olarak görülmekten çok, kişilerin sahip oldukları şeylere zarar vermek olarak değerlendiriliyordu.

1890-1965 arası dönemde mahremiyet hakkı, geniş ölçüde haksız fiil hukukunun (tort law) bir parçası olarak geliştirilmiştir. Haksız fiil hukuku kapsamında mahremiyet, başkalarının bilme hakkına sahip olmadığı özellikleri ve olayları içerir. Bireysel tercihlere ve kişisel mekana büyük önem ve öncelik tanınır. 1965'den sonra ise mahremiyete yönelik kavramlaştırma, neredeyse mutlak bir nitelik almaya başladı. Bu dönemde mahremiyet hakkı, anayasal bir hak olarak görülmeye başlandı. Anayasal mahremiyet hakkı, devletin özel tercihlere karışmasına izin verilmeyen mahremiyet alanlarını temsil eder bir nitelikte kavramlaştırıldı. Toplumsal kaygıları pek dikkate almaksızın kişisel otonomiye ve bireyciliğe vurgu yapıldı.

Mahremiyet Hakkının Dönüşümü

Mahremiyet olgusuna çok eski çağlardan beri rastlanmakla birlikte, günümüzdeki anlamıyla mahremiyetin oldukça yeni, modern bir gelişme olduğu ve bu gelişmenin temelinde yer alan kamusal yaşam-özel yaşam ayrımının, tarihsel süreçte modern toplum aşamasında belirginlik kazanmaya başladığı söylenebilir. Geleneksel toplum yaşamında mahremiyet var olmakla birlikte, uğruna çaba gösterilen veya ulaşılmaya çalışılan bir olgu olmadığı gibi, varlığından haberdar olunan bir şey de değildir. Modern öncesi topluluklarda insanın özgürlüğü ya da serbestliği, hayatın hemen her alanında ve her aşamasında komşuların, akrabalarının, yaşamın ve ölümün baskısıyla sınırlıdır. Modern öncesi dönemde, içinde bulunulan fiziksel mekan da insanı sınırlayıcı niteliğe sahiptir. Örneğin İngiltere’de, Anglo Sakson kökenli ataların en erken dönemdeki evleri, sadece geniş bir odadan oluşmaktaydı. Tüm etkinlikler burada gerçekleşiyordu. (Yemek yeme, dinlenme, uyuma vb.) Modernleşme sürecinde fiziksel mekandaki maddi gelişmenin ilk belirtileri, söz konusu alana ilkin yatak odasının ardından da oturma odalarının eklenmesi olmuştur. Modernleşme süreciyle sadece toplumsal ilişkiler ve yapılar değil, aynı zamanda insana bakış açısı da değişmeye başlamış; bu çerçevede bireyler, geleneksel cemaat yapısının mensubu olmaktan çıkarak kendi başlarına değer taşıyan birer varlık olarak görülmeye başlamışlar ve bireycilik, giderek ağırlık kazanan bir değer haline gelmiştir. Böyle bir gelişmenin temelinde insan ve toplum hayatında köklü değişimlere yol açan kapitalist ekonomik gelişme ile birlikte Reform ve Rönesans hareketleri, Aydınlanma felsefesi ve Modern Bilim anlayışı bulunuyordu. Jürgen Habermas kamusal alana ilişkin "public", "le public" ve "public opinion" gibi sözcüklerin on yedinci yüzyılın ortalarında ve on sekizinci yüzyılda ortaya çıkabildiğini söylemiştir. Modernleşme süreciyle birlikte, bir yandan "birey", "bireycilik", "bireysel kimlik" ve "bireysel alan" gibi değerler yükselirken; bir yandan da önce mahremiyet hakkının da kapsamına dahil olduğu kişilik hakları, ardından tek başına "özel yaşam hakkı" veya "mahremiyet hakkı" hukuk düzenince tanınan birer hak kategorisi haline gelmiştir. Bireyin, hukuk tarafından tanınarak kişilik haklarına sahip bir varlık olarak kimlik kazanması, ilkin Amerikan ve Fransız İnsan Hakları Bildirgelerinde dile getirilmiş; ardından 1787 tarihli Amerika Birleşik Devletleri Anayasası ve 1791 tarihli Fransız Anayasası başta olmak üzere, Prusya Medeni Kanunu (1794), Fransa Medeni Kanunu (1804) ve Avusturya Medeni Kanunu (1811)’nda yer almıştır. Mill’e göre mahremiyete yönelik ihlaller, bireysel yaşantıyı ve bireyselliği zayıflatarak toplumu ortalama kimselerden oluşan bir bütün haline getirir. Sürekli olarak başkaları arasında yaşayan, hayatının her anını diğerleriyle paylaşmaya zorlanan insan; kendi bireyselliğinden, onurundan ve saygınlığından yoksun kalmış olur. Her ihtiyacı, arzusu, zevki ve düşüncesi kamusal bir soruşturmayla veya denetime konu olan şahıs, bireyselliğini yitirerek ortalama bir varlığa dönüşür. Liberal teoriye göre başkalarını rahatsız etmemek veya onlara zarar vermemek kaydıyla istediğimiz her şeyi yapabiliriz. Çünkü, bunu yapma hakkına bireyler olarak sahibiz. Komünteryanlar, hakları temel alan bu düşünce tarzına karşı çıkarak ne insan varlığının ne de bireysel özgürlüğün toplumun dışında ve üstünde mümkün olamayacağını ileri sürerler.

"Ortak Yaşam" Sahası Kavramı Nedir ?

"Ortak yaşam" sahası, kişinin herkes tarafından izlenebilen yaşam olaylarından meydana gelen alanıdır. Bu alan, kamuya açık alanlarda yaşanan olayları içerir. Kamuya açık alan, önceden belli ve sınırlı olmayan sayıdaki kişilere açık sahalara ifade eder. Kamuya açık alanda kişi özel hayatını yaşarken bunu saklamaya ihtiyaç duymaz. Fakat kişinin içinde bulunduğu bu alanın fotoğrafı çekilerek ticari amaçlarla kullanılması artık saklama ihtiyacı olunmayan özel alanın ihlal edilmesi anlamına gelir.

Görsel 1.1

Olayın Türk Hukuku'nda Yansıması

Yargıtay HGK'nin 1990/459 k. sayılı kararında, davacılar kendilerine ait resmin davalıya ait Tempo Dergisi'ne ait reklamlarda izinsiz ve ticari amaçla kullanıldığını ileri sürerek 1.000.000 lira manevi tazminat talep etmiştir. Mahkeme, "resmin çekilmesindeki amacın Anıtkabir'in görüntüsünü tespit olduğu ve davacıların resimde ikinci planda kaldıkları" gerekçesiyle eylemin hukuka aykırı olmadığını kabul ederek istegin reddine karar vermiştir.

Yargıtay'ın olaya bakışı ve bozma gerekçeleri ;

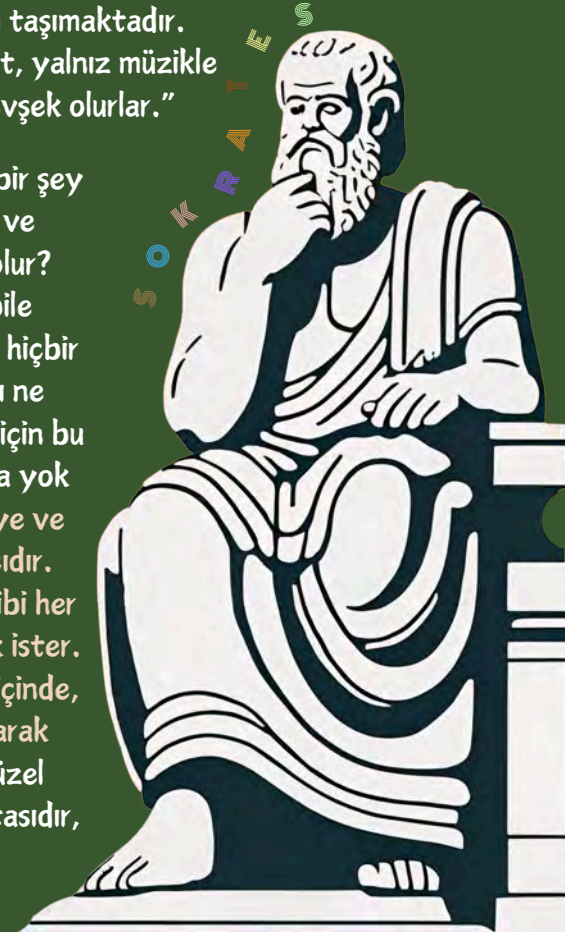
- Bir kimsenin dış görünümü üzerinde kişilik hakkı vardır.
- Resim ise bir kimsenin dış görünüşünü ve o kimsenin tanınmasını sağlayacak biçimde yansıtan yüzey bir cisimdir. Bu nedenle kişinin dış görünümünü yansıtmaya, onu tanıtan resmi üzerinde kişilik hakkı bulunmaktadır.
- Kanun toplum hayatının gereği toplumun haber alma ihtiyacı gibi hallerde, resmin izinsiz yayınlanabileceğini kabul etmiştir (m.86/11). Fakat bu yayın amaca uygun olarak yapılmalıdır; resmin haber verme dışında ticari amaçlarla kullanılması kişilik hakkına saldırıdır.
- Davaya konu işte davacılar ait ve Anıtkabir içinde çekilmiş resim davalıya ait derginin reklamlarında kullanılmıştır.
- Kullanılmanın izinsiz ve ticari amaçla olduğu tartışmasızdır. FSEK'nun 86. maddesinde açıkça "resim ve portrelerin izinsiz yayınlanması" yasaklanmıştır. Bu nedenle sorumluluk için resim çekmenin amacı önemli değildir. Davacıların dış görünüşleri resimde yer aldığına göre eylemin yasanın emredici kuralına açıkça aykırı olduğu kabul edilmelidir. Davacıların dış görünüşünün resim için ikinci planda kalıp kalmaması da önemli değildir. Asıl olan kişinin dış görünüşünün yayınlanan resimde yer almış olmasıdır.

PLATON'DAN SOKRATES'İN "DEVLET" İDEASTI: YÖNETİM VE FELSEFE

Bilindiği üzere Sokrates, yaşamı boyunca hiçbir eser kaleme almamıştır. Bugün, Sokrates hakkındaki tüm bilgileri Platon'un yazdığı eserler aracılığıyla öğrenmekteyiz. Ele alacağımız Devlet de Sokrates'in devlet anlayışını Platon vesilesiyle öğrendiğimiz bir yapıttır. Eser, Hristiyanlık ve Müslümanlık tarihinden bile eskidir. Bu tarihlere kadar kutsal olmasa bile en önemli kitap Devlet'ti. Sonrasında ise Hristiyan ve Müslüman aydınları kendi din felsefelerinin oluşum aşamasında bu kitaptan bir hayli yararlanmışlardır. Hatta bugüne kadar ortaya koyulmuş devlet kuramları, başta komünizm olmak üzere, birtakım toplum düzenleri kaynağını bu esere dayandırabilmektedir. Sokrates'in o dönem Atina yönetimine ters düşen devlet ideası ve diğer bütün eleştirel söylemler, onu ölüme götürmüştür. Çünkü Atina'nın korkusu, kuvvetlenip devleti elde etmeleri olmuştur. Sokrates, bu anlamda her zaman bir tehdit olarak algılanmıştır. Ölmek; onun hem kaçınılmaz sonu hem de en büyük eseriymiş, diyebiliriz. (Platon, Devlet, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2022)

Eser, binlerce yıllık tarihine rağmen günümüz modern devlet ideasına oldukça uygun öğeler barındırmaktadır. Bunlardan biri, bekçi problemidir. Dışarıya karşı devletin güvenliğini sağlayan kısmı bekçi olarak adlandırır. Bekçilerin eğitimi, iki temel üzerine kurulmuştur. Bunlardan biri, müzik eğitimidir. Eserde, zihinlerinin eğitimi için müziğin önemi her defasında vurgulamaktadır. O'na göre hiçbir şey müzik kadar insanın içine işleyemez. "Müzik eğitimi, gereği gibi yapıldı mı insanı yüceltir; özünü güzelleştirir ve mutlak surette insanı götüreceği şey güzellik sevgisi olacaktır. **Öyle ki müzikte yol değişti mi devletin anayasası temelden sarsılır.**" Burada, devlet yönetiminde, sanatın tartışılmaz önemi bir kez daha gün yüzüne çıkarılmıştır. Diğer bir husus da beden eğitimidir. Bu, çocukluktan başlayıp ömür boyunca devamlılığı olması gereken bir şeydir. Ancak beden ne kadar iyi durumda olursa olsun; kendi iyiliğiyle, insanın içini iyi edemez. "Bu iki eğitimin dengesini kurmak hayati önem taşımaktadır. Bedenlerinin gelişmesiyle uğraşanlar gereğinden çok sert, yalnız müzikle uğraşanlar ise kendilerinden beklenmeyecek kadar gevşek olurlar."

"Bir insan, jimnastikten başka bir şey yapmaz, hiçbir zaman bilim ve felsefeyle karşılaşmazsa ne olur? İçinde öğrenme isteği olsa bile öğrenmenin tadına varamadığı, hiçbir araştırmaya merak sarmadığı ne sanatla ne de müzikle uğraştığı için bu isteği zayıflar, körelir, sonunda yok olur. Böyle bir insan, düşünceye ve söze düşman, müziğe yabancısıdır. Sözle anlaşılamaz. Bir hayvan gibi her şeyi zorla, kabalıkla elde etmek ister. Ömrünü bilgisizlik ve budalalık içinde, ölçüden düzenden yoksun olarak geçirir." Bu iki eğitimi; en güzel şekilde uzlaştıran asıl düzen ustasıdır, diyebiliriz.

Görsel 1.0 Platon'un Mağara Benzetmesi (Temsili)

(https://indigodergisi.com/2017/08/cflatun-platon-magara-benzetmesi/)

Sokrates'in, yargıçlar ve mahkemeler hakkındaki tespitleri de bir bu kadar ufuk açıcı niteliktedir. O'na göre "bir şehirde düzensizlikler çoğaldı mı bir sürü mahkemeler açılır ve o şehirde avukatlık gibi meslekler şanlı, şerefli meslekler haline gelir." Mevzubahis şehirde durumların bu hale gelmesi yani vatandaşların yargıçlara ihtiyaç duyması, o şehirde eğitimin bozuk olduğuna en açık kanıttır. O, insanın eğriyi doğruyu kendisi ayırmayıp, hakeme yargıca başvurusu, adaleti başkalarından beklemesini "Çirkin bir şey" olarak adlandırmaktadır. Kanunlar ise dürüst olmayan insanlar üzerinde uygulama alanı bulmaktadır. Zira dürüst olanlar, yapılacak şeyi kendiliğinden bulurlar. "Sürekli kanunları değiştirip en iyisini aramak ise boyuna hekimlere gidip ilaç alan hastalara benzetilmektedir. Onlar, ilaçla hastalığının geçeceğini düşünürler ancak ilaç hastalıkları artırmaktan başka bir işe yaramayacaktır."

"Toplumu iyi etmek adına bir sürü kanun koyanlar, kötülöklere son vereceklerini umarlar. Ama aslında, hidranın bin başından birini kestiklerini, her kestikleri başın yerine de yeniden ikisinin çıktığını fark edemezler."

Günümüzde, belli başlı devletlerin hâlâ devlet yönetimi içinde kadınların yeri hakkında onları geri planda tutan bir tutum sergilediği bilinen bir gerçek iken, MÖ yaklaşık 400'lü senelerde yazılmış bu eserde kadınların da yönetimde olabileceği, aynı eğitimleri alabileceği vurgulanmaktadır. Kadının yaradılışı da devlet bekçiliğine elverişlidir. Sadece barış anında değil savaşta da iş ortaklığı kurulmasının mümkün olduğu da belirtilmiştir. Bu bireylerden meydana gelecek çocuklar hakkında ise sınırların dışına çıkarak aile hayatı ortadan kaldırılmakla birlikte özenli bir toplum oluşturulmak istenmektedir. (https://tr.wikipedia.org/wiki/Devlet_(Platon))

Yöneticilerin eğitimi, yapıtta derinlemesine işlenen bir konudur. Bilinir ki Platon'un eğitim verdiği Akademi'sinin girişinde "Geometri bilmeyenler giremez." yazmaktadır. Sokrates'e göre yöneticiler; geometri, hesap ve aritmetik, astronomi gibi bilimlerde adeta uzman olmalıdırlar. Ayrıca kral dediğimiz devletin başındaki bu kişiler, filozoflardan oluşmalıdır. Zira filozof olmadıkça, "böylece aynı insanda devlet gücü ve akıl gücü birleşmedikçe, kesin bir kanunla herkese yalnızca yapacağı iş verilmedikçe, bu devletlerin başı dertten kurtulamaz." Çünkü bu devlet ideasında amaçlanan şey, teklerin değil; çokların mutluluğu olacaktır. Alınan ücretler ile halk, sadece geçimlerini sağlayacak, boğaz tokluğuna çalışacaktır. Diğer devletleri görüp onların zenginliğine özenecek olurlarsa, onlara "Biz, devletimizi bütün topluma birden mutluluk sağlasın diye kuruyoruz yoksa bir sınıf ötekilerinden daha mutlu olsun diye değil." denilecektir. O'na göre bunu da sağlayabilecek kişi filozoflar olacaktır. "Filozoflar, devleti ele geçirmedikçe ne devletin ne de yurttaşların dertleri biter ve bizim tasarladığımız devlet, hiçbir zaman gerçekleşemez." Eserin diğer bölümünde; eğitimle aydınlanmış ve aydınlanmamış insandan bahsedebilmek adına Sokrates, Platon'un meşhur mağara metaforundan bahsetmektedir. Bilindiği üzere bu metafora; mağarada, zincirlerle bağlı halde yaşayan insanların mağara duvarına yansıyan dışarıdaki nesnelerin gölgelerini, varlığın gerçek hali olduğunu zannetmelerini konu alır.

Mağaradan kurtulan insan için de artık orada yaşarken sahip olunan ün ve değerler, gerçeğin bilgisine ulaştığı için önemsizdir. İşte bu noktada, gözün karanlıktan aydınlığa çevrilmesi için nasıl bütün beden birden dönmesi lazımsa bu örgein de bütün ruhla birlikte geçici şeylere sırtını dönüp varlığa bakabilmesi, varlığın en ışıklı yönüne "iyi" dediğimiz yönüne çevrilmesi gerekir. Eğitim ise ruhun bu gücünü "iyi" den yana çevirme; bunun için en kolay ,en şaşmaz yolu bulma sanatıdır ve kişileri, bahsedilen mağaradan çıkarmaya yaramaktadır. Bu eğitimi, sağlayacak olanlar ise yöneticiler olacaktır. "Esas olarak ruhu karanlıktan aydınlığa çevirme, gerçek felsefe denilen şeydir." Bilinir ki "iyi" dediğimiz şey halk için zevkte, aydın kişiler içinse düşüncededir. Filozof yöneticiler, iki tarafın bilgisine vakıf kesim olacaktır. Onlar; güzelin, doğrunun, iyinin gerçek örneklerini görmüş oldukları için karşılına çıkacak her yansımanın aslını bileceklerdir. Diğer devletler, "Gölgeler üstüne birbirleriyle cenkleşmede, sanki başa geçmek büyük bir nimetmiş gibi kim başa geçecek diye birbirlerini yemektirler." "Doğru olansa şudur: Bir devlette başa geçenler, başa geçmeyi en az isteyenler oldu mu, dirliğin de düzenin de en iyisi olarak var demektir. Baştakilerin böyle olmadığı yerdeseyse, tam tersine ne dirlik vardır ne düzen. Başa geçme, bir tutku olmamalı insanda. Tutku olan yerde, ister istemez kıskançlıklar ve kavgalar olur."

Bu kısımda bahsedilen mağara metaforu, bilindiği üzere Platon ile karakterize olmuş bir düşüncedir. Kitapta; bunun gibi birçok yerde Platon'un fikirlerini, Sokrates ağzından dinlenmekteyiz. Sokrates'in hiç eser bırakmadığını da göze alırsak bu noktada aklımıza gelen ilk şey, Sokrates'in gerçekten yaşayıp yaşamadığı problemidir. Bildiğimiz şey, çok azdır kendisi hakkında. Bugün Platon olmasaydı, hiçbir fikri günümüze ulaşamayacaktı. Peki; böylesine destansı bir yaşama sahip olan, fikirleri uğruna ölümü göze alan, cesur, herkesin sevdiği Sokrates gerçekten hiç var olmamış olabilir miydi?

Aslına bakacak olursak Platon'un böyle bir kahraman üzerinden fikirlerini yaymış olması hiç de şaşılabilecek bir teori olmayacaktır. Zira böyle yapmamış olsaydı, Sokrates'in kaderine mahkûm edilecek ve muhtemelen öldürülecekti. Tabii ki, bu teoriyi çürütecek birkaç örnek bulunmaktadır ancak her zaman bizi heyecanlandıran bir fikir olarak varlığını sürdürecektir.

KENDİMİ KAYBETTİM BULAMIYORDUM

İyi ki de kaybolmuşum !

Şeyyyy hoş geldin,
Sürekli, seninle konuşmaya çalışıyorum. Neden
beni hep görmezden geliyorsun? Beni
duymamak, görmemek, hissetmemek için
kendine sürekli aktiviteler buluyorsun.
Okuldasin, iştesin, yoldasin, arkadaşlarınlasın
ama hiçbir zaman benimle değilsin. Elinden
gelse içinden çıkarıp atarsın beni ama
yapamıyorsun. Çareyi bana bakmamakta, sesimi
duymuyormuş gibi yapmakta buldun. Sana bu
yüzden kızgın veya öfkeli değilim çünkü sen bir
insansın ve insanlar acıdan kaçır. Bana temas
etmek istememe sebebin de tam olarak bu,
içinde bastırılmış ve donmuş bir acıyla ne
yapacağını bilemiyorsun.

AMA İTİRAF ET!

Gözlerini, benden ne kadar kaçırsan kaçır bir şarkı
duyuyorsun ya da ebeveynleriyle sevgi dolu oyunlar oynayan bir
çocuk görüyorsun, sonra göz göze geliyoruz.
Korku dolu gözlerle, gözlerim yaşlı sana bakıyorum.
Senin de gözlerin doluyor.
Senin de ağlamayı, üzülmeni istemiyorum.
Elimdeki kırık oyuncaklarla ve şekerlerle dolu yırtık pırtık
poşetten sana en sevdiğim şekerlerimden uzatıyorum. Bana
doğru eğiliyorsun, şekerini alacağını sanıyorum ama almıyorsun.
Onun yerine bana sıkıca sarılıp ağlamaya başlıyorsun. Beni
gördün, bana sarıldın.
İnanmıyorum, birisi bana sarıldı!

*Demek ki, şeker
verirsem insanlar beni
severler.*

Bunu bilseydim, şekerlerimin hiçbirini
yemezdim. Arkadaşlarımdan, şekerleri
olduğu için mi anne babaları onları
sevmişti? Artık ben de sevilirim değil mi?

O zaman; büyüyünce de sevmek için hep bir şeyler vereceğim,
fedakarlıklar yapacağım, herkesin her istediğine evet diyeceğim.
-Ben... Ben; bu yüzden mi çevrem, ailemin takdirini kazanabilmek
için kendimi kaybettim? Diye sayıklıyorsun.

*Hep alttan alan, sınır çizemeyen, ufacak bir ilgi kırıntısını
bile kaybetmemek için kendini kaybeden biri oldum.*

Ben... Ben, kendimi kaybetmişim; bulamıyordum. Neyi, niye
yaptığını bilmeyen; bana verilen rollerime uygun davranmaya
çalışan bir figürandım kendi hayatımda.

Tükenmişliğimin sebebi de tam
olarak buydu. Yorgundum ama
beni yoranın ne olduğunu bile
bilmiyordum. Ben, senden
kaçtıkça kendimden ve
hayatımdan kaçmışım; farkında
değilmişim. Bundan sonra sana
söz veriyorum, seni asla yalnız
bırakmayacağım miniğim. Seni
en çok ben seveceğim, ben iltifat
edeceğim, ben alkışlayacağım.
Kimsenin sevgisine ve onayına
ihtiyacın yok artık.

İyi ki de kaybolmuşum.
Zaten kendini bulmak
için önce kaybetmen
gerekir derler.

Bundan sonra birlikteyiz
miniğim. Birlikte parklara
gideceğiz, kahkahalarla
koşturup duracağız.

Sana çok sevdiğin pamuk şekerlerden de alacağım. Geçmişte
yapamadıysan diye neden oturup ağlayalım, hâlâ yaşamıyor muyuz?
Sen, hâlâ benimle değil misin? Parklar, pamuk şekerler hâlâ yerinde
değiller mi?

Hadi miniğim, hayallerine gidiyoruz!

DİDEM MADAK

Kâğıttan gemiler yaptım kalbimden
Ki hiçbiri karşıya ulaşmazdı.
Aşk diyorsunuz,
limanı olanın aşkı olmaz ki bayım!

Ben çürüdüm senin adına durmadan, bilerek.
Ellerime baktın. Çoraktı, çatlaktı.
Belki tek vurgunluğun gözlerimeydi.
Onlardı eskitilemeyen.
Yıpranmazdılar ben isteseydim bile.
Bir süre oyalama gücü veren sana.
Yakınmıyorum.

VÜS'AT ORHAN BENER

Sana durlanmış kelimeler getireceğim,
Pörsümüş bir dünyayı kahreden kelimeler.
Kelimeler, bazıları tüyden bazıları demir.
Seni çünkü dik tutacak bilirim kabzenin,
çekicin ve divitin,
Tutulduğu yerden parlayan şiir.

İSMET ÖZEL

İnsan bu kadar ince bir özenle yaşayıp mutlu
olamıyorsa hayatta en yüksek değeri
mutsuzluğuna biçer.

LATİFE TEKİN

HUKUKTA DİJİTALLEŞME: GELECEĞE DOĞRU BİR YOLCULUK

GİRİŞ

Günümüz dünyasında teknolojik gelişmeler, yaşamın her alanında köklü değişikliklere yol açarken hukuk sistemi de bu dönüşümden payını almıştır. Geleneksel yargı süreçlerine getirilen dijital altyapılar ve yapay zeka destekli uygulamalar gibi yeniliklerle birlikte, adaletin daha hızlı, etkin ve güvenilir bir biçimde sağlanması hedeflenmektedir. Hukukta dijitalleşme yalnızca mevcut uygulamaların modernize edilmesiyle sınırlı kalmayıp aynı zamanda hukukun temel kaynaklarının ve normlarının yeniden tanımlanması ve kural koyucuların yeniden belirlenmesine de zemin hazırlamaktadır. Bu makalede; yapay zeka destekli hakim sistemlerinden UYAP uygulamalarına, elektronik vasiyetnameden sosyal medya platformlarının hukuki normları nasıl etkilediğine ve yapay zekanın başta avukatlık olmak üzere birçok hukuk mesleğinin yerini alıp alamayacağına kadar pek çok boyutu ele alacağız.

YAPAY ZEKA VE ROBOT HÂKİMLER

Son yıllarda yapay zekanın hukuk alanındaki rolü giderek artmaktadır. Çin'de 2017 yılından bu yana uygulamaya konulan robot hâkimler örneğinde, teknolojik altyapı ve büyük bir veri desteğiyle, insan hâkimin yargılama sürecinde yürüttüğü işlerin önemli bir kısmı devralınmaktadır. Örneğin, Hangzhou şehrinde holografik görüntüye sahip bir robot hâkim daha önceden sisteme yüklenen kararlara, delil ve tanık dinlemeleri vesair veriler ışığında, benzer davalarla kıyaslama yaparak karar vermektedir. Bu sistemin en büyük faydalarından biri ise adaletin tecelli süresinin %65 oranında kısaltması gibi somut verilerle ortaya konulmasıdır. Ancak, tabii ki bu uygulamanın faydalı olan yanları kadar bizi endişelendiren yanları da var. Mesela algoritmik önyargı, şeffaflık eksikliği ve sistem saldırılarına karşı duyarlılık gibi sakıncalar da göz ardı edilemeyecektir. Peki özellikle dijitalleşmenin ileriki süreçte hukuk, tıp, dış vb. çoğu mesleğin yerini alaca-

ğının konuşulduğu bu zamanda yapay zeka hukukun yerini alabilir mi? Öncelikle yapay zekanın ne olduğundan biraz bahsedelim: Yapay zeka, bilgisayar sistemlerine insan benzeri algı, öğrenme, problem çözme ve karar verme yeteneklerini kazandıran ileri teknoloji yaklaşımıdır. Mevcut algoritmalar ve veri setleriyle sınırlandırılan yapay zeka, genel insan zekası ve bilinç gibi kavramsal unsurları henüz tam anlamıyla yansıtamamaktadır. Bu teknoloji, otomasyon, sağlık, finans, üretim, ulaşım ve iletişim gibi çeşitli alanlarda yaygın olarak kullanılmaktadır. Ancak, insana özgü duygusal anlayış, yaratıcılık ve etik muhakeme gibi niteliklere sahip olmaması temel farkı oluşturmaktadır. Hukuk için yapay zeka en fazla tekrarlayan ve veri odaklı işleri hızlandırıp hukukçulara destek sağlayabilir ve yardımcı olabilir. Ancak hukuki yorum, empati, etik karar verme, insan ilişkileri, hukuki sezgi ve stratejik düşünme yeteneği gibi insana özgü ve kritik becerileri birebir yerine koyması mümkün değildir; sonuçta hukuk sadece kuralları bilmek değil, onları en etkili ve vicdani şekilde uygulayabilmektir.

DİJİTAL DÖNÜŞÜMÜN ÖNCÜLERİ: UYAP VE E-DEVLET UYGULAMALARI

Hukukta dijitalleşme etkisini ülkemizde de göstermektedir ve Türkiye'de yargı hizmetlerinin modernizasyonunda önemli bir kilometre taşı olan UYAP(Ulusal Yargı Ağı Projesi) gibi dijital uygulamaların ortaya çıkmasını gerektirmiştir. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu çerçevesinde tanımlanan UYAP, adaletin elektronik ortamda yürütülmesini sağlayarak dava dosyalarının arşivleri ve tebligat işlemlerinin dijitalleşmesini mümkün kılmaktadır. UYAP'IN sağladığı en önemli avantajlardan biri evrak kaybının önlenmesi ve işlemlerin hızlı, güvenilir bir şekilde yürütülmesidir. Ayrıca, 1 Ocak 2019 itibarıyla devreye giren Ulusal Elektronik Tebligat Sistemi(UETS) sayesinde, tebligat işlemlerinde posta süresine bağlı aksaklıklar minimize edilmektedir, maliyet ve zaman tasarrufu sağlanmaktadır.

Bu gibi gelişmeler adalete erişim sürecini kolaylaştırırken aynı zamanda çevresel tasarruf ve veri güvenliği gibi önemli konulara da değinmektedir.

ELEKTRONİK VASİYETNAME VE YENİ HUKUK YAKLAŞIMLARI

Dijitalleşmenin hukuk alanındaki bir diğer yeniliği, elektronik vasiyetname uygulamalarında kendini göstermektedir. ABD'nin Nevada eyaletinde 2001 yılında yapılan düzenleme ile yasal bir zemine oturan elektronik vasiyetname, modern teknolojinin hukuki işlemlere entegrasyonunun öncülerindendir. Ancak, özellikle civil law(hukuk sistemi) ülkelerinde, geleneksel şekil kuralları ve imza, tarih gibi zorunluluklar elektronik vasiyetnamenin kabulünü zorlaştıran faktörlerdir. İsviçre Federal Mahkemesi örneğinde olduğu gibi salt metin bazlı düzenlemeler, el yazısı imzanın yerini alamamış ve geçerli kabul edilmemiştir. Bu durum, dijital ve geleneksel hukuki uygulamalar arasındaki uyumun sağlanması gerekliliğini bir kez daha gözler önüne sermektedir. Ülkemiz uygulamasında vasiyetname belirli şekilde şartları altında yapılabilen işlemlerden olup, kişinin iradesini tam anlamıyla eksiksiz olarak yansıtmayı gerektiği düşünüldüğünde yapay zekanın uygulama alanına girmesi zor gözükmemektedir.

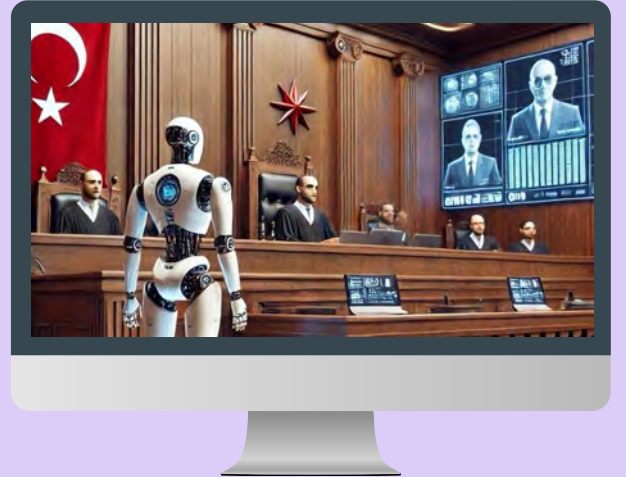
DİJİTAL HUKUKTA SOSYAL MEDYA VE HUKUKUN KAYNAĞI

Teknolojinin hukuka entegrasyonunun tartışıldığı bir diğer önemli konu ise, hukukun kaynağının yeniden tanımlanmasıdır. Geleneksel anlamda hukuk; devletlerin ve ulusların koyduğu mevzuatla şekillenirken günümüzde sosyal medya platformları da kendi normlarının oluşturmaktadır, tartışmalara ve uygulamalara yön vermektedir. Örneğin, Twitter ve Facebook gibi platformlar, kullanıcılarının davranışlarını düzenleyen kendi kural setlerini uygulayarak hangi eylemin ihlal sayılacağına dair bağımsız kararlar verebilmektedir. Bu durum yeni dijital dünyanın kural koyucusu kim olacaktır tarzında soruları da beraberinde getirmiştir.

Bunun cevabı ise dijital dünyada en çok söz sahibi olan kimse odur. Geleneksel hukuk bu yeni dinamiklere uyum sağlayabilmek için kamu ve özel sektör iş birliğiyle etik değerlere dayalı yasal çerçeveler geliştirmelidir. (AKTÜEL HUKUK DERGİSİ ALTINTAŞ HUKUK DANIŞMANLIK AV.Cüneyd Altıparmak)

SONUÇ

Yapay zeka; hukuk süreçlerinde belge analizi, içtihat araştırması ve rutin işlerin otomasyonunda önemli verimlilik artışları sağlarken davaların öznel ve etik boyutları nedeniyle nihai karar verme süreçlerinde insan uzmanlığı vazgeçilmezdir. Hukuk mesleği, yapay zeka destekli sistemlerle iş yükünü hafifletir süreçleri hızlandırırken empati, etik değerlendirme ve yaratıcı yargı gibi insan unsurlarını koruyarak dengeli bir dönüşüm hedefleyecektir.

Ziya Gökalp

Ziya Gökalp; 23 Mart 1876'da, Diyarbakır'da dünyaya gelmiştir. Babası, Vilayet Evrak Memuru Tevfik Efendi'dir. Annesi, Diyarbakır'ın köklü ailelerinden olan Pirinççizadelerden Zeliha Hanım'dır. Eğitimine Diyarbakır'da başladı. 1886'da Mektebi Rüştîye-i Askeriyye'ye (Askeri Ortaokul) girdi, özgürlük düşüncesini ilk defa bu okuldaki hocası Kolağası (Önyüzbaşı) İsmail Hakkı Bey aşıladı. Askeri rüştiyenin son sınıfında iken babasını kaybetti. 1890'da amcası Müderris Hacı Hasip Bey'den geleneksel İslâm ilimleri ile ilgili ders almaya başladı. Öğrenimine İstanbul'da devam etmek istediye de bu imkânı bulamayınca 1891'de Diyarbakır'da İdadi Mülkiye'nin (Sivil Lise) ikinci sınıfına kaydoldu. Son sınıfta öğrenci iken beraberindekiler ile okul çıkışlarında mutata olan "Padişahım Çok Yaşa" yerine "Milletim Çok Yaşa" diye bağırımları soruşturmayaya uğradı. Bazı anlatımlarda bir grup yerine sadece Gökalp'in bağırıldığı da belirtilmektedir. O sırada okul süresinin beş yıldan yedi yıla çıkması üzerine 1894'te okuldan ayrıldı. Liseden ayrıldıktan sonra amcasından Arapça ve Farsça dersleri aldı. Tasavvufla ilgilendi. Fransızca öğrenmeye başladı. Diyarbakır'daki kolera salgını nedeniyle bu şehirde görevlendirilen Doktor Abdullah Cevdet Bey ile tanıştı, fikirlerinden etkilendi. Ekonomik sıkıntılar yüzünden öğrenimine devam etmek için İstanbul'a gidememesi, ailesinin evlenmesi için baskı yapması gibi nedenler, 18 yaşındaki Ziya Gökalp'i intihara sürükledi. İntihar girişiminin sebebi olarak idadideki hocası Dr. Yorgi Efendi'den aldığı felsefe eğitimi ve ailesinin verdiği dini eğitim arasında yaşadığı çatışma da gösterilmektedir. Kafasına sıkıldığı kurşun, güç koşullar altında yapılan morfinsiz bir ameliyatla çıkarıldı. Ameliyatı yapan Dr. Abdullah Cevdet Bey ve Diyarbakır'da bulunan genç bir Rus operatördü. İntihar girişiminden sonra kendisini tekrar okumaya verdi. Özgürlüğe düşman olanlara çatan pek çok şiir yazdı. 1896'da, Erzincan Askerî Lisesi'nde öğrenci olan kardeşi Nihat sayesinde Harp Okulu öğrencileri ile birlikte İstanbul'a giden Gökalp, ücretsiz olduğu için Baytar Mektebi'ne kaydını yaptırdı. Buradaki öğrenimi sırasında ülkedeki özgürlük hareketine katılmış insanlarla tanışmak için gayret gösterdi; İbrahim Temo ve İshak Sükûti ile görüştü. Jön Türkler'den etkilendi. İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne katıldı.

Ziya Gökalp, 1909'da Selânik'te toplanan İttihat ve Terakki Kongresi'ne Diyarbakır delegesi olarak katıldı ve örgütün Selanik'teki merkez yönetim kuruluna üye olarak seçildi. Selanik'te kalmayı sürdürerek çevresinde bir kültür hareketi yaratmaya çalıştı. Lise programlarına sosyal bilimler dersi koydurarak bu disiplinin okullarımıza girmesini sağladı. İttihat ve Terakki Selanik Şubesi'ni gençlik işleri ile uğraşan kolunun başına geçen Ziya Bey, çevresindeki gençlere toplumbilim ve felsefe dersleri verdi. Tevfik Sedat, Demirtaş, Gökalp gibi takma adlar kullanarak Selanik'te yayımlanan bir felsefe dergisinde yazılar yazdı. Dünyadaki Türkleri birleştiren, güçlü bir Türk devleti kurulmasını tasarlayan Ziya Bey, bu ülküyü dile getirdiği Altun Destanı'nı 1911'de Genç Kalemler Dergisi'nde yayımladı.

*"Halkın her bireyi, milli bir kimlik taşıyan, kültürlü ve bilinçli bir fert olmalıdır. Gerçek milliyetçilik, halkın kendi değerleriyle yükselmesidir."
(Yeni Hayat)*

1912'de Derneğin merkezi İstanbul'a taşınınca, Ziya Gökalp de İstanbul'a geldi, Cerrahpaşa semtine yerleşti. Mart ayında Ergani/Maden (Diyar-ı Bekir) mebusu olarak Meclis-i Mebûsan'a seçildi. Meclis, dört ay sonra kapatılınca Edebiyat Fakültesi'nde öğretim görevlisi oldu. Kurumda onun eğitimle ilgili görüşleri kabul gördü; Darülfünun ve Eğitim Fakültesi'nde ders programları, okutulacak kitaplar onun önerileri doğrultusunda kararlaştırıldı. 1913 ve 1914 yıllarında kendisine önerilen Maârif Nazırlığı (Millî Eğitim Bakanlığı) görevini kabul etmedi, üniversitedeki görevini sürdürdü. 1915'te İstanbul Üniversitesi'nin Felsefe bölümünde İctimâiyyât müderrisi (Sosyoloji öğretim görevlisi) olarak atandı. İstanbul Üniversitesi'ndeki ilk sosyoloji profesörü idi; üniversitelerimize toplumbilim (sosyoloji), onun sayesinde girdi.

Düşüncelerini Türkçülük etrafında şekillendiren Mehmet Ziya Bey (Gökalp), İstanbul'a gelir gelmez Türk Ocağı'nın kurucuları arasında yer almıştı. Derneğin yayın organı "Türk Yurdu" başta olmak üzere Halka Doğru, İslâm Mecmuası, Millî Tettebbûlar Mecmuası, İktisadiyat Mecmuası, İçtimaiyat Mecmuası, Yeni Mecmuâ'da yazılar yazdı. Balkan Savaşı öncesinden I. Dünya Savaşı başlarına kadar Türk Yurdu dergisinin yönetim kurulunda kaldı, derginin her sayısına bir şiir bir de yazı verdi. Türkleşmek-İslâmlaşmak-Muasırlaşmak başlıklı yazı dizisinde önemli konular yer verdi. Sonraki yıllarda Yeni Mecmuâ'yı çıkardı.

Ziya Gökalp, bir yandan da eser vermeyi sürdürüyordu. 1914'te "Kızıl Elma"; 1918'de ise Türkleşmek, İslâmlaşmak, Muasırlaşmak" adlı eseri ile "Yeni Hayat" isimli şiir kitabını yayımladı.

1923'te Maarif Vekaleti Telif ve Tercüme Heyeti Başkanlığı'na atandı, Ankara'ya gitti. Aynı yıl, Türkçülüğün Esasları isimli ünlü eserini yayımladı. Ağustos'ta İkinci Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisine Atatürk tarafından Diyarbakır mebusu olarak seçildi. Ankara'ya yerleşen Ziya Gökalp, kültürel ve düşünsel çalışmalarına hiç ara vermedi; dünya klasiklerinin Türkçeye çevrilip yayımlanması ile uğraştı.(Wikipedia)

Ziya Gökalp, Türk milletinin modernleşme yolunda önemli bir rehber olmuştur. Hem bir edebiyatçı hem de bir düşünür olarak Türk toplumunun çağdaşlaşma sürecinde önemli bir köşe taşıdır. Gökalp, yalnızca yazdığı eserlerle değil aynı zamanda Türk toplumunun kimlik arayışında verdiği fikirsel mücadelesiyle de derin izler bırakmıştır.

Bugün bile Ziya Gökalp'in Türk düşünce dünyasındaki yeri ve Türk edebiyatına katkıları hala büyük bir önem taşımaktadır. Onun fikirleri, Türk milletinin kültürel kimliğinin şekillendiği dönemin temel taşlarıdır ve bugün de modern Türk toplumunun; dilinin, edebiyatının ve kültürünün şekillenmesinde etkili olmaya devam etmektedir.

Mustafa Kemal Atatürk'ün "Fikirlerimin babası Ziya Gökalp'tir" diye bahsettiği Ziya Gökalp, yalnızca bir yazar değil aynı zamanda Türk milletinin **özdeki gücünü keşfeden ve çağdaş dünyada bu gücü nasıl kullanması gerektiğini gösteren** bir liderdir. Edebiyatı ve fikirleriyle Türk halkını aydınlatmış, yol gösterici bir ışık olmuştur. Onun mirası, Türk milletinin aydınlık yarınlarına ışık tutmaya devam etmektedir.

Ziya Gökalp, Türkçülük hareketinin en önemli unsurlarından biri olarak **Türk dilinin sadeleşmesi** gerektiğini savunmuştur. Bu noktada, "**Türk dilinin özleşmesi**" fikrini geliştirir ve halkın anlayabileceği bir dilin kullanılmasını teşvik eder. Gökalp, halkın edebiyatla daha yakın bir bağ kurabilmesi için dilde sadeleşme ve yerel halk dilinin kullanılmasını savunmuştur.

"Dil, bir milletin kimliğini en belirgin şekilde ortaya koyar. Türk milletinin dilini, zenginliğinden ve geçmişinden gelen derinliğinden faydalanarak, onu sadeleştirip halkın anlamasını sağlayacak şekilde kullanmalıyız."

(Türkçülüğün Esasları)

Ziya Gökalp, toplumcu bir düşünür olarak **halkçılığı** savunmuştur. Onun için halk, sadece bir toplumsal grup değil kültürel kimliğin taşıyıcısıdır. Gökalp, halkın kültürünü modern bir biçimde yeniden şekillendirmenin, **toplumsal kalkınmanın** anahtarı olduğunu düşünür. Gökalp, edebiyatı halkın değerleriyle buluşturmayı amaçlar ve halk edebiyatının zenginliğinden yararlanarak modern Türk kültürünü oluşturmayı hedefler.

Ziya Gökalp 1924'te kısa süren bir hastalığın ardından dinlenmek için gittiği İstanbul'da 25 Ekim 1924 günü hayatını kaybetmiştir ve Divanyolu'ndaki II.MahmudTürbesi haziresine defnedilmiştir. (Wikipedia)

Çağ Ötesi Bir Roman :

OTOMATİK

PORTAKAL

Otomatik Portakal, bana göre son yüzyılın en çarpıcı romanlarından biridir. Anthony Burgess; kırk iki yaşında doktorların beyin tümörü tanısı koymasla ile eşinin geçimini sağlamak için öfkeyle oturduğu masada, on iki ayda beş buçuk roman yazar. Daha sonra kendisine konulan teşhisin yanlış olduğunu öğrenir. Bu yanlış teşhis Burgess'in hayatında dönüm noktası olur ve tanınan bir yazar olur. Otomatik Portakal'da bu süreçte kaleme aldığı romanlardan biridir, **belki de ölümü yakınında hissetmek ona yazdıkları hakkında korkusuz olmayı sağlamıştır** çünkü kitap başlı başına ağır bir eleştiridir. Şiddetin kol gezdiği ve kimsenin güvende olmadığı karabasan gibi bir gelecek atmosferinde cereyan eden olaylara şahit olduğumuz bu eser, suç ortadan kaldırmada kullanılacak yöntemlerin nasıl olması gerektiği sorusunu tekrar düşünmemizi sağlamaktadır. Suç işleyen bireylerin, uygulamaya konan yöntemler aracılığıyla adeta birer köleye dönüştürüldüğü ve özgür iradelerinin yok edildiği bir ortamda "birey" olmanın imkânı sorgulanmıştır. Bu doğrultuda **"Çözümün anahtarı devletin yaptırımlarında mı gizlidir?", "Suçun önlenmesi devletin ne kadar müdahale ettiğiyle alakalı mıdır?", "Devlet düzen ve istikrarı sağlamak için ne kadar ileri gitmelidir?", "İdeal düzen ancak bireyin özgür iradesinin ortadan kaldırılmasıyla mı mümkündür?"** gibi pek çok soru üzerinde düşündürmektedir. Dört kişiden oluşan bir sokak çetesi lideri olan Alex, henüz on beş yaşında olmasına rağmen tüm suçlara karışmış bir gençtir.

Suçun önlenmesi devletin ne kadar sert vurduguyla mı alakalıdır?

Çevresindeki insanlara, ailesine kötü davranmaktan ve eziyet etmekten zevk alan biridir. Bunun yanında kişiliğine uymayacak derecede ince bir müzik zevki vardır. Suç işlemek için çıktığı gecelerden birinde yaşlı bir kadını öldürür, arkadaşlarının onu yarı yolda bırakmasıyla polis tarafından yakalanır ve hapse atılır. Yaptığı tüm kötülüklerin sonu gelmiştir artık. Okur burada bir oh çeker; Alex, cezaevinde rahiple arkadaşlık eder ve iyi biri gibi görünürse cezaevinden çıkabileceğini düşünür. Bu sırada hükümet suçluları hapiste tutarak ıslah olacaklarına dair inancını yitirmiştir. Bir tedavi yöntemiyle onları suç işlemekten alıkoyacaklarını iddia eder. İçişleri Bakanı, cezaevine gelerek ıslah tedavisi için Alex'i seçer ancak kobay olarak seçilen Alex, başına geleceklerden habersizdir. Doktorlar, tedavisine başlarlar. Çekmediği eziyet kalmaz.

Gündelik hayatta yaptığı tüm kötülüklerin benzerleri, elleri kolları bağlı şekilde kendisine izlettirilir. Genelde izletilenler savaş sırasında yapılmış işkence örnekleridir. Yazar, özellikle Nazilerin uyguladığı işkenceler üzerinde durur. Savaşın kötülüğünü ve insanları ne hale getirdiğini bu şekilde vurgular. Üç yılın ardından özgürlüğüne kavuşur fakat artık dayanılmaz bir vicdan azabıyla baş başadır. On sekiz yaşını yeni bitiren Alex, üç yıl içerisinde başına gelen onca olay sonrasında kendini yaşlı hisseder. **Artık hayata başka gözlerle bakmanın ve yetişkin olmanın sırası gelmiştir.** Düşüncelerine ve yaşadıklarına katlanamaz çok geçmeden intihar eder.

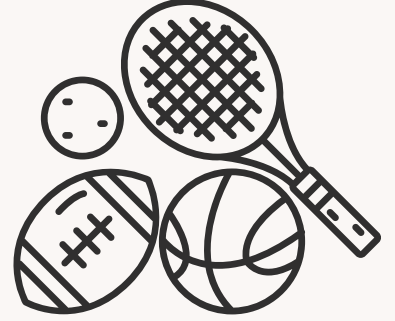
Yazar, gençliği romanda şu şekilde tasvir eder: "Gençlik, gençliğini yapacaktır. Ama gençlik hayvanlar gibi davranmaktır. Hayır, tam olarak hayvanlar gibi değil de daha çok şu küçük oyuncaklar gibi davranmaktır. Hani sokaklarda satarlar ya, içinde mekanizması, dışında da anahtarı olan küçük teneke adamlar vardır, anahtarını gır gır kurarsın, bırakırsın yürür gider ya kardeşlerim. Ama düz çizgide gider ve tabi bir şeylere toslar, düz gider toslar, yaptığından vazgeçmez. İşte genç olmak, bu küçük makineler gibi olmaktadır." der. Her ne kadar gençleri ve gençliği eleştirse de aslında farklı kuşaklarda yaşayan aynı yaş gruplarının aynı davranışları sergilediğini savunmaktadır.

Yazar, *"Tüm hayvanların en zekisi, iyiliğin ne demek olduğunu bilen insanoğluna bir baskı yöntemi uygulayarak onu otomatik işleyen bir makine haline getirenlere kılıç kadar keskin olan kalemimle saldırmaktan başka hiçbir şey yapamıyorum."* der. Roman 1971 yılında Stanley Kubrick tarafından sinemaya da uyarlanmıştır.

ANAYASA MAHKEMESİ'NE YAPILAN BİREYSEL BAŞVURU SONUCUNDA ANAYASA M. 59/3 UYARINÇA VERİLEN HÜKMÜN DEĞERLENDİRİLMESİ

I.SPORDA ZORUNLU TAHKİME İLİŞKİN TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI MADDE 59/3 HÜKMÜ

Anayasa'nın "Sporun Geliştirilmesi ve Tahkim" başlıklı bahse konu 59. Maddenin 3. Fıkrasında "Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Tahkim kurulu kararları kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz." hükmüne yer verilmiştir. Maddenin gerekçesinde ise, "Sporun kendine özgü yapısı, hızlı ve süratli bir şekilde yönetimini, disiplin yargılamasını ve denetimini beraberinde getirmektedir. Bu sürat spor faaliyetlerinin icra edilmesi için olmazsa olmaz bir şarttır. Belirli bir zaman diliminde yapılması planlanan spor faaliyetlerine ilişkin ihtilafların çok kısa bir zaman sürecinde kesin ve nihai olarak karara bağlanmaması halinde, o faaliyetin başarılı bir şekilde sonuçlandırılması mümkün değildir. Spor faaliyetlerinin kendine özgü ihtiyaçları, uzun zamana yayılan bir denetime müsaade etmemektedir. Bu ihtiyaçların çok kısa sürede çözüm gerektiren yapıları bu faaliyetlerle ilgili ihtilafların süratle ve kesin olarak sonuçlandırılmasını gerektirmektedir. Anayasada yapılan bu değişiklikle, sportif faaliyetlerin yönetilmesine ve disiplinine ilişkin ihtilafların süratle ve yargı denetimine tabi olmaksızın kesin olarak çözüme kavuşturulması amaçlanmıştır. Bu çerçevede ilgili kurulların müsabakalarla, kulüplerle, sporcularla ve sporla ilgili diğer kişiler hakkında verdikleri müsabakadan men, küme düşürme, ligden ihraç, ihraç, seyircisiz oynama ve puan tenzili gibi kararlarına karşı süratli ve kesin bir denetim yolu öngörülmektedir." ibarelerine yer verilmiştir.

Madde gerekçesinde de belirtildiği üzere, hükmün genel amacının spor faaliyetlerinin işleyişindeki sürati korumak olduğu görülmektedir. Bu nedenle, adli yargıya nispeten daha kısa sürede kararlar alantahkim kurullarının, sporun yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı yargı yollarının kapatılarak kesin bir sonuca varılmasına ilişkin sürecin uzamasına engel olunması amaçlanmaktadır. Tahkim kurullarına ilişkin şunları belirtmek konunun daha iyi anlaşılması açısından önemlidir: Türkiye'de futbol, Türkiye Futbol Federasyonu'nun görev alanına girmekte fakat buna karşın futbol dışında kalan diğer spor dalları Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın görev alanına girmektedir. Bu minvalde ise spora ilişkin uyuşmazlıkların tahkim yoluyla çözümünde iki kurul bulunmaktadır. Bunlar: Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu ve Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kuruludur. Sporun yönetimine ve disiplinine ilişkin uyuşmazlıklara örnek vermek gerekirse de; spor federasyonunun liglerin tatil edilmesine ilişkin kararı sporun yönetimine ilişkin bir karardır. Bu karara karşı yapılan tahkim başvurusu Anayasa'nın 59/3. Çerçevesinde ele alınmalıdır. Yine örneğin bir sporcunun disiplin talimatına aykırı davranışlarda bulunarak ilgili federasyonun disiplin kurulundan aldığı maç cezası, sporun disiplinine ilişkin bir karar olduğundan yine Anayasa 59/3 uyarınca bu karara karşı yalnızca zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir.

II.SÖZLEŞMESEL UYUŞMAZLIKLAR BAKIMINDAN TAHKİM KARARLARINA KARŞI YARGI YOLUNUN DURUMU

Sözleşmeler uyuşmazlıklarda durum farklıdır. Anayasa'nın 59. Maddesinin gerekçesinin devamında; "...Bununla birlikte, kulüpler ile sporcu ya da teknik adamlar gibi diğer kişiler arasındaki alacak uyuşmazlıkların bu şekilde çözüme kavuşturulmasına dair bir zorunluluk bulunmamaktadır. Dolayısıyla, spor kulüpleri ile sporcu, teknik adam ve sporla ilgili diğer kişiler arasındaki alacak haklarına dair uyuşmazlıklar yetki ve göreve ilişkin genel hükümler çerçevesinde adli yargı yerlerinde görülecektir. Böylece, sporla ilgili hizmet, vekalet veya benzeri diğer sözleşmelerden kaynaklanan ifa, ifa etmeme, fesih ve tazminat gibi uyuşmazlıklar ile diğer alacak hakları, genel hükümlere tabi olacaktır." ibarelerine yer verilmiştir. Yani açıkça belirtildiği üzere örneğin bir kulüp ile sporcu arasında sözleşmeden kaynaklı bir alacak uyuşmazlığında tahkim zorunluluğu yoktur. Sözleşmesel uyuşmazlıklar TFF Tahkim Kurulu'na taşınsa dahi verilen kararlara karşı yargı yolunun kapalı olduğu söylenemez. Konuya ilişkin, kıymetli hukukçu Dilay UNAN'ın bizlere duyurduğu ve "Serdar Kesimal" kararı olarak bilinen emsal nitelikteki Yargıtay 3. Hukuk Dairesi'nin 30/09/2020 T. 2020/3283 E., 2020/5165 K. Sayılı kararında Serdar Kesimal ile Fenerbahçe Spor Kulübü arasında yaşanan sözleşme kaynaklı para cezası konu alınmış ve

"...Yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda somut olay değerlendirildiğinde; taraflar arasındaki uyuşmazlığın spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin olmadığı taraflar arasında imzalanan sözleşmeye aykırılıktan kaynaklandığı Anayasa'nın 59 maddesinin 3. fıkrasındaki düzenlemenin spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin olduğu ve anılan konularda çıkan uyuşmazlıklarda zorunlu tahkim yoluna başvurulabileceği, tahkim kurulu kararlarının kesin olduğu ve bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamayacağı öngörüldüğü sözleşmeden kaynaklanan uyuşmazlıklarda tahkim kurulunca verilen kararlara karşı yargı yolunun açık olduğu Hal böyleyken mahkemece Tahkim Kurulunun 01.11.2018 tarihli 2018/305 esas 2018/330 sayılı kararının sözleşmeden kaynaklı uyuşmazlığa ilişkin olduğu ve anılan karara karşı yargı yolunun açık olduğu kabul edilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması bozmayı gerektirir." değerlendirmelerine yer vererek, sözleşmeden kaynaklanan uyuşmazlıklarda tahkim kurulunun kararına karşı yargı yolunun açık olduğunu vurgulamıştır. (Hürriyet, 2020)

III.T.C. ANAYASASI MADDE 59/3 HÜKMÜNÜN ANAYASA MAHKEMESİ KARARINA YANSIMASI

Makalemize konu Anayasa Mahkemesi'nin 10/05/2018 T. 2015/1996 Sayılı Ziya Özel başvurusuna ilişkin kararı şu şekildedir: (T.C. Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası)

Türkiye Atletizm Federasyonu tarafından verilen antrenörlük belgesi sahibi bir antrenör; Ceza Kurulu tarafından, çalıştırdığı sporculara planlı bir şekilde yasaklı madde verdiği ve bu maddenin ticaretini yaptığı gerekçesiyle ömür boyu hak mahrumiyeti cezasıyla cezalandırılmıştır. Antrenör sporun disiplinine ilişkin bu karara GSB Tahkim Kurulu nezdinde itiraz etmiştir. Tahkim Kurulu 27/11/2014 tarihli karar ile itirazın reddine karar vermiş, karar düzeltme isteği de aynı Tahkim Kurulu tarafından 25/12/2014 tarihinde reddedilmekle Ceza Kurulu kararı kesinleşmiştir.

Başvurucu, Tahkim Kurulu kararının müfettiş tarafından hazırlanan rapora dayalı olarak verildiğini, raporun aynı zamanda rakibi olan başka antrenörlerin duyumlara dayalı dedikodularından ibaret olduğunu ve savunmasında ileri sürdüğü delillerin keyfi olarak reddedildiğini bildirmiş, ayrıca çalıştırdığı sporcularda yasaklı maddeye rastlanmamasına ve aleyhine somut bir delil bulunmamasına rağmen cezanın en üst sınırdan tayin edilmesi nedeniyle mesleğini yapma hakkının da elinden alındığını belirterek adil yargılanma hakkı ile masumiyet karinesinin ihlal edildiğini ileri sürerek Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuruda bulunmuştur. Anayasa Mahkemesi ise başvuru sonucunda ; Anayasa'nın 59. maddesinde spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabileceği, Tahkim Kurulu kararlarının kesin olduğu ve bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamayacağı hüküm altına alındığı, 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 45. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince Anayasa'nın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler bireysel başvuru konusu olamayacağı gerekçelerine yer vererek; konu bakımından yetkisizlik nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesi'nin bu kararına bakıldığında; spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin uyuşmazlıklarda tahkim kurulları tarafından verilen kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamayacağına ilişkin Anayasa mad. 59/3 hükmündeki "hiçbir yargı merci" kavramının Anayasa Mahkemesi'ni de kapsadığı kabul edilmektedir. (Ekşi, 2022)

Bu karar doktrinde; "Anayasa'nın 59. maddesinin zorunlu tahkim süreci öngörmesi ile birlikte, spor disiplin hukuku yönünden Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru da dahil, tüm yargı yollarının kapatılması, aslında spor disiplin hukuku alanında hak ve özgürlükleri güvencesiz bırakmakta karara göre

59. maddeye, "Tahkim kurulu kararları kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz" cümlesinden sonra gelmek üzere, "Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru hakkı saklıdır" düzenlemesi getirilmelidir." şeklindeki değerlendirmelerle eleştiri ve önerileri de beraberinde getirmiştir. (Ergül, 2015)

KAYNAKÇA

Ekşi, N. (2022). Futbol Dışında Kalan Diğer Spor Dallarına İlişkin Tahkim: Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu. Av. Dr. Haluk Burcuoğlu Armağanı, 189-219.

Ergül, O. (2015). Sporda Zorunlu Tahkim - Bireysel Başvuru İlişkisi: 'Yargı Denetimi Dışında Bırakılan İşlemleri' Dar Yorumlamak Mümkün Değil mi? Anayasa Yargısı Dergisi, 67-78.

T.C. Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası. (2018). Bireysel Başvuru Kararları.

SpaceX

SpaceX (Space Exploration Technologies Corp-Uzay Keşif Teknolojileri Şirketi), 2002 yılında Elon Musk tarafından kurulan bir Amerikan havacılık ve uzay şirkettir. Şirketin hedefi yeniden kullanılabilir roketler geliştirerek fırlatma maliyetlerini düşürmek ve Mars'ı kolonileştirmektir.

NASA, Roscosmos (Rusya Uzay Ajansı) gibi devlet ajanslarında bürokratik süreçler ve bütçe ayarlanması daha uzun sürmektedir. SpaceX özel şirket olduğu için bu süreçler daha hızlı çözümlenmektedir.

SpaceX'in bu zamana kadar geliştirdiği uzay araçları: Falcon I, Falcon 9, Falcon Heavy, Starship, Starlink.

FALCON I

Baştan sona SpaceX tarafından tasarlanan roket, özel sermaye ile geliştirilerek yörüngeye çıkabilen ilk sıvı yakıtlı roket. Amaçlarından biri küçük uyduları alçak dünya yörüngesine taşımaktır.

Falcon I, dördüncü fırlatmaya kadar ilk üç fırlatmada başarısız oldu. Dördüncü fırlatmada ise özel şirket tarafından yörüngeye ulaşan ilk roket olma başarısıyla öne çıktı. Beşinci fırlatmada Malezya'nın RazakSAT uydusunu başarıyla yörüngeye taşıdı.

Falcon I'in kullanımdan kalkmasının sebebi SpaceX, daha büyük ve ticari olarak daha verimli olan Falcon 9'a odaklanmaya karar vermesidir.

FALCON 9

Falcon 9; Ticari Yörüngesel Taşımacılık Hizmetleri (COTS) programı çerçevesinde, NASA'nın sağladığı maddi destekle birlikte geliştirildi.

Falcon 9, uyduların ve Dragon uzay aracının yörüngeye güvenilir bir şekilde taşınması için tasarlanmış iki kısımdan oluşan bir roket sistemidir.

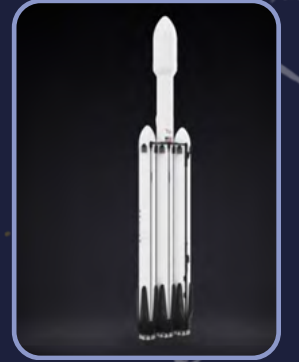
(https://evrimagaci.org/spacexin-yeniden-kullanilabilir-falcon-roketlerinin-kisa-bir-tarihi-543?srsltid=AfmBOoqCINeyayWhNjXHZ_KGMQcucx25ig59ZYp48rXlIpwZk3eSv-PI)

Birinci kısım, sıvı oksijen yakıtını taşır ve yakıt tükendiğinde ikinci kısımdan ayrılır. Ayrıldıktan sonra Dünya'ya dik bir şekilde dönüş yapar. İkinci kısım; uyduları, Dragon kapsüllerini veya diğer yükleri yörüngeye taşımak için kullanılan roketin üst kısmıdır.

Bu yükleri yörüngeye taşımaya yardımcı olan ikinci kısım, yükü bıraktıktan sonra yoğun hava sürtünmesi nedeniyle aşırı ısınır ve büyük kısmı yanarak yok olur. Küçük parçalar okyanusa veya atmosfere dağılır.

Görsel 1.0 (FALCON 9)
SpaceX.com

Görsel 1.1 (FALCON HEAVY)
SpaceX.com

Dragon, SpaceX'in geliştirdiği insansız bir uzay aracıdır ve Uluslararası Uzay İstasyonu'na (ISS) kargo taşımacılığı yapmak için kullanılır. Bu kargoda astronotların ihtiyacı olan su, yiyecek ve bilimsel donanımlar bulunur. Ayrıca Crew Dragon adı verilen insanlı sürümü ile astronotlar ISS'e taşınır. Bu kapsüller, SpaceX'in amaçlarından biri olan yeniden kullanılabilirlik açısından önem taşımaktadır. Görevini tamamlayan Dragon kapsülü tek başına Dünya atmosferine girip üzerindeki ateşleyiciler ile hızını ve yönünü ayarlayarak belirlenen okyanusa paraşütlerle yumuşak iniş yapar. Falcon 9 aynı zamanda Starlink internet uydularını yörüngeye yerleştirdi.

FALCON HEAVY

SpaceX tarafından geliştirilen bu uzay aracı 3 adet Falcon 9'un birleştirilmesiyle oluşturuldu. Daha fazla yük, mürettebat ve bilimsel malzeme taşıyabilen günümüzün en güçlü ticari roketidir. İlk test uçuşu 6 Şubat 2018'de gerçekleştirildi. Bu uçuşta Elon Musk'ın kişisel Tesla Roadster aracını uzaya taşıdı ve başarılı oldu. (https://tr.wikipedia.org/wiki/Falcon_Heavy) Test uçuşundan sonra dört adet görevi başarıyla gerçekleştirdi.

Görsel 1.2 (Yakalama Rampası)
gazeteanadolu.com

Görsel 1.3 (STARSHIP)
tubitak.gov.tr

STARSHIP (GELECEĞİN UZAY ARACI)

SpaceX tarafından geliştirilmekte olan uzay aracı birçok test uçuşu gerçekleştirdi. Falcon 9'un sadece birinci kısmı yeniden kullanılabilirken tamamen yeniden kullanılabilir ağır yük roket sistemidir.

İki bölümden oluşan aracın ilk aşaması, Super Heavy isimli 71 metre uzunluğunda itici bir roket. 33 Raptor motoru (roket motoru) ile Starship'i uzaya taşır. İkinci aşama ise 52 metre uzunluğunda, insanlı ve yük taşıyan Starship'tir. Starship, Super Heavy'den ayrıldıktan sonra kendisine ait 6 Raptor motorunu kullanarak yörüngeye girer. Super Heavy roketi, Starship'ten ayrıldıktan sonra Dünya atmosferine yatay olarak girer ve "karın üstü düşüş" (belly flop) manevrası yapıp üzerindeki süzgeçler (kanatçıklar) ve boosterler (ateşleyiciler) ile birlikte yönünü belirleyerek kara parçası üzerine dik ve yumuşak iniş yapar.

Starship'in test uçuşları olan SN örnekleri ile Starship'in atmosfere giriş ve iniş manevralarını test etmek amaçlanmaktadır. Burada anlaşılması gereken önemli detay Super Heavy motoru bu test uçuşlarında kullanılmadı. Birçok kez başarısız olunmasına rağmen SN15 ilk başarılı inişi gerçekleştiren Starship örneği oldu.

Bu test uçuşlarının ardından, Starship ve Super Heavy roketi birlikte test edildi. İlk entegre test uçuşunda (IFT-1) amaç Starship ve Super Heavy'nin birlikte tam yörünge uçuşunu test etmektir. Bu uçuşta roket başarılı şekilde fırlatıldı ancak ayrılma gerçekleşmedi ve kendi kendini imha etti.

İkinci entegre test uçuşunda (IFT-2) amaç Super Heavy'nin geri dönüşünü test etmektir. Ayrılma başarılı bir şekilde gerçekleşti ancak Super Heavy iniş sırasında patladı. Starship de uzaya çıktı ancak atmosferde parçalandı.

Üçüncü entegre uçuşu (IFT-3) ile Starship yörüngeye ulaştı. Super Heavy okyanusa başarılı bir şekilde kontrollü olarak düştü. Starship atmosferden giriş yaptı. İniş sırasında irtibat kesilmiş olsa da en başarılı uçuş bu test uçuşu oldu.

IFT-4 ve sonrası uçuşlarda Super Heavy roketini doğrudan yakalayarak devrilme ve patlama riskini en aza indirmek hedeflendi. Bu doğrultuda Mechazilla olarak adlandırılan dev kule ve hareketli "Chopstick" adı verilen kollardan oluşan yakalama rampası yapıldı. IFT-5, IFT-6 ve IFT-7 uçuşlarında Super Heavy roketi yakalama rampası ile başarıyla yakalandı. Bu araçla planlanan en büyük hedef Mars'a insan göndermektir.

STARLINK

SpaceX'in dünya çapında yüksek hızlı internet sağlamak amacıyla geliştirdiği uydu ağıdır. Kırsal ve uzak bölgelerde internet erişimi olmayan veya zayıf olan yerlere internet bağlantısı getirir.

Sabit yörüngeli uydular, ekvator üzerinde yaklaşık 36000 km yükseklikteki bir yörüngede bulunurlar ancak Starlink uyduları yaklaşık 550 kilometre yükseklikteki dünyaya en yakın yörüngede bulunmaktadır.

(https://evrimagaci.org/spacexin-yeniden-kullanilabilir-falcon-roketlerinin-kisa-bir-tarihi-543?srsltid=AfmBOoqCINeyYWhNjXHZ_KGMQcucz5ig59Zyp48rXilpwZk3e5v-Pi)

Geleneksel uydulardan çok daha hızlı veri iletimini sağlar. Bu da daha düşük gecikme süresi (ping) demektir. Aynı zamanda Starlink uydularının belki de en büyük faydalarından biri, doğal afetler veya acil durumlarda yerel altyapının çökmesi durumunda hızlı internet erişimi sağlaması olabilir. Kullanıcıların, Starlink uydularına bağlanabilmesi için Dishy McFlatface olarak bilinen bir anten almaları gerekir. Antenin sabit bir noktaya yerleştirilmesi ile birlikte bağlantı sağlanır. SpaceX'in en büyük hedeflerinden birinin Mars'a insan göndermek ve orayı kolonileştirmek olduğunu söyledik. Bu uydular da Mars'a yapılacak insanlı görevlerde kullanılacak ve Mars'a gidecek astronotlar, Starlink'in uydu ağını kullanarak Dünya ile iletişim kurabilecektir.

Görsel 1.4 (Dragon Kapsülü)
siirtolayhaber.com

GUSTAV KLİMT DER KUSS ALTIN ÇAĞIN ÖLÜMSÜZ ÖPÜCÜĞÜ

Bu alanda erkek ve kadının tek vücuda dönüşmesi anlatılmaktadır . Üzerlerindeki sarı battaniye ise çiftin bütünlüklerini vurgular. Kanaatimce burada tasvir edilen çiftin sarılması değil duygusal olarak bütünleşmesidir çünkü gerçek sevgiyi ancak ayrıklığı kaldırarak görebilirsiniz.

Tabloda erkek figürünün dış görünüşünü ele aldığımızda dikdörtgen desenlerle kaplanmış bir kıyafet görmekteyiz. Bu şekiller ucu keskin kenarlı şekiller olması nedeniyle ressamı göre gücü, otoriteyi ve eril enerjiyi temsil etmektedir .

Bu alan yıllardır tartışma konusu olmuştur. Çiftin durduğu yer; bir bitim ,yol sonu veya uçurumu andırır . Bu sebeple sanatçı; aşkın tehlikeli güvenliğini , tutku ve bağlanma kavramını yine aşkın kendisiyle yüzleşerek aşılabilirliğini tasvir eder.

Tabloda kadın figürünün dış görünüşünü ele aldığımızda dairesel ve yumuşak geçişli geometrik desenli bir elbise giydiğini görmekteyiz. Ressam bu şekillerle duygusallığı , zarafeti ve dişil enerjiyi betimlemiştir.

Buradaki altın ; sonsuzluğu, kutsallığı ve aşkın zamansız olmasını simgeler. Ressam tablosunda altın fon içinde çifti soyutlar ve bunu ruhsal bir imge haline getirir.

Uçurum izlenimine rağmen ayaklarının alt kısmının yeşil olması aşkın ve tutkunun, sadece bu duyguyu ruhuna işleyen kişinin bastığı yeri güzelleştirmesi ile ilgilidir. Ressama göre sıcak bir aşkın değdiği her ruh baharı yaşar.

“

Tutkunun, arzunun, sembolizmin,
sırlar dünyasının içindeki
evrensel aşkın ressamı;
GUSTAV KLİMT!

”

Klimt, 14 Temmuz 1862' de Avusturya'nın Baumgarten kentinde doğmuş olup Art Nouveau ve Sembolizm akımlarının en önemli temsilcilerinden biridir. Kadın betimlemeleri dekoratif unsurlar ve resimlerinde kullandığı altın detaylarla tanınan Klimt , Viyana Sezession hareketinin öncülerindendir. Resimlerinde alışlagelmişin dışında kendine özgü teknikler içeren imgeler ve betimlemeler kullanmış, geleneksel sanat anlayışına meydan okumuştur. Gustav Klimt, nerdeyse her tablosunda kadın imgelerini kullanmış; kadının güçlü bağımsız, çekici yanlarını gözler önüne sermiş ve tam olarak bu sebeplerden ötürü ise yaşadığı coğrafyada çok fazla tepki almıştır (teпки alan resimlerinde çıplaklık figürleri ön plana çıkmaktadır). Klimt'in kariyerini ve itibarını zedeleyen bu olaylar, ressamın çöküşüne neden olmuş; aynı zamanda eserlerini panik hali içinde yapmasına sebebiyet vermiştir. Bu korku, vücudunu sardığında ise kendi devrimini inşa etmeye başlamıştır. Çünkü Gustav Klimt'in içindeki derin suali, insanoğlunun düşünceleri zapt etmişti. Zaten bu her çağda böyle değil midir? İnsanoğlu, her şeyden çok düşünceden korkmaz mı? Düşünce; devrimci, yıkıcı ve korkunçtur. Düşünce, kanunsuzdur. İşte bu düşünce hengamesinin sonunda Klimt, kendi çöküş döneminin en ünlü eserini yarattı. Bu eser, onun sessizliğinin en büyük yankısıydı.

.....DER KUSS.....

Hepimizin bildiği adıyla **ÖPÜCÜK.****ALTIN DÖNEM DEVRİMİNİ AŞKLA YARATTI.**

Hatta öyle bir eserd ki tamamlanmadan satın alınmak istendi . Bu eserin diğerlerinden farkı, çıplaklık unsurunun kullanılmaması ve resimde bir erkek olmasıydı. Dönemde çok şaşırlan bir konuydu çünkü Klimt, eserlerinde erkek figürü kullanmazdı. Yani eser, **KLİMT TEMASINA AYKIRIYDI YA DA TEMADAN DİREKT VAZGEÇİŞTİ** ve bu dönem, Klimt'in altın dönemi olarak ilan edildi. Hatta o kadar yayılmıştı ki bu ün, o dönemde basılan paraların arkasına öpücük tablosunun baskısı yapıldı. Rivayetlere göre tablodaki kadın; Klimt'in sevgilisi, Avusturyalı moda tasarımcısı Emilie Flöge'den başkası değildi. Belki de bu tablonun benimsenmesinin en önemli unsuru, aşkın evrensel olmasıydı. Çünkü devirler değişse de duygu ve hisler olduğu yere mihlanırdı. Yüzyıllar geçse de anlamlandırılmayan bu duygu, tam da bu sebeple sanatın arkasına sığınmıştı. İnsanoğlunu konuşturan ve korkutan bu his, aşktan başka bir şey değildi.

Tabloda tamamen bir teslimiyet olduğunu fark etmişsinizdir,
belki de bu bir çaresizliktir.

Aşk; sadece birlikte olmayı istemekten, bütünleşmekten ibaret değildir.

Tablo; herkese farklı bir çağrışım yapsa da çıkarılacak bir diğer anlam, veda edilmek zorunda olan bir yerdeki mahzun duruş ve zorundallığın boyun eğişidir.

Yani zamansız tutku, tüketilmiş arzu...

Aşk, her zaman masalsı değildir bu, onun bitmek bilmez paradoksundan kaynaklanır.

Klimt, içindeki derin denizi önce sızdırmış; sonra taşımıştı.

Yaşam ve zaman, doğrusal değildi bu tabloda.

Bu aşk, bir vakitlerin aşkıydı belki ama yine de hep yeni kaldı.

....Öyle keskin, öyle ince, taş gibi soğuk ve gün gibi güzel...

ALMANYA'DAKİ FRAUENPARKPLATZ (KADIN PARK YERİ) UYGULAMASI : TOPLUMSAL CİNSİYET VE GÜVENLİK PERSPEKTİFİ

Giriş

Almanya'da birçok otoparkta bulunan "Frauenparkplatz" (kadın park yeri) uygulaması, toplumsal cinsiyet rolleri ve güvenlik konularında önemli tartışmalara yol açmaktadır. Bu özel park yerleri kadın sürücüler için daha geniş, daha aydınlık ve giriş-çıkış noktalarına daha yakın olacak şekilde tasarlanmıştır. Uygulamanın temel amacı, kadınların güvenliğini artırmak olsa da toplumsal cinsiyet eşitliği açısından farklı görüşleri beraberinde getirmektedir.

Kadın Park Yerlerinin Ortaya Çıkışı ve Hukuki Durumu

Frauenparkplatz yani kadın park yeri uygulaması, özellikle kadınların park alanlarında karşılaştığı taciz ve saldırı risklerine karşı bir önlem olarak geliştirilmiştir. 1970'lerden itibaren Avrupa ve özellikle Almanya'da kadınların gece geç saatlerde otoparklarda kendilerini güvende hissetmemeleri gibi sorunlara karşı bu tür alanlar oluşturulmuştur. Almanya'da bazı eyaletlerin garaj yönetmelikleri, büyük garajlarda belirli bir oranda kadın park yerleri ayrılmasını zorunlu kılmaktadır. Örneğin, Baden-Württemberg eyaletinde bu oran en az %10 olarak belirlenmiştir. Ancak bu park yerleri yasal olarak bağlayıcı değildir ve erkekler de bu alanlara park edebilir; ancak etik olarak kadınlara öncelik tanınması beklenir.

Toplumsal Cinsiyet Roller ve Kadın Park Yerleri

Toplumda kadın ve erkek rolleri tarihsel süreç içerisinde farklı şekillerde inşa edilmiştir. Geleneksel toplumsal cinsiyet normları, kadınları daha korunması gereken hassas bireyler olarak görme eğilimindedir. Bu durum, kadın park yerleri gibi uygulamaların temelini oluşturur. Ancak bu uygulama bazı çevrelerce kadınları daha "zayıf" gösterdiği gerekçesiyle eleştirilmektedir. Kadınlara yönelik park yerleri, bir yandan kadınların güvenliğini sağlamayı amaçlarken diğer yandan kadınları kırılgan ve tehlikelere karşı savunmasız bireyler olarak kodlayabilir.

Feminist kuram çerçevesinde bakıldığında bu tür önlemler toplumsal cinsiyet eşitliği açısından tartışmalıdır. Judith Butler'ın toplumsal cinsiyet performativitesi teorisi, bireylerin toplumsal cinsiyet rollerini sürekli olarak yeniden ürettiğini öne sürer.

Frauenparkplatz gibi uygulamalar kadınları "korunmaya muhtaç" bireyler olarak göstererek mevcut toplumsal cinsiyet rollerini pekiştirme riski taşır.

Kadınların Güvenliği ve Mekânsal Düzenlemeler

Kadınlara özel park alanları, toplumsal cinsiyet ve mekânsal düzenlemeler açısından önemli bir örnektir. Almanya'da yapılan araştırmalar, kadınların özellikle gece saatlerinde kamuya açık alanlarda daha fazla güvenlik kaygısı yaşadığını göstermektedir. Kriminoloji alanında yapılan çalışmalara göre kadınların cinsel saldırı ve tacize maruz kalma oranları erkeklere kıyasla daha yüksektir. Frauenparkplatz uygulaması, bu tehlikeleri en aza indirmek adına fiziksel mekân düzenlemeleriyle kadınlara daha güvenli bir alan sunmayı amaçlar.

Ancak bu uygulamanın etkinliği tartışmalıdır. Bir yandan kadınların güvenliğini artırmayı hedeflerken, diğer yandan kadınların yalnızca belirli alanlarda güvenli olabilecekleri fikrini pekiştirebilir. Bunun yerine otoparklar genelinde daha iyi aydınlatma, güvenlik kameralarının artırılması ve genel güvenlik önlemlerinin geliştirilmesi gibi yapısal çözümler daha kapsayıcı olabilir.

Toplumsal Tepkiler ve Eleştiriler

Frauenparkplatz uygulaması hem olumlu hem de olumsuz tepkiler almaktadır. Destekleyici görüşlere göre bu tür alanlar kadınların kendilerini daha güvende hissetmelerini sağlayarak toplumsal katılımlarını artırabilir. Ancak eleştirel yaklaşımlar, bunun yalnızca bir "pembe alan" yaratma stratejisi olduğunu ve temel sorunu çözmediğini savunmaktadır. Almanya'daki bazı erkek sürücüler bu uygulamayı "ayrımcı" bulurken bazı feminist çevreler de kadınları güçsüz gösterdiği gerekçesiyle eleştirmektedir.

Bu tartışmalara benzer şekilde Güney Kore, Avusturya ve İsviçre gibi ülkelerde de kadınlara özel park alanları oluşturulmuştur. Örneğin, Güney Kore'de bu park alanlarının kadınların sürüş becerilerini küçümseyen bir yaklaşım olarak algılandığı da görülmüştür. Benzer tartışmalar Almanya'da da yaşanmaktadır ve bu uygulamanın uzun vadeli faydaları konusunda ortak bir uzlaşma bulunmamaktadır.

Sonuç

Almanya'daki kadınlara özel park yeri uygulaması toplumsal cinsiyet eşitliği, güvenlik ve mekânsal düzenlemeler açısından önemli bir tartışma konusudur. Bir yandan kadınların güvenliğini artırmayı amaçlayan bu uygulama diğer yandan kadınları "korunması gereken bireyler" olarak tanımlayarak toplumsal cinsiyet rollerini pekiştirme riski taşımaktadır. Feminist teoriler, bu tür uygulamaların kadınları edilgen ve savunmasız bireyler olarak konumlandırarak toplumsal cinsiyet normlarını yeniden ürettiğini öne sürmektedir. Ancak kriminoloji ve güvenlik çalışmaları kadınların kamusal alanda karşılaştığı tehditleri azaltmaya yönelik mekânsal düzenlemelerin önemine dikkat çekmektedir.

Daha kapsayıcı ve etkili bir çözüm için yalnızca kadınlara özel park alanları oluşturmak yerine, tüm kamu alanlarında güvenliği artıran yapısal önlemler alınmalıdır. Daha iyi aydınlatma, güvenlik kameralarının artırılması ve genel güvenlik politikalarının güçlendirilmesi gibi önlemler, kadınların kendilerini sadece belirli alanlarda değil her yerde güvende hissetmelerini sağlayabilir. Toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinden bakıldığında kadınların güvenliğinin sadece mekânsal çözümlerle değil toplumsal dönüşümlerle sağlanması gerektiği vurgulanmalıdır.

Bu bağlamda, Frauenparkplatz uygulamasının olumlu ve olumsuz yönleri dikkatlice değerlendirilerek daha adil ve güvenli kamusal alanlar oluşturmak adına yeni politikalar geliştirilmelidir. Kadınların sadece belirli alanlarda değil her yerde güven içinde yaşayabilmeleri için toplumsal farkındalığın artırılması ve cinsiyet temelli şiddetin önlenmesine yönelik uzun vadeli çözümler üretilmesi gerekmektedir.

Kaynakça

Butler, J. (1990). Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity. Routledge.

Pain, R. (1997). Social geographies of women's fear of crime. Transactions of the Institute of British Geographers, 22(2), 231-244.

Park, J. (2016). Women-friendly policies and their impacts on gender equality: A case study from South Korea. Gender, Place & Culture, 23(4), 567-583.

● Antidiskriminierungsstelle des Bundes. (n.d.). Frauenparkplätze und Antidiskriminierungsgesetzgebungin <https://www.antidiskriminierungsstelle.de> Deutschland.

● Tosun, M. (2022-23). "Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Kadınlara Kent

● Hakkı Üzerine Bir Değerlendirme." Idealkent Dergisi.

● Yılmaz, F. (2018). "Kadınların Kamusal Alanda Karşılaştıkları Güvenlik Sorunları ve Çözüm Önerileri." Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, 21(2), 78-102.

● Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend (BMFSFJ). (2022). Sicherheit und Gleichberechtigung im öffentlichen Raum. Berlin: BMFSFJ Yayınları

HUKUK KİŞİLİK TESTİ

Günümüzde birçok farklı alanda kişilik testlerini gerek basılı gerek dijital ortamlarda görmekteyiz. Bu kişilik testleri arasında kişilik tipiniz nedir, hangi film karakterisiniz, ilişkilerde rolünüz nedir tarzında birçok alt başlıkta görmek mümkün. Birazdan göreceğiniz kişilik testini ise hangi hukuki kişilik tipine benzediğinizi anlamak için çözebilirsiniz. Test her biri 5 şıktan oluşan 20 sorudan oluşmaktadır. Testi çözerken daha çok işaretlenen şıkka göre en altta kişilik tipleri belirtilmiştir. Eğer işaretlediğiniz şıklar eşit çıkarsa birden fazla kişilik tipi özelliği taşıdığınızı kabul edebilirsiniz, cevapları değiştirme gereğiniz yoktur.

Not: Test tamamen eğlence amaçlı üretilmiş olup hiçbir bilimsel veriye dayanmamaktadır. Çözerken bunu dikkate almanız rica olunur.

1. Hukuk fakültesinden mezun oldunuz. İlk hedefiniz ne olur?

- a) Hemen bir mahkemede hâkim olarak görev almak
- b) Prestijli bir hukuk bürosuna girip büyük davalar almak
- c) Kamu yönetiminde yer alıp reformlar yapmak
- d) Savcı olup adaletin sağlanmasına katkıda bulunmak
- e) Hukuk felsefesi üzerine bir doktora programına başlamak

2. Size göre hukukun en önemli işlevi nedir?

- a) Adaleti sağlamak
- b) Hakları korumak ve davaları kazanmak
- c) Devletin etkin işleyişini sağlamak
- d) Suçluların cezalandırılmasını sağlamak
- e) Hukukun gelişimini ve teorisini ilerletmek

3. Bir hukuk sorunuyla karşılaştığınızda ilk olarak ne yaparsınız?

- a) Mevzuatı ve emsal kararları incelerim
- b) En iyi savunma stratejisini oluştururum
- c) Çözüm için idari yolları değerlendiririm
- d) Olaya suç ve ceza açısından yaklaşırım
- e) Konuyu akademik açıdan derinlemesine araştırırım

4. Bir davaya yön verme yetkiniz olsa, öncelikle hangi faktörü göz önünde bulundururdunuz?

- a) Hukukun üstünlüğünü ve adalet duygusunu
- b) Müvekkilimin haklarını
- c) Uzun vadeli kamu politikalarını
- d) Delillerin gücünü ve suçun ağırlığını
- e) Hukukun teorik çerçevesini

5. En çok hangi çalışma ortamı size uygun olur?

- a) Mahkeme salonu
- b) Hukuk bürosu
- c) Bakanlık veya kamu kurumu
- d) Savcılık ofisi
- e) Üniversite ve akademik toplantılar

6. Adalet kavramı sizin için en çok hangi anlamı taşır?

- a) Doğru ve tarafsız kararlar almak
- b) Müvekkilimin haklarını en iyi şekilde savunmak
- c) Toplum için en uygun yasal düzeni oluşturmak
- d) Suçluların hak ettikleri cezayı almasını sağlamak
- e) Hukukun tarihsel ve teorik gelişimini anlamak

7. Bir hukukçu olarak en büyük hedefiniz nedir?

- a) Vicdanımın sesini dinleyerek adaletli kararlar vermek
- b) Alanımda başarılı ve tanınmış bir avukat olmak
- c) Hukuk sisteminde yapısal değişiklikler yapmak
- d) Suçla mücadelede etkin olmak
- e) Hukuki bilgi üretmek ve yeni nesilleri yetiştirmek

8. Hangi tür kitapları okumayı tercih edersiniz?

- a) Yargı kararlarını ve hukuki yorumları içeren eserler
- b) Ünlü avukatların başarı hikâyeleri
- c) Yönetim ve politika üzerine yazılmış hukuk kitapları
- d) Ceza hukuku ve kriminal vakaları anlatan eserler
- e) Hukuk felsefesi ve teorik çalışmaları

9. Bir dava sırasında beklenmedik bir durumla karşılaştığınızda nasıl tepki verirsiniz?

- a) Önce yasaları ve emsal kararları kontrol ederim
- b) Durumu avantaja çevirecek bir savunma stratejisi oluştururum
- c) Üst mercilerle istişare edip kamu yararına uygun bir çözüm üretirim
- d) Delilleri tekrar gözden geçirir ve suçlamaları gözden geçiririm
- e) Olayı teorik çerçevede değerlendirerek akademik açıdan yorumlarım

10. Hukuki süreçlerde en çok hangi aşama ilginizi çeker?

- a) Yargılamanın nihai karar aşaması
- b) Savunma stratejilerinin belirlenmesi
- c) Hukuk kurallarının şekillendirilmesi
- d) Soruşturma ve delil toplama süreci
- e) Hukukun teorik ve tarihsel temelleri

11. Mahkeme salonunda hangi rolde kendinizi daha rahat hissedersiniz?

- a) Hâkim koltuğunda tarafsız bir karar verirken
- b) Savunma yaparken / müvekkilimi korurken
- c) Hukuki argümanları şekillendiren bir danışman olarak
- d) Savcılık makamında adaletin sağlanmasına yardımcı olurken
- e) Hukuki süreçleri akademik açıdan değerlendirirken

12. Hukuki tartışmalarda nasıl bir tutum sergilersiniz?

- a) Objektif ve dengeli bir yaklaşım benimserim
- b) Karşı tarafı ikna etmeye odaklanırım
- c) Çözüm odaklı bir bakış açısıyla yaklaşırım
- d) Delil ve mantık çerçevesinde ilerlerim
- e) Teorik temellerle desteklenmiş argümanlar oluştururum

13. Hukuk alanında en çok hangi yeteneğe sahip olduğunuzu düşünüyorsunuz?

- a) Tarafsız ve adil kararlar almak
- b) İkna kabiliyeti ve müzakere yeteneği
- c) Stratejik düşünme ve yönetim becerisi
- d) Analitik düşünme ve suç analizleri yapma yeteneği
- e) Soyut düşünme ve teorik analiz yapabilme yeteneği

14. Bir dava sonucunda istemediğiniz bir karar çıkarsa ne yaparsınız?

- a) Üst mahkemeye başvurma imkânlarını değerlendiririm
- b) Müvekkilim için en iyi sonucu almak adına hemen itiraz sürecini başlatırım
- c) Hukuki düzenlemelerde bir eksiklik olup olmadığını analiz ederim
- d) Kararı veren yargıcın gerekçelerini dikkatle incelerim
- e) Kararın hukuki teori açısından uygunluğunu değerlendiririm

15. Hangi alanda en çok başarılı olacağınızı düşünüyorsunuz?

- a) Yargı süreçleri yönetme
- b) Davaları kazanma ve müvekkilleri savunma
- c) Hukuk politikalarını yönlendirme
- d) Suç analizleri ve ceza hukuku
- e) Akademik çalışmalar ve hukuk teorisi

16. Hangi çalışma tarzı sizi daha çok motive eder?

- a) Tarafsız bir şekilde karar vererek adaletin sağlanması
- b) Dinamik ve rekabetçi bir ortamda çalışmak
- c) Uzun vadeli projelerde planlama ve düzenleme yapmak
- d) Kanıtlar ve hukuki yorumlar üzerinden analiz yapmak
- e) Araştırmalar yaparak yeni fikirler üretmek

17. Hangi hukuk alanı size daha yakın?

- a) Medeni ve Anayasa Hukuku
- b) Ticaret ve Şirketler Hukuku
- c) İdare ve Kamu Hukuku
- d) Ceza Hukuku
- e) Hukuk Felsefesi

18. Hukuki sistemde en çok neyi değiştirmek isterdiniz?

- a) Mahkemelerin işleyiş hızını artırmak
- b) Avukatların mesleki haklarını geliştirmek
- c) Kamu hukukunda daha etkin reformlar yapmak
- d) Suç ve ceza dengesini daha adil hale getirmek
- e) Hukukun temel ilkelerini daha iyi açıklayan teorik çalışmalar yapmak

19. Hangi film veya dizi karakter tipleme size daha yakın?

- a) Tarafsız ve adil bir yargıç
- b) Karizmatik bir savunma avukatı
- c) Stratejik düşünen bir bürokrat
- d) Kararlı bir savcı
- e) Hukuku sorgulayan bir akademisyen

20. Hukukun en önemli yönü sizce nedir?

- a) Toplumsal düzenin korunması
- b) Bireysel hakların savunulması
- c) Devletin etkili şekilde yönetilmesi
- d) Adaletin sağlanması ve suçla mücadele
- e) Hukukun teorik ve tarihsel gelişimi

Kişilik Tipleri:

Cevaplarınızda çoğunlukla "a" şıkkını seçtiyseniz:

1. İDEALİST HÂKİM

Siz adaletin peşinden koşan, tarafsız ve vicdanlı bir hukukçusunuz. Hukukun üstünlüğüne inanır, her durumda adil bir karar vermek için çabalarsınız. Mahkeme salonu sizin doğal ortamınız ve en büyük önceliğiniz hukuku en doğru şekilde uygulamak. Emsal kararları incelemeyi, mevzuata bağlı kalmayı ve her zaman tarafsız olmayı ilke edinmişsiniz. Kararlarınız, vicdanın ve yasaların ortak bir ürünü. Siz gerçek bir adalet savaşçısıdır!

Cevaplarınızda çoğunlukla "b" şıkkını seçtiyseniz:

2. HIRSLI AVUKAT

Sizin için hukuk, kazanmak ve haklı olanın yanında durmak demek. Müvekkillerinizi en iyi şekilde savunmak için elinizden geleni yaparsınız. Hukuki tartışmalarda zekânınızı ve ikna kabiliyetinizi konuşturur, mahkemede güçlü argümanlarla ön plana çıkarsınız. Hukukun her alanında aktif olmayı seviyorsunuz ve rekabet sizi motive ediyor. Çalışkan, azimli ve pes etmeyen bir yapıya sahipsiniz. Siz tam anlamıyla bir savunma ustasıdır!

Cevaplarınızda çoğunlukla "c" şıkkını seçtiyseniz:

3. VİZYONER BÜROKRAT

Siz hukuku sadece uygulamakla kalmaz, onu geliştirmeyi hedeflersiniz. Yasal düzenlemeler, reformlar ve kamu politikaları ilginizi çeker. Hukukun yönetim ve devlet işleyişiyle nasıl iç içe olduğunu iyi bilirsiniz ve uzun vadeli planlar yapmayı seversiniz. Çözüm odaklı düşünür, toplum yararına projeler üretir ve düzenin sağlanması için stratejik kararlar alırsınız. Siz hukukun geleceğini şekillendiren bir lider olabilirsiniz!

Cevaplarınızda çoğunlukla "d" şıkkını seçtiyseniz:

4. TOPLUMCU SAVCI

Sizin için adalet, sadece yasaların uygulanması değil, aynı zamanda toplumun güvenliğinin sağlanmasıdır. Hukukun temel işlevinin suçluların adil şekilde yargılanması ve mağdurların haklarının korunması olduğuna inanırsınız. Delilleri dikkatlice inceler, objektif bir şekilde davaları değerlendirir ve adaletin yerine getirilmesi için titizlikle çalışırsınız. Kararlısınız, sorumluluk sahibisiniz ve etik değerleriniz çok güçlü. Siz toplumun güvenliği için mücadele eden bir savcısınız!

Cevaplarınızda çoğunlukla "e" şıkkını seçtiyseniz:

5. AKADEMİK HUKUKÇU

Siz hukukun sadece bir meslek değil, aynı zamanda bir bilim olduğunu düşünen bir düşünürsünüz. Hukukun teorik temelleri, tarihsel gelişimi ve felsefi boyutları sizi daha çok ilgilendirir. Akademik araştırmalar yapmayı, hukuk sistemlerini karşılaştırmayı ve geleceğin hukukçularını yetiştirmeyi önemlersiniz. Sorular sormayı, hukuku derinlemesine incelemeyi ve yeni fikirler üretmeyi seversiniz. Siz hukukun düşünsel yönünü temsil eden bir akademisyensiniz!

AŞK, MELANKOLİ ... TRISTAN

Bazı sesler vardır, insanın en derinlerine dokunur. Dinlersiniz ve sizdeki yarım kalmışlığın adı olur. Bir sessizlik... Ve tekrar duyarsınız ezgiyi. Bu sefer de bir şeylerin eksik olduğunu hissedersiniz ama anlamlandıramazsınız. Sonra daha yüksek bir sesle dinlersiniz ve içinizi tanımlayamadığınız bir garip huzursuzluk kaplar. Öyle bir huzursuzluk ki yasak oluşun ve kavuşamayışın ayak sesi.

Tristan ve İsolde'de, Wagner'in müzikal dram anlayışı doruk noktasına ulaşır. Bu anlayış, opera sanatında köklü bir dönüşüm yaratır. Şöyle ki; geleneksel operanın aksine müziği, şiiri ve tiyatroyu tek bir pota içinde eriten sanat anlayışı geliştirmiştir. Devrim niteliğinde olan bu anlayışın oluşmasında son zamanlarda ülkede yaşanan devrimsel hareketlerin onda uyandırdığı heyecan, sanatsal düşüncelerinin su yüzüne çıkmasında ve sanatının güç kazanmasında etken olmuştur.

Ona göre opera; sadece melodik ve dramatik sahnelerle sınırlı kalmamalı, insan ruhunu en derinden etkilemeliydi. Wagner ' sonsuz melodi' ve ' leitmotiv' tekniklerini kullanarak bilinçaltı düzeyde güçlü bir etki yaratmasının yanı sıra; bu müzikal dramın insan varoluşuna , aşka ve trajediye en temel yerinden değinmesini doğru buldu. Wagner, mitlere ve efsanelere yaklaşımıyla evrensel bir bağ kurmanın yanında bu metinleri sahneye taşıırken izleyicinin müzikal yetenek ve eğitimini sorgulamaz ayrıca evrensel çatışmaları yeniden yorumlamayı amaçlar.

İŞTE TRISTAN AKORU

bu huzursuzluğun, gerilimin sesidir yani çözümsüzlüğün, varamamanın, aşkın ve melankolinin sesi.

Tristan akoru; sonsuz özlemin, tutkunun ve yasak olanın müzikal ifadesidir. Çözölmek ister, çözölemez.

Varmak ister ama varamaz. Çözöldüğünü sandığınız anda daha karmaşıklaşan, sizi biraz daha sürükleyen, derinlere çeken, kaçınılmaz ama arzulanan bir yaşamın yankısıdır. Ünlü operacı Wagner'in 'Aşkın gerçek mutluluğunu hayatımda hiç tatmamış olduğumdan düşlerin en güzeli olan ona öyle bir anıt dikmek niyetindeyim ki bir kez için olsun, baştan sona kanasıya içecek aşk var kafamda. Çok basit fakat son derece safkan müzikal bir kavram: 'Tristan ve İsolde' diyerek müzik tarihinin en tartışmalı operalarından birini yazmıştır. En büyük tartışma ise ' Gerçek çözüme var mıdır yoksa her şey sadece daha büyük bir gerilime mi açılır ? İşte bu yüzden Tristan akoru sadece müzik tarihinde değil, insan ruhunun en derinlerinde de yankılanan bir sorudur.

Shakespeare'in Romeo ve Juliet'i , Goethe'nin Faust'u ve Wagner'in Tristan ve İsolde üçlüsüyle şahane bir aşk ve trajedi ilişkisi tamamlanmış olur. Tristan ve İsolde'nin, onları ölüme götürecek olan yasak aşklarıyla akoron çözölememesi gizli bir uyum içindedir. ☹️

Wagner, beş saat süren operası boyunca bu akoru çözmez, bu da söndürülemez olan arzusunun müzikal yorumudur. Operanın son sahnesi İsolde'nin 'Aşk Ölümü' aryasıyla zirveye taşınır. Tristan' ın cansız bedeninin başında dururken dünyayla bağını koparmaya ve aşkına ölümden kavuşmaya hazırlanır İsolde. Bu sahne, fiziksel bir ölümden çok iki sevgilinin bütünleştiği ilahi bir aşka bürünür. Müzik, giderek bir trans halini alır ve İsolde'nin ruhu, Tristan ile kavuşmak için dünyayı terk eder. Nihayet son sahnede Wagner, bu akoru çözer ve akoron bir yere varmasıyla aşkın, yaşamda olmasa da ölümlle sonsuza dek var olduğunu anlatır.

"KUUVET ANTRENMANININ BAZI FAYDALARI VE DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR"

Kuvvet antrenmanı, kas kütlesi artışına ve genel vücut gücünü arttırmaya yardımcı olur. Kas kütlesindeki artış, metabolizma hızının artmasına neden olur bu da haliyle daha fazla kalori yakımını sağlar. Kuvvet antrenmanının fiziksel yönleri olduğu kadar ruhsal yönleri de vardır. Bilimsel olgular ise bunu kanıtlar. Kuvvet antrenmanı, stres hormonu olarak bilinen kortizonu düşürüp mutluluk hormonu olan serotonin seviyesini artırarak ruh halini iyileştirir ve paralel olarak stresi azaltır. Düzenli kuvvet antrenmanı depresyon ve anksiyete belirtilerini hafifletir. Toplumun genelinde yanlış bilinen bir düşüncenin varlığı söz konusudur. Kadınların kas oranı artmasından korkup "erkek" gibi gözükmüş düşüncesi fakat böyle bir şeyin mümkün olmadığını söyleyebiliriz. Sebep ise kas oranıdır. Kadınlarda erkeklere oranla daha az kas kütlesi bulunur. Eğer çok fazla kaslanmak isterlerse bunu anabolizanlarla ve yüksek şiddetli antrenmanlarla sağlayabilirler. Bu da hormonal bozukluklara sebep olarak sağlığı bozacaktır. Bir diğer yanlış algı ise yağların kasa dönüşme ihtimalidir. Yağların kasa dönüşümü biyolojik olarak mümkün değildir. Yağ ve kas dokusu farklı hücrelerden oluşur, bunları birbirine çevirmek olanaksızdır ancak doğru beslenme ve antrenman programıyla yağ kütlesini azaltırken kas kütlesini arttırmak mümkündür.

KISA SÜREDE FAZLA KİLO VERMEK MÜMKÜN MÜ?

Kısa sürede fazla kilo vermek elbette mümkündür fakat sizce sağlıklı bir yöntem midir? Tabi ki de hayır. Önemli olan tartı değil aynadaki görüntünüz ve vücut ölçülerinizdir. Kısa sürede kendinizi bilinçsizce aç bırakmak sadece tartıdaki ölçüyü değiştirecek; verdiğiniz kilolar büyük ölçüde su, az miktarda yağ ve günden güne kaslardan gitmeye başlayacaktır. Fazla kalori kısıtlamaları vücudun enerji tasarrufu yapmasına ve metabolizmanın yavaşlamasına neden olur. Bu durum ise kilo verme sürecinizi hayli zorlaştırır. Üstüne, kilo kaybı sonrası verdiğiniz kiloların geri alınmasını kolaylaştırmaktan başka bir işe yaramaz. Böyle bir durumla karşılaşmamak için günlük almanız gereken kalori değerini hesaplayıp (TDEE) çıkan sonuçtan başlangıçta 150-200 kalorilik açık oluşturup zamanla kalori açıklığını arttırarak ve diyetinizi direnç antrenmanlarıyla destekleyerek daha uzun vadede daha sağlıklı bir görüntüye ulaşmanız mümkün olacaktır.

Sporda güçlü olmak sadece ağırlık kaldırmak değildir.

KAHVENİN KUUVET ANTRENMANI VE YAĞ YAKIMI ÜZERİNE ETKİSİ

Kafein, kas kasılmasını destekleyen ve yorgunluk hissini azaltarak daha uzun süre antrenman yapmanızı sağlayan bir maddedir. Kahve ise içerisinde bulunan kafein sayesinde kuvvet antrenmanı performansını arttıran bir besindir. Kahve tüketimi elbette yağ yakımınızı arttırabilir ancak fazla kahve tüketimi vücutta yağ birikimine de sebep olabilir. Aşırı kafein tüketimi uykusuzluk, anksiyete ve sindirim sorunları gibi olumsuzluklara da neden olur; bu sebeple, her ne kadar masum gözüksün de her şey gibi kahvenin de dozunu ayarlamak önemli bir husustur.

Hayatımızda en faydalı olduğunu düşündüğümüz bir maddenin bile yanlış tüketilmesi onun veriminin vücudumuza geçmesini tamamen engelleyecektir.

Sporda güçlü olmak sadece ağırlık kaldırmak değildir, güçlü bir beden disiplini beslenen bir iradenin yatırımıdır.

HUKUK MESLEKLERİNE GİRİŞ SINAVI

HUKUK MESLEKLERİNE GİRİŞ SINAVI NEDİR?

Hakim adaylığı sınavına girmek ve avukatlık veya noterlik stajına başlayabilmek için 7188 sayılı kanun ile 24 Ekim 2019'da yürürlüğe giren bir ön eleme sınavıdır. Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavının kısa adı "HMGS" dir. Türkiye'de hukuk fakültesinden mezun olanlar ile yabancı bir hukuk fakültesini bitirip de Türkiye'deki hukuk fakülteleri programlarına göre eksik kalan derslerden sınava girip başarılı olmak suretiyle denklik belgesi almış bulunanlar bu sınava girebilir. Adalet Bakanlığınca hazırlanan Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı ve İdari Yargı Ön Sınavı Yönetmeliği 08.05.2024 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlandı. 4 bölüm ve 12 maddeden oluşan yönetmelikle, sınavların yapılma şekline ilişkin usul ve esaslar ile bu sınavlara ilişkin diğer hususlar belirlendi. Buna göre, hukuk fakültesi mezunları için hakim ve savcı yardımcılığı sınavına girmek, avukatlık stajı ve noterlik stajına başlamak için Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavında başarılı olma şartı aranacak. Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı ve İdari Yargı Ön Sınavı Yönetmeliği 8 Mayıs 2024 tarihli ve 32540 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Yönetmelikte;

Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavının 24/10/2019 tarihinden sonra yükseköğretim kurumlarına kayıt yaptıranlardan 31/03/2024 tarihinden sonra mezun olanlar hakkında uygulanacağı, sınava hukuk fakültesinden mezun olanlar ile yabancı bir hukuk fakültesini bitirip de Türkiye'deki hukuk fakülteleri programlarına göre eksik kalan derslerden sınava girip başarılı olmak suretiyle denklik belgesi almış bulunanların katılabileceği, 24 Ekim 2019'da Resmi Gazetede yayımlanan 7188 sayılı "Ceza Muhakemesi Kanunu ve bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun" kapsamında avukatlık kanununun ve noterlik kanununun ilgili maddelerinde değişiklik yapılmış ve mesleğe başlayabilmek için Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavında başarılı olma şartı getirilmiştir. Bu sınav, kanunun Resmi Gazetede yayımlanma tarihi olan 24 Ekim 2019 tarihinden sonra hukuk fakültelerine kayıt yaptıran öğrencileri kapsamaktadır. Bu tarihten önce hukuk fakültelerine kayıt yaptıranlar bu sınava tabii değildir.

5 Temmuz 2022 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanan 31887 sayılı "Devlet Memurları Kanunu ile bazı kanunlarda ve 375 sayılı kanun hükmünde kararnamede değişiklik yapılmasına dair kanunda" şöyle bir madde bulunmaktadır: "Ancak Hukuk Meslekleri Sınavında başarılı olma şartı 24/10/2019 tarihinden sonra ilgili yükseköğretim kurumuna kayıt yaptıranlardan 31/03/2024 tarihinden önce mezun olanlar bakımından uygulanmaz." Mevzuatta yapılan bu değişiklik sonucunda 24/10/2019 tarihinden sonra hukuk fakültesine kayıt yaptırap 31/03/2024 tarihinden önce mezun olanlar için Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavına girme şartı aranmayacaktır. Bu kişilerin bu sınava girmeden avukatlık ve noterlik stajını başlatabilmeleri, hakimlik ve savcılık sınavına girmeleri mümkündür.

SINAVIN KAPSAMI VE ŞARTLARI

Sınav ne zaman yapılır?

Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı yılda iki defa (Nisan ve Eylül aylarında), İdari Yargı Ön Sınavı ise yılda bir kez (Eylül ayında) düzenlenir. Sınavlar, saat 10.15'te başlayacak ve cevaplama süresi 130 dakika olacaktır. Adaylar, saat 10.00'dan sonra sınav binalarına alınmayacaklardır.

Başarı Kriteri Nedir?

ÖSYM tarafından gerçekleştirilen sınav, çoktan seçmeli en az 100 sorudan oluşmaktadır ve adayların 100 tam puan **üzerinden en** az 70 puan alması gerekmektedir. (2. Adalet Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü, Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı Bilgilendirme, 2024.)

"Yönetmelikte yapılan **değişiklik kapsamında**, Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı ve İdari Yargı Ön Sınavı'ndaki soru sayısı 100'den 120'ye çıkarılmıştır.

(<https://basin.adalet.gov.tr/>)

Adaylar sınav başvurusunu elektronik ortamdan ÖSYM üzerinden yapabileceği gibi sonuçların açıklanmasıyla beraber "<https://sonuc.osym.gov.tr>" adresinden T.C. kimlik numarası ve aday şifresiyle sonuçlarını öğrenebilirler.

HMGS İÇİN SORU DAĞILIMI:

2/6

HMGS en az 120 sorudan oluşacak ve derslere göre dağılım şu şekilde olacak:

Yana Kaydır

DERS ADI	SORU SAYISI	YÜZDELİK ORANI (%)
Anayasa Hukuku	6	%5
Anayasa Yargısı	3	%2,5
İdare Hukuku	6	%5
İdari Yargılama Usulü	3	%2,5
Medeni Hukuk	15	%12,5
Borçlar Hukuku	12	%10
Ticaret Hukuku	12	%10
Hukuk Yargılama Usulü	12	%10
İcra ve İflas Hukuku	6	%5

HMGS İÇİN SORU DAĞILIMI:

3/6

Yana Kaydır

DERS ADI	SORU SAYISI	YÜZDELİK ORANI (%)
Ceza Hukuku	9	%7,5
Ceza Yargılama Usulü	6	%5
İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku	6	%5
Vergi Hukuku	3	%2,5
Vergi Usul Hukuku	3	%2,5
Avukatlık Hukuku	3	%2,5
Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi	3	%2,5
Türk Hukuk Tarihi	3	%2,5
Milletlerarası Hukuk	3	%2,5
Milletlerarası Özel Hukuk	3	%2,5
Genel Kamu Hukuku	3	%2,5

Başlıca konu dağılımları

TİCARET HUKUKU

- Polişe
- Ticaret Ünvanı
- Bono
- Haksız Rekabet
- Kambya Senetleri

ANAYASA HUKUKU

- Somut Norm Denetimi
- Milli Güvenlik Kurulu
- Milletvekili Adaylığı
- Parlamenter Hükümet Sistemi

İDARE HUKUKU

- İdarenin Mal Edinme Yolları
- Kamu Görevlileri
- İdare İşlem Unsurları

MEDENİ HUKUK

- Ehliyet
- Evlenme Engelleri
- Kanuna Karşı Hile Sebepleri
- Evlenme Butlanı
- Boşanma

İŞ HUKUKU

- Ücret
- Geçici İş
- İş Sözleşmesinin Haklı Nedenli Feshi İlişkisi

AVUKATLIK HUKUKU

- Avukatlığın Hak ve Ödevleri
- Disiplin Cezaları
- Avukatlığa Kabul

HMGS HAKKINDA MERAK EDİLEN SORULAR :

1- HMGS VE İDARİ YARGI ÖN SINAVI ARASINDAKİ FARKLAR NEDİR ?

HMGS : **Hukuk fakültesi mezunlarının** niteliklerinin geliştirilmesi amacıyla Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir sınavdır . Amaç hukuk mesleklerine girişte bir liyakat sistemi sağlamak ve bu mesleğe adım atacak adayların bilgi ve becerilerini ölçmektir . Hukuk fakültesi mezunları ve yabancı bir hukuk fakültesini bitirip Türkiye 'deki hukuk fakülteleri programlarına göre eksik kalan derslerden sınava girip başarılı olarak denklik belgesi olanlar sınava katılabilir .

İdari Yargı Ön Sınavı : İdari yargı ön sınavına ise **İİBF , SBF , İktisat , Maliye** alanlarından mezun olan adaylar arasından idari yargı mesleğini hedefleyen kimseler girebilecektir . Amaç idari yargı hakim yardımcılığı sınavına girmek için getirilmiş bir ön sınav şartıdır .

2-SINAVDAN ALINAN PUANIN GEÇERLİLİK SÜRESİ NE KADARDIR ?

Sınavdan Alınan puanın geçerlilik süresi 5 yıldır . Bu süre içinde başarılı olanlar staj başvurusu yapabilir.

DERSLERE GÖRE ÇALIŞMA PLANI ÖNERİSİ

- Anayasa Hukuku , Medeni Hukuk → Temel kavramları öğrenme
- Borçlar Hukuku , Ceza Hukuku → Ayrıntılı inceleme
- Ticaret Hukuku, İdare Hukuku → Pratik soru çözümü
- İcra İflas Hukuku, Vergi Hukuku → Konu pekiştirme
- HMK , CMK ve Meslek Etiği → Deneme ve eksik tamamlama

BİZİM AİLE

1975 yapımı filmde Münir ÖZKUL (Yaşar Usta), Adile NAŞİT (Melek), Tarık AKAN (Ferit), Şener ŞEN (Şener), Ayşen GRUDA (Feride), İtir ESEN (Alev) ve Halit AKÇATEPE (Halit) gibi isimler vardır. 4 çocuğu olan Yaşar Usta ile 3 çocuğu olan Melek evlenirler. Çocuklarının anlaşamamalarına rağmen aynı evde geçinip gitmeye çalışmaktadırlar. Ferit'in kız arkadaşı olan Alev'in babası Saim Bey, Alev'in Ferit'le görüştüğünü öğrenince bu ilişkiyi onaylamaz ve engel olmaya çalışır. Alev'in Ferit'ten vazgeçmeye niyeti yoktur. Bunun üzerine Saim Ferit'in ailesini zora sokmaya niyetlenir, Yaşar Usta'yı önce işinden sonra da evinden eder. Yaşar Usta'nın Saim Bey'le görüşmesi sonucu Saim Bey evlerini geri verir. Ve bu pişmanlıktan geriye hafızalardan silinmeyecek o sahne kalır: "Saim Bey, sen mi büyüksün, hayır, ben büyügüm ben, Yaşar Usta."

GELİN

Lütfi Ömer AKAD'ın yönettiği 1973 yapımı film, AKAD'ın göç sorununu ele aldığı Düşün ve Diyet filmlerinin de bulunduğu üçlemenin ilkidir. Film kadrosunda Hülya KOÇYİĞİT (Meryem), Kerem YILMAZER (Veli), Kahraman KIRAL (Osman), Ali ŞEN (Hacı İlyas) ve Aliye RONA (Ana) gibi isimler yer almaktadır. Ailecek Yozgat'tan İstanbul'a göç ederek İstanbul'da oğulları İlyas ve Hıdır'la bir bakkal işleten Hacı İlyas bir gün kendi marketlerini açmak için para biriktirmektedir. Torun Osman'ın kalbindeki delik için olacağı ameliyata para gerekmektedir. Hacı İlyas gelini Meryem'i bu konuda hep ertelemektedir. Kurban Bayramı'nın son gününde Osman'ın kötüleşip vefat etmesi üzerine Osman'ın hırsla kurban gitmesiyle beraber gelin Meryem, Hacı İlyas'ın gözünü kör edenleri yakarak intikamını alır. Meryem, almayı terk edip bir fabrikada işe girer. Kocası Veli yaşananları anlayıp karısının yanına gider.

DÖNÜŞ

Yönetmenliğini Türkan ŞORAY'ın yaptığı 1972 yapımı filmin başrollerinde Türkan ŞORAY (Gülcan) ve Kadir İNANIR (İbrahim) bulunur. Gülcan'ın kendisini reddedip İbrahim ile evlenmesini kabullenemeyen Reşit Ağa türlü şekillerde çifti zora sokar ve sonunda İbrahim'in Almanya'ya gitmeye ikna olmasına neden olur. İbrahim'in gitmesiyle Reşit Ağa zarar vermeye devam eder. İbrahim ilk izinde köye gelerek ilerde Gülcan'ı da götürceğini söyleyerek geri gider. İbrahim, Gülcan'ın başına gelenlerden habersiz uzun zaman sonra dönüş yoluna koyulur. Ama ne Gülcan ne de ardında bıraktığı çocuğu eskisi gibidir. Tıpkı İbrahim'in Gülcan'ın sevdiği adam olmadığı gibi.

“Şarkıcı ve oyuncu Ferdi TAYFUR 1945 yılının Kasım ayında Adana’da dünyaya gelmiştir. Dügün şarkıcılığından Baba lakabına uzanan bir hikâyesi vardır. Nurten İNNAP’a bağlama çalarken ilk plak kayıtlarını yapıp ardından Gülden KARABÖCEK’e iki şarkı satmıştır. İlk albümü Huzurum kalmadı ile tanınırlığını arttıran sanatçı aynı yıl Çeşme şarkısı ve aynı adlı filmde Necla NAZİR’la başrol oynamış, ilk filmi vizyona girmiştir. Sayısız film ve şarkıyı ardında bırakan sanatçı 2025 yılının Ocak ayında aramızdan ayrılmıştır.”

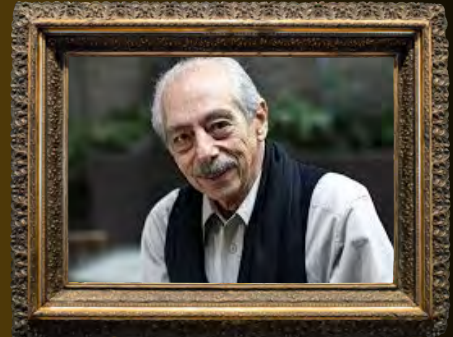
Görsel 1.0 (Ferdi Tayfur)

“Yazar Selim İLERİ 1949’da İstanbul’da dünyaya gelmiştir. Yaptığı roman yayınlama denemelerinin ardından Yeni Ufuklar dergisinde öykü yazmaya başladı. Öykü kitapları yayınlamasının ardından Halit Refik önerisiyle senaryo yazmaya başlar ve 1971’de ilk senaryosunu yazdı. 1973’te ilk romanı Destan Gönüller adlı ilk romanı yayınlandı. Yazar Sait Faik Hikâye Armağanı, Türk Dil Kurumu Roman Ödülü, Afife Jale, Avni Dilligil , Orhan Kemal Roman Ödülü gibi birçok ödül almış ve “Mihri Müşfik: Ölü Bir Kelebek” oyunuyla devlet sanatçısı unvanı alan sanatçı 2025 yılının Ocak ayında aramızdan ayrılmıştır.”

Görsel 1.1 (Selim İleri)

“Oyuncu Genco ERKAL, 1959’dan itibaren tiyatro topluluklarında oyuncu ve yönetmen olarak çalışmıştır. 1969’da Dostlar Tiyatrosu’nu kurmuştur. Nikolay GOGOL’un Bir Delinin Hatıra Defteri öyküsünü tiyatroya uyarlamış ve zamanla bu eserle özdeşleşmiştir. Oyuncu, tek kişilik oyunların ustası olarak tanınmıştır. At ve Faize Hücum filmleri ile en iyi erkek oyuncu dalında iki kez Altın Portakal almıştır. 2024 yılının Temmuz ayında ise aramızdan ayrılmıştır.”

Görsel 1.2 (Genco Erkal)

İNSANI ANLAMA SANATI

MİMARLIK

Mimarlık, yalnızca estetik bir kaygıdan ibaret değildir; insanın duygu ve düşüncelerini şekillendiren, ihtiyaçlarını karşılayan ve hayatını kolaylaştırmayı hedefleyen bir disiplindir. Mekânlar, çeşitli işlevlere hizmet etmekle kalmaz; aynı zamanda bizi etkileyen, ruh hâlimizi belirleyen, iş verimliliğimizi artıran, duygusal ihtiyaçlarımızı karşılayan ve bazen de bir toplum olarak birbirimize bağlanmamızı sağlayan ortamlardır. Her bina, her mekân, tasarlandığı andan itibaren yalnızca bir yapının değil, aynı zamanda bir yaşam deneyiminin de çerçevesini çizer.

Farklı mekânlarda farklı hislere kapılmamız tesadüf değildir.

Peki, bu etkiler nasıl ortaya çıkar?
Hangi mekanlar bizi nasıl hissettirir
ve bu hislerin ardında ne yatar?

Adliye binalarını düşünün. Daha kapısına yaklaşırken büyük merdivenler ve ağırbaşlı taş cepheler size ne hissettiriyor? Bu tasarım, adeta "Burada adalet var ve burası saygıyı hak ediyor" der. Mimarlar, bu yapı türlerinde otoriteyi ve düzeni hissettirmek için yüksek sütunlar, geniş cepheler ve sert malzemeler kullanır. İçeri girdiğinizde ise geniş koridorlar, yüksek tavanlar ve sessiz bir atmosfer sizi karşılar. İnsanların burada düzen ve disiplini hissetmeleri amaçlanır. Bu mekân tasarımı, adaletin ciddiyetini vurgularken bireyin davranışlarında da bir resmiyet duygusu uyandırır.

Adliyeden çıkıp bir tiyatroya yöneldiğinizi düşünün. Dış cephesindeki zarif detaylar bile sizi içeriye girmeye davet eder. İçeri girdiğinizde ise atmosfer tamamen değişir. Loş ışıklar, kırmızı koltuklar ve sahneye odaklanmış bir düzen, sizi günlük hayatın karmaşasından koparır. Tiyatronun tasarımı, yalnızca bir mekân değil, aynı zamanda bir duygu yaratır. "Sanatı hissetmek ve büyüü bir dünyanın içine adım atmak için buradasınız" dercesine, mekân sizi hemen içine çeker.

Tiyatronun büyüünden sıyrılıp bir alışveriş merkezine adım attığınızda, başka bir tasarım hikâyesiyle karşılaşsınız. Cam cepheler ve geniş girişler, insanları içeri davet eder. İçeri girdiğinizde ise yüksek tavanlar ve geniş koridorlar size ferahlık hissi uyandırır. Ancak her detayın bir amacı vardır. Renkli vitrinler, sizi hareket halinde tutmak için tasarlanmıştır; dinlenme alanları ve bitki düzenlemeleri ise bu hareketlilikten yorulduğunuzda biraz nefes alabilmeniz için oradadır.

MİMARLAR, İNSAN PSİKOLOJİSİNİ DÜŞÜNEREK BU ALANLARI HEM ENERJİK HEM DE DİNLENDİRİCİ BİR DENGİ İÇİNDE TASARLAR.

Bir de hastaneleri düşünelim. Dışarıdan bakıldığında genellikle beyaz ya da pastel tonlarıyla sade ve temiz bir görüntü sunarlar. Çünkü burası, güven ve huzurun hissedilmesi gereken bir yerdir. İçeri girdiğinizde ise bol ışık alan koridorlar, sakinleştirici tonlarda duvar renkleri ve mümkünse yeşil bitkilerle dolu bekleme alanları karşınıza çıkar. Mimarlar, bu mekânları tasarlarken yalnızca işlevselliği değil, insanların burada kendilerini güvende ve sakin hissetmelerini de hedefler.

İşte bu yüzden mimarlık, bir bina inşa etmekten çok daha fazlasıdır. **Tasarım, sadece bir fiziksel yapı oluşturmak değil, insanlara nasıl hissettireceğini ve yaşamlarını nasıl kolaylaştıracağını planlamaktır.**

Ne de olsa her bina bir hikâye anlatır ve bu hikâye, her zaman insan odaklıdır. Mimarların ellerinden çıkan her detay, biz farkında olmadan hayatımıza dokunur. Dış cephelerin verdiği ilk mesaj, iç mekânlarda hissettiklerimizle birleşir ve mekânın ruhunu oluşturur. Adliyede ciddiyet, tiyatrodaki duygusallık, alışveriş merkezinde hareketlilik, hastanede güven hissedilir. Her yapı, kullanıcılarına bir mesaj verir ve onların ruh hâlini şekillendirir.

Peki, sizce her gün farkında olmadan geçtiğiniz bu yapılar, sizin ruh hâlinize nasıl dokunuyor? Bunu hiç düşündünüz mü?

KODLARLA DEĞİL, KALPLE ADALET: Avukatlık Nereye Gidiyor?

Teknolojik gelişmeleri artık hayatımızın her alanındaki dönüşümlerde görmemiz mümkün. Bu dönüşümlerin yaşandığı alanlardan biri de hukuk. Özellikle yapay zekâ uygulamaları, son yıllarda hukukta daha görünür hale geldi. Peki, şuan yapay zekayla hukuk alanında neler yapabiliyoruz?

Bazı ülkelerde yapay zeka destekli yazılımlar; dilekçe hazırlama, sözleşme inceleme, yargı kararlarını analiz etme gibi işlerde kullanılıyor. Örneğin Amerika'da geliştirilen bazı sistemler, yüzlerce dava kararını saniyeler içinde tarayıp, belirli bir yargıcın nasıl karar verebileceğine dair tahminlerde bulunabiliyor. Bu sistemler avukatlara hız kazandırıyor, insan hatasını azaltıyor ve özellikle standart hukuki belgelerin hazırlanmasında oldukça fazla kullanılan bir yöntem olarak karşımıza çıkıyor.

BU DURUM,
"GELECEKTE AVUKATLARA İHTİYAÇ KALMAYACAK MI?"
SORUSUNU DA BERABERİNDE GETİRİYOR.

Ancak yapay zekanın hukuk alanında kullanılmasının bazı sorunlar yarattığını göz ardı edemeyiz. En önemli sorunlardan bir tanesi oluşturulan bu algoritmaların tarafsız olmaması. Eğer sistem geçmişteki önyargılı verilerle beslenirse, adil olmayan sonuçlara yol açabilir. Ayrıca, yapay zeka tarafından verilen yanlış bir hukuki öneride sorumluluğun kimde olacağı da önemli bir tartışma konusu haline gelmiştir.

Peki, yapay zeka bu kadar şey yapabiliyorken avukatların yerini gerçekten alabilir mi? Bana göre bu sorunun yanıtı "hayır". Çünkü hukuk yalnızca teknik bilgiye dayalı değil, aynı zamanda duygu, empati ve insan ilişkileri gerektiren bir alan. İnsani değerlerden, duygulardan uzak sadece robotik kodlamalardan ibaret olan sistemin bir müvekkilin derdini anlamak, onu dinlemek ve savunmak gibi süreçlerde insanın yerini tutamayacağı aşîkar bir durumdur.

Yine de meslek büyük bir değişim sürecinde. Tekrar eden işler yavaş yavaş bilgisayar sistemlerine bırakılırken, avukatların daha çok yol gösterme, uzlaşma sağlama ve dava planı oluşturma gibi konulara yönelmesi gerekecek. Bu yüzden hukuk öğrencilerinin teknolojiye açık, doğruyla yanlış ayırt edebilen bilinçli bireyler olarak yetişmesi önemli hale geliyor.

Sonuç olarak, yapay zekâ avukatların yerini almak yerine, onlara destek olan bir araç haline geliyor. Avukatlık mesleği şekil değiştirebilir ama özü yani insan dokunuşu ve adalet duygusu varlığını koruyacaktır.

*"Yapay zekâ hızlı düşünebilir, ama adalet hâlâ
insanın kalbinde, vicdanında şekillenir."*

KADININ HÂLÂ SOYADI YOK MU?

GİRİŞ

İnsanlık tarihinin başlangıcından hukuk sistemlerinin kuruluşundan bu yana ataerkil toplum yapıları içerisinde kadının toplumdaki ve hukuktaki yeri erkeklerle bağlantılı bir şekilde ilerlemiştir. Kadın, tarih içerisinde erkeğin egemenliğine ve idaresine bağlı yaşamaya mahkum edilmiştir. Aile yapısını korumak adına da süre içerisinde çoğu zaman erkeğin üstün konumda olduğu aile yapıları benimsenmiştir. Ancak günümüze gelindiğinde hem çağın gerekleri hem de hukuk alanında yaşanan gelişmeler neticesinde kadın ve çocukların aile içerisindeki statüleri yükselmiş ve neredeyse eşit hale gelmiştir.

Cumhuriyetin ilk kazanımlarından olan Soyadı Kanununda da m.152 ve m.153 hükümleriyle ataerkil toplum düzeninden parçalar bulmak mümkündür. Evlilikte erkek eş, evlilik birliğinin reisi ve soyadı seçme vazifesi ve hakkına sahipti. Zamanla ve çağın gereklerine göre değişen Medeni Kanun ile birlikte bu kanun maddesi: "Kadın evlenmekle kocasının soyadını alır; ancak evlendirme memuruna veya daha sonra nüfus idaresine yapacağı yazılı başvuruyla kocasının soyadı önünde kendi soyadını da kullanabilir. Daha önce iki soyadı kullanan kadın, bu haktan yalnızca bir soyadı için yararlanabilir." şeklinde değiştirilmiştir. Türk hukukunda TMK m. 187 ile kadın, eşinin soyadını almak zorundadır. Boşanma durumunda ise TMK m. 173, soyadını bırakma mecburiyeti getirmektedir. Her iki hüküm de emredici niteliktedir.

Bu hükümler nedeniyle evlenme ve boşanma, kadın açısından da adın değiştirilmesini gerektiren haklı nedenler arasında görülmektedir. Buna bağlı olarak kadının soyadının değiştirilmesi, adın değişmezliği ilkesinin istisnalarından biri olarak görülmekte, TMK'na hakim olan; eşler arasındaki eşitlik ilkesi, kadının soyadı hususunda göz ardı edilmiştir. Soyadının kadının kimliği ile kişiliğinin bir parçasını oluşturduğu, kadının evlenmeden önceki soyadını kullanma hakkına getirilen sınırlamanın meşru bir amacının bulunmadığı, erkeğin doğumla kazandığı soyadını ömrü boyunca kullanması mümkün iken aynı hakkın kadına tanınmamasının eşitlik ilkesiyle bağdaşmadığı ileri sürülüp nüfus kayıtlarında karışıklığın önlenmesi ve soy bağının sağlıklı bir şekilde tespit edilmesi için getirilen bu kanun maddesi eşitlik ilkesini ihlal ettiği gerekçesi ile Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir.

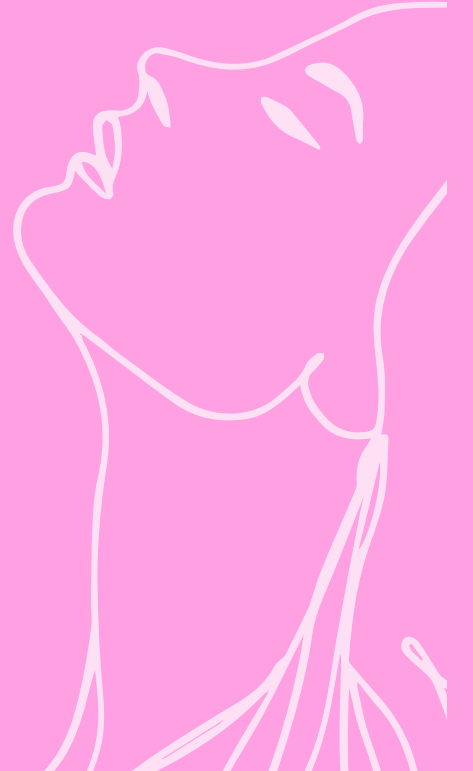
Uygulamada ise evlendirme memurlukları halen evlenen kadının, kocasının soyadını almak zorunda bırakan işlemler yapmaktadır. Bu sorun bizlere adeta "Kadının hâlâ soyadı yok mu?" sorusunu akıllara getirmektedir.

Bu yazımızda kadının soyadının zaman içerisindeki değişimi, soyadının önemi, yürürlükten kaldırılan kanun maddesi, Türkiye'deki mevcut durum anlatılarak kamuoyunun soyadına bakış açısını ölçebilmek için yaptığımız anket sonuçlarıyla beraber sunulacaktır.

SOYADININ ÖNEMİ

Soyadı kişiye sıkı sıkıya bağlı bir kişilik hakkıdır. Kişilerin toplum içerisinde birbirinden ayırt edilmesini ve kamu düzeninin sağlanmasını amaçlayan soyadı, farklı usullerle kazanılabilmektedir. Soyadı soy bağı, evlenme, evlat edinme ve idari yolla kazanılabilir. Türk Hukuk sisteminde adın değişmezliği ilkesine bağlı olarak kazanılan soyadı kişiliğin bir parçası oluşu sebebiyle, kişilik hakkını koruyan hükümler çerçevesinde koruma altındadır. Mutlak bir hak olan soyadı zamanaşımına uğramaz, devredilemez, vazgeçilemez ve değiştirilemezdir. Bu durumda soyadının değiştirilmemesi kural, değişmesi ise istisnadır. Erkeklerin doğumla beraber kazandığı bu hak haklı bir sebep olmaksızın ölüm anına kadar kişiye sıkı sıkıya bağlı kalabiliyorken; kadının soyadının değişimi, evlenme ve boşanma hallerinde emredici kesin bir hükme bağlanmıştır. Soyadı, kişilerin ve ailelerin birbirinden ayırt edilmesini sağlayan, toplumsal gerekçeler ve kamu düzeni gibi nedenlerle kullanılması zorunlu kılınan bir işarettir.

Soyadının kişiyi belirtme, statü işareti olma, düzen ve aidiyet sağlama gibi işlevleri bulunmaktadır. Kişinin ait olduğu ailenin soyadını taşıması, soyağacının anlaşılması, alt ve üst soyların bilinmesi bakımından da önem taşımaktadır. Soyadı, kamusal alanlarda ortaya çıkabilecek düzensizlikleri önleme fonksiyonuna da sahiptir. Ancak, soyadının kamu düzenini sağlama fonksiyonunu tam olarak yerine getirebilmesi için adın sürekliliği sağlanmalıdır. Bu anlamda adın değişmezliği ilkesinin tatbik edilmesinin arz ettiği önem ortadadır.

TÜRK HUKUKUNDAKİ DURUM

Evlenen kadının; evlenme, boşanma gibi nedenlerle haklı neden olarak sürekli soyadına değişikliğine maruz bırakılması, kamu düzenini bozan başlıca mesele olarak ortaya çıkmaktadır. Türk hukukunda TMK m. 187 gereğince kadın, eşinin soyadını almak zorundadır. Boşanma durumunda ise TMK m. 173, soyadını bırakma mecburiyeti getirmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin TMK m. 187'ye ilişkin iptal kararı, 28 Ocak 2024'te yürürlüğe girmiştir. Bu tarihten itibaren TMK m. 187 yürürlükte değildir ve uygulanamaz. Kanun koyucu, Anayasa Mahkemesi'nce kendisine verilen 9 aylık süre içerisinde evlenen kadının soyadına ilişkin herhangi bir düzenleme yapmamıştır. Bu durumda soyadının değişmezliği ilkesinden hareketle evlenen eşlerin kendi soyadlarını taşımaya devam edeceği düşünülebilir. Bu ihtimalde beklenti evlenen eşlerin evlilikten önceki soyadlarını taşımaya devam etmesidir.

Lakin uygulamada belediyeler ve evlendirme daireleri, TMK madde 187'ye ilişkin iptal kararı yürürlüğe girmesine rağmen evlenen kadının kocasının soyadını almaya devam etmeye yönlendirmektedir. Kanun koyucunun uygulama ve mevzuat arasındaki bu ihtilafı çözümülemesi gerekmektedir. 9.Yargı Paketiyle beraber getirilmesi planlanan yeni Soyadı Kanununda AYM'nin iptal kararının gerekçesi dikkate alınmadı; kadının soyadının, kocasının soyadıyla birlikte kullanılması öngörüldü. Geçen yasama yılı sonunda çıkarılması planlanan bu kanun maddesi muhalefet partisi, kadın örgütleri, hukukçular ve iktidar partisinin kendi içindeki itirazlarla yargı paketinden çıkartıldı. Mevcut yasama yılında çıkarılması planlanan yeni Soyadı Kanunu konusunda tartışmalar devam etmektedir.

Anayasa Mahkemesi'nin bu kararına karşı çıkan kişilerin gerekçeleri arasında; aile bağlarının korunup güçlenmesi, nüfus kayıtlarının düzeninin sağlanması, toplumsal pratikler açısından erkeğin evlilik öncesi ve sonrası birçok yükümlülük altına girmesi, geleneksel ve dini inançların varlığı ve benzeri gibi argümanlarla kadının soyadının erkeğin soyadını alması zorunluluğu doğrudan eşitlik ilkesine aykırı görmezler. Kanımızca TMK madde 187 hükmü yürürlüğe girdiği dönemdeki sosyal ve hukuki düzenlemeleri karşılamakta yeterli gelmekteydi. Değişen dünya düzeni, çağın gereksinimleri ile beraber kadında evlilik öncesi ve sonrası birçok yükümlülük altına girmeye başlamış, kadının erkeğe olan iç ve dış bağımlılığı azalmıştır. Ayrıca TMK madde 187'de öngörülen nüfus kayıtlarının tutulmasında kolaylık sağlama ve karışıklıkları önleme gibi işlevler atfedilmektedir.

Kolaylık sağlamak şöyle dursun; iddia edildiğinin aksine evlenme ve boşanma gibi her durum değişikliğinde kadının soyadının değişmesi karışıklıklara neden olmaktadır. Nüfus kayıtlardaki düzen, kadının kişilik haklarını yok sayacak ve kanun hükümlerine aykırılık teşkil edecek bir düzenlemeyle değil; devletin nüfus işlerini düzenli ve yaygın hale getiren bir altyapı hazırlayarak bunun yürütülebilmesi ile gerçekleştirilebilir. Günümüzdeki teknolojik gelişmeler dikkate alındığında, bu istikrarı sağlamak zor olmasa gerek. Kadının evlilik sonrası soyadı değişikliği kanundaki hukuki gelişmeler, temel insan hakları uygulamasında mihenk taşı olarak değerlendirilebilir.

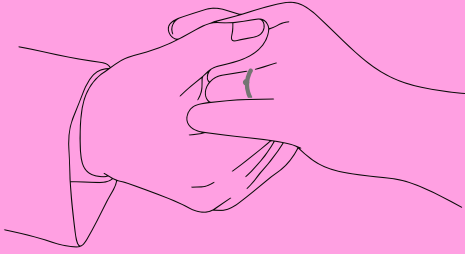
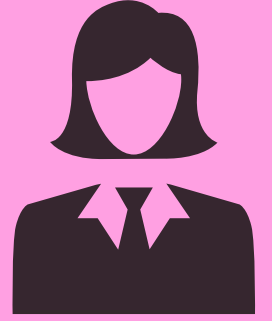
Soyadı, yalnızca bir adın değiştirilmesi meselesinin ötesinde; kadının özbenliğinin, kişisel onurunun ve toplumsal statüsünün korunması bakımından da büyük öneme sahiptir. Kadının evlilik öncesi soyadını kullanma hakkı; bireysel kimlik ve aile kurumunun yanında, ulusal ve uluslararası hukukta eşitlik ilkesine bağlı olarak yeniden yorumlanması gereken bir konudur. Tüm bu açıklamalar ışığında kadının soyadı hususunda sosyal, kültürel ve hukuki perspektifler esasında geniş çaplı bir reform gereksinimine ihtiyaç duyulmaktadır.

TMK M. 187'NİN İPTALİYLE OLUŞAN HUKUK BOŞLUKLARI

TMK m. 187'nin iptali bu hükümle bağlantılı diğer hükümleri de etkiler. Özellikle evlenen kadının soyadı ile ilgili yeni bir düzenleme yapılması durumunda bağlantılı hükümlerin yeniden ele alınıp değerlendirilmesi gerekir. Aksi takdirde söz konusu hükümler arasında çatışmalar ortaya çıkacaktır. Bu hükümlerin başında boşanan kadının soyadıyla olan TMK m.173 gelmektedir. Bu hükümle, boşanma halinde kadının evlenmeden önceki soyadını yeniden alacağını emreden TMK m. 187 hükmü iptal edildiği için TMK m. 173'de uygulanamaz hale gelmiştir. AYM'nin evli kadının soyadını düzenleyen TMK m. 187'yi iptal etmesi sonucunda hukukta ortaya çıkacak boşluk sonrası çocuğun soyadına ilişkin hükümlerin de temelsiz bırakmıştır. Çünkü hükme göre kural olarak çocuk evli olan anne ve babanın soyadını(ailenin soyadını) taşır. Halbuki mevcut halde evlenen kadının soyadının değişeceğine ilişkin hiçbir hüküm olmadığı için evlenmeden önceki soyadı ile devam edeceği öngörüldüğünde yapılan evlilik sonrası doğacak çocuğun İsviçre veya Almanya Medeni Kanunlarında olduğu gibi eşler tarafından seçilmiş bir "aileadı/familiename/Ehename" olmayacağı için çocuğun hangi soyadı alacağı da belirsiz hale gelmiştir. Bu sebeple kanun koyucunun derhal buna ilişkin hükümleri de vaz etmesi gerekecektir

SONUÇ

Yeryüzünde var olan toplumların neredeyse tamamında erkeğin kadına üstünlüğü yerleşik bir değer yargısı olmuş ve bunun temelinde kadının aciz, erkek tarafından korunmaya muhtaç bir varlık olduğu varsayımı yer almıştır. Aile kurumunun, toplumun kalbinde en küçük demokrasinin inşasına imkân verecek şekilde, cinsiyetler arası eşitliğe dayalı olarak yapılanabilmesi toplumsal düzeyde demokrasinin ve demokratik değerlerinde yerleşmesine imkân tanıyacaktır. Kanaatimizce evlenen kadının kocasının soyadını alması kuralı, Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru kararında da belirttiği üzere kişinin maddi ve manevi bütünlüğünün korunması ve geliştirilmesi hakkını, ayrıca özel hayata saygı hakkını ihlal etmektedir. Nitekim, kadının evlenme ve boşanma gibi sebeplerle sürekli değişen soyadı nedeniyle kamu düzeni zedelenmektedir.

Sürekli değişen soyadı nedeniyle kadın emek ve para kaybı gibi maddi, manevi birçok zorluk yaşamaktadır. Ne var ki kadının emek ve para harcayarak düzeltemediği, onu eski eşin soyadıyla anılmak zorunda bırakan ve hayatı boyunca etkileyen durumlar söz konusudur. Tüm bu anlatılanlar yeni bir düzenleme ihtiyacını beraberinde getirmektedir. Kadın kendi soyadını kullanmak istiyorsa temel bir hak olarak bunu kullanabilmelidir. Aynı şekilde kadın önceki soyadını değil, evlendikten sonraki soyadını kullanmak istiyorsa buna da müdahale edilmelidir. Kadının doğum ile kazandığı soyadı, kişinin maddi ve manevi bir unsuru dahası özel yaşamın ayrılmaz bir parçasıdır. Bundan vazgeçebilmesi için önemli nedenlerin varlığı gereklidir. Aslında evlilik açısından kocanın soyadının kadının soyadına eklenmesi önemli bir soruna yol açmamaktadır. Asıl problem, kadının boşanması ile meydana gelmektedir. Kadının kişisel, mesleki, ailevi ve idari açıdan soyadını değiştirmek zorunda kalması gerek kamusal düzen gerek kadın aleyhine olacak şekilde bazı yük ve problemleri de beraberinde getirmektedir.

Ne yazık ki toplumumuzda özellikle sekülerleşme ve modernleşme üst başlığı altında sıralanabilecek birçok nedenden dolayı boşanmaların sayısı artmıştır. Aynı zamanda sonraki evliliklerinde sayısı artmıştır bu durumda kadının kendi soyadını daimi olarak kullanması, psikolojik ve sosyolojik açıdan daha isabetlidir. Böylece kişinin yaşayacağı kimlik ve aidiyet sorunun önüne geçilebilir. Kadının evlendikten sonra da kendi soyadını kullanmaya devam etmesi, mesleki tanınmasının önündeki engellerin veya yaşayacağı problemlerin azalmasını sağlar. Kadının kocasının soyadını alması eşlerin dayanışma güven ve birbirlerine olan sevgilerinin artması bakımından elzem bir düzenleme olarak görülemez. Kadınların kocalarının soyadını almalarıyla kamunun elde edeceği fayda ile bu durumun kadına olan etkisi birlikte değerlendirildiğinde, kadınların haklarına yapılan müdahalenin gerekli ve orantılı olduğu söylenemez.

KAMUOYUNUN KADININ SOYADI YASASINA BAKIŞ AÇISI

Toplum olarak kadının kimliği, yeri ve görünürlüğü üzerine sıkça konuşuyoruz. Ancak bazen bu büyük meselelerin en çarpıcı yansımaları, en küçük detaylarda gizlidir. Bir kadının soyadını değiştirmesi ve ya değiştirmemesi, sadece bir tercih değil; aynı zamanda bireysel kimlik, toplumsal normlar ve yasal düzenlemelerin kesişimin de duran önemli bir meseledir. Bu sorudan yola çıkarak bir anket çalışması gerçekleştirdim. Amacım insanların bu konudaki düşüncelerini, beklentilerini ve toplumsal bakış açılarını daha yakından görebilmektir. Şimdi sizlerle bu çalışmanın sonuçlarını paylaşacağız.

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesinde okuyan öğrenciler ve halkın çeşitli kesimlerinde toplam 310 kişiye yapılan anket sonuçları aşağıdaki gibidir:

SORULAR	EVET	HAYIR	KARARSIZIM
Türkiye’deki kadın hakları gelişmelerinin yeterli düzeyde olduğunu düşünüyor musunuz?	46	240	24
Kadının soyadını tek başına kullanabildiğini varsaydığımızda bunun eşler arasında tartışmalara, sorunlara yol açabileceğini düşünüyor musunuz?	207	64	39
Kadının soyadını tek başına kullanabildiğini varsaydığımızda bunun toplumun geleneksel örf adetlerine aykırı olabileceğini, sorunlara yol açabileceğini düşünüyor musunuz?	175	110	25
Kadının soyadını tek başına kullanabildiğini varsaydığımızda evlilik birliği içerisinde doğan çocuğun soyadı konusunda sorunların oluşacağını düşünüyor musunuz?	205	85	20
Bugüne dek kadının soyadı ile alakalı herhangi bir problemle karşılaştınız mı?	32	276	2

SORU : Kanun koyucu yerinde olsaydınız kadının soyadı konusunda nasıl bir kanun hükmü koyardınız?

Eşler, erkek veya kadının soyadını, aile adı olarak seçebilir. Aile adı olarak kendi soyadı seçilmemiş olan eş, aile adının önüne önceki soyadını ekleme hakkına sahiptir. Daha önce iki soyadı kullanan eş, bu haktan sadece bir soyadı için yararlanabilir. Bu hükme göre aile adı konusunda bir seçim yapılmamışsa, eşlerden her biri, evlenmeden önce kullandığı soyadını, evlilikten sonra da kullanmaya devam eder.

Asırlardır devam eden anlayışa uygun olarak ve toplum içinde düzen sağlanması bakımından aile soyadı olarak erkek eşin soyadının alınması uygundur bu esasın benimsenmemesi durumunda, kadının soyadının aile soyadı olarak belirlenmesi yerine kadının kızlık soyadını tek olarak taşıyabilme imkânına sahip olması gerekir.

Evlenen kadın ile erkeğin bekârlık soyadlarını kanunen kullanmaya devam edip ancak talep etmeleri halinde eşlerden birinin ya da ortaklaşa seçilecek başka bir soyadının, haklı bir nedene dahi dayanmaksızın ortak soyadı olarak kullanılabilir. Kendi soyadını önünde kullanmayı da tek başına talep edebilir.

Eşler ortak bir evlilik adı taşırlar. Evli çiftler evlendirme memuruna yapacakları bir açıklama ile evlilik adı olarak erkeğin doğum adını mı, yoksa kadının doğum adını mı istediklerini seçim hakkına sahiptirler. Evlilik akdinin bağitlanması sırasında herhangi bir açıklamada bulunmazlarsa her iki eşin doğum adlarının birleşmesinden oluşan ad evlilik adı olacaktır.

CEVAP : 119

112

49

30

TARİHİN DERİNLİKLERİNDE ZAMANIN İZLERİ

Blaser Kulesi: Ravensburg'un Tarihi Simgesi

Ravensburg'un en ikonik yapılarından biri olan Blaser Kulesi, şehrin geçmişini ve mimarisini en iyi şekilde yansıtan bir simge olarak dikkat çekiyor. Orta Çağ'dan günümüze kadar ulaşan bu kule sadece tarihi bir yapı değil, aynı zamanda şehrin kültürel kimliğini ve gücünü de sembolize ediyor. Peki, Blaser Kulesi'nin tarihi nasıl şekillendi ve bu yapı Ravensburg için neden bu kadar önemli?

İnşa ve İlk İşlevi

Blaser Kulesi, 1410 yılında Ravensburg'un şehir surlarının bir parçası olarak inşa edilmiştir. O dönemde şehir, Svabya Bölgesi'nin önemli bir ticaret merkeziydi ve aynı zamanda Svabya Kentler Birliği'ne üyeydi. Kule, yalnızca askeri bir savunma yapısı olarak değil, aynı zamanda şehrin gücünü ve önemini simgeleyen bir yapıydı. Yapının inşa edilmesinin ardında şehirdeki ticaretin korunması ve potansiyel tehditlere karşı savunma yapmak vardı.

Adın Kökeni ve Sinyalizasyon Rolü

Kulenin ismi, Orta Çağ'da kullanılan "blasen" kelimesinden türetilmiştir. "Blasen" kelimesi, trompet veya borazanla yapılan üfleme ya da işaret verme anlamına gelir. Bu da kulenin özellikle acil durumlarda, halkı uyarmak için bir sinyalizasyon noktası olarak kullanıldığını gösterir. Kuledeki trompetler veya çanlar, şehri olası tehlikelere karşı uyarmak için çalınırdı.

Mimari Özellikleri

Blaser Kulesi, sekizgen şekli ve yaklaşık 43 metrelik yüksekliğiyle dönemin en yüksek yapılarından biri olma özelliği taşır. Şehir duvarlarından yükselen bu ince kule, sağlam yapısı ile dikkat çeker. Svabya bölgesine özgü doğal taşlarla inşa edilen kule, Gotik mimarinin izlerini taşır ve şehrin simgelerinden biri haline gelmiştir. Kuledeki dar spiral merdivenler, ziyaretçilerini kule odasına kadar çıkarır ve şehri yüksekten izleme fırsatı sunar. Üst kısmındaki pencere açıklıkları, Ravensburg'un ve çevresindeki kırsal alanın geniş manzarasını gözler önüne serer.

Orta Çağ'daki Rolü

Blaser Kulesi, Ravensburg'un savunmasının önemli bir parçasıydı. Kule, şehrin girişlerini ve surları koruyarak şehri olası saldırılardan koruyan bir savunma noktası olarak işlev görüyordu. Aynı zamanda şehrin yöneticileri, kasabanın haklarını ve özerkliğini simgeleyen bir yapı olarak bu kuleyi kullanıyorlardı. Kuleden gelen trompet sesleri veya çanlar, halkı önemli olaylar ya da tehlikelere karşı uyarmak için kullanılırdı.

Modern Zamanlarda Blaser Kulesi

19. yüzyılda, şehir surlarının askeri önemi kaybolduğunda Blaser Kulesi de eski askeri fonksiyonunu yitirmiştir. Ancak bu tarihi yapı şehrin sembolü olarak varlığını sürdürdü. Zamanla kule yalnızca bir savunma noktası olmaktan çıkıp şehrin kültürel mirası haline geldi. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra yapılan restorasyonlarla kule, tarihî bir simge olarak yeniden hayata döndürüldü ve şehrin önemli bir turistik cazibe merkezi oldu.

Bugün Blaser Kulesi

19. yüzyılda, şehir surlarının askeri önemi kaybolduğunda Blaser Kulesi de eski askeri fonksiyonunu yitirmiştir. Ancak bu tarihi yapı şehrin sembolü olarak varlığını sürdürdü. Zamanla kule yalnızca bir savunma noktası olmaktan çıkıp şehrin kültürel mirası haline geldi. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra yapılan restorasyonlarla kule, tarihî bir simge olarak yeniden hayata döndürüldü ve şehrin önemli bir turistik cazibe merkezi oldu.

Sonuç

Blaser Kulesi, Orta Çağ mimarisinin en güzel örneklerinden biri olarak Ravensburg'un tarihini ve kültürünü en iyi şekilde yansıtmaktadır. Hem savunma amacıyla inşa edilip hem de şehrin güç ve özerkliğini simgeleyen bu kule, Ravensburg'un geçmişine ışık tutan önemli bir simge olmuştur. Bugün, şehrin kalbinde yükselen Blaser Kulesi hem tarihi bir miras hem de modern zamanlarda kültürel bir simge olarak önemli bir yer tutmaktadır.

Aziz Jodok Kilisesi: Ravensburg'un Tarihi ve Kültürel Mirası

Ravensburg'un kalbinde yer alan Aziz Jodok Kilisesi, şehrin en önemli dini ve kültürel yapılarından biridir. Hem tarihi hem de mimarisiyle dikkat çeken bu kilise, şehrin dini hayatında merkezi bir rol oynamış ve zaman içinde birçok değişiklik ve genişleme geçirmiştir. Peki, Aziz Jodok Kilisesi'nin kökenleri nelerdir? Bu tarihi yapı neden Ravensburg için bu kadar önemli?

Aziz Jodok Kilisesi'nin Kökenleri

Aziz Jodok Kilisesi'nin kökenleri, 13. yüzyıla kadar uzanır. Başlangıçta Dominiken Tarikatı tarafından kurulan bir manastırın parçası olarak inşa edilmiştir. Manastır, Ravensburg'daki Orta Çağ dini yaşamının bir parçasıydı ve özellikle Hristiyan eğitim ve pastoral bakım alanlarında önemli bir rol üstlenmiştir. Aziz Jodok Kilisesi, adını 7. yüzyılda yaşamış olan Aziz Jodok'tan alır. Poitiersli Jodok, hayırseverliği ve yoksullara olan ilgisiyle tanınır ve özellikle Dominikenler tarafından saygı görmüştür.

Mimari Özellikler

Aziz Jodok Kilisesi, Gotik mimari tarzının etkileyici örneklerinden biridir. Kilisenin inşasında farklı mimari stillerin birleşimiyle oluşmuş eşsiz bir yapı ortaya çıkmıştır. Başlangıçta, Gotik mimarinin tipik bir özelliği olan yüksek tonozlu çatılarla yapılan bir salon kilisesi olarak tasarlanmıştır.

14. yüzyılda kilise, Gotik tarzda genişletilmiş ve süslü vitraylı pencereler ile oval tavanlar eklenmiştir. Kilisenin en dikkat çeken özelliği, 15. yüzyılda eklenen yüksek kulesidir. Kule, 72 metre yüksekliğiyle Ravensburg'un en yüksek binalarından biri olarak şehir manzarasını domine etmektedir. Ayrıca, kilisede çok sayıda sunak ve sanat eseri bulunur. Bunlar arasında 15. yüzyıldan kalma sunaklar, azizlerin ve İncil sahnelerinin heykelsel temsilleri de yer alır.

Aziz Jodok Kilisesi'nin Önemi

Aziz Jodok Kilisesi, sadece bir ibadet yeri olmakla kalmamış, aynı zamanda eğitim ve pastoral bakım merkezi olarak da işlev görmüştür. Dominikenler, özellikle vaaz verme ve Hristiyanlığı yayma konusunda önemli bir rol oynamışlardır. Kilise aynı zamanda Aziz Jodok'a saygı gösterildiği ve bir hac merkezi olarak kabul edildiği için, Orta Çağ'da bölgeden birçok inanan hac ziyaretini için buraya gelmiştir. Hacılar, Aziz Jodok Kilisesi'nde dua ederek yardım ve şifa dilemişlerdir.

Restorasyon ve Koruma Çabaları

Aziz Jodok Kilisesi, tarih boyunca pek çok kez restore edilmiştir. Özellikle İkinci Dünya Savaşı sırasında yaşanan hasarların ardından, 20. yüzyılda önemli restorasyonlar gerçekleştirilmiştir. Kilise, koruma altına alınmış bir anıt olarak günümüzde korunmaktadır. Bu restorasyon çabaları sayesinde Aziz Jodok Kilisesi, gelecek nesillere aktarılacak üzere korunan bir kültürel mirastır.

Modern Zamanlarda Aziz Jodok Kilisesi

Sanayileşme ve Avrupa'daki devrimler sonrasında, 19. yüzyılda Dominiken Manastırı feshedilmiş ve Dominikenler Ravensburg'u terk etmişlerdir. Ancak Aziz Jodok Kilisesi, şehrin dini yaşamının önemli bir parçası olmaya devam etmiştir. 19. yüzyılda kilise, zamanın etkisiyle uğradığı hasarların ardından restore edilmiştir. Yapı ve sanat eserlerinde yapılan restorasyonlarla kilise, kültürel miras olarak korunmaya alınmıştır.

Bugün, Aziz Jodok Kilisesi sadece bir ibadet yeri değil aynı zamanda kültürel bir merkez olarak da kullanılmaktadır. Kilise, konserler ve sanat etkinlikleri için sıkça tercih edilen bir mekân olmuştur. Akustik özellikleri ve eşsiz atmosferi sayesinde, bölgedeki kültürel etkinliklerin merkezi hâline gelmiştir.

Sonuç

Ravensburg'daki Aziz Jodok Kilisesi, Gotik mimari tarzının etkileyici bir örneği olup, şehrin uzun dini geçmişinin büyüleyici bir kanıtıdır. Süslü vitray pencereleri, eski sunakları ve görkemli kulesiyle hem bir ibadet yeri hem de kültürel bir dönüm noktasıdır. 13. yüzyıldan günümüze kadar gelen tarihi boyunca, Dominiken Tarikatı tarafından kurulan bu kilise, Ravensburg'un kültürel kimliğinde önemli bir rol oynamıştır. Bugün hem dini hem de kültürel bir sembol olarak şehrin en değerli miraslarından biri olmaya devam etmektedir.

BEN Mİ BÜYÜYORUM EBEVEYNLERİM Mİ ÇOCUKLAŞIYOR ?

İnsanoğlu; doğası, yaratılışı ve hayatın ona getirdikleriyle belirli evrelerden geçer. Herkes, hayatının her dönemini aynı şekilde atlatmasa da bu evrelerin tümü insanın yazgısında mevcuttur.

Her fırtınanın sonunda doğan güneş misali insanoğlu; her olayın ardından var gücüyle ayakta durmaya, yeniden doğmaya çalışır kendi doğrularıyla. Büyüdüğümüz, yetiştiğimiz, içinde var olduğumuz ailenin, evin yahut çevrenin doğruları, yanlışları ve sanrıları ile şekillenir; hayatımıza yol vermeye çalışırız. Yıllar geçer, dönemler değişir. Çevremizdeki insanlar ve en önemlisi insanın zamanla kendine koyduğu hedefler, yürüttüğü fikirler, her gün bıkmadan yürüdüğü o yol bile değişir.

Ancak hayatta çizgilerinden, geleneklerinden, yaşadığı toplumun yetiştirmesinden, çevredekilerin fikirlerinden kendini soyutlayamayan, yetiştirdiği çocuğun da ondan farklı dönem ve imkanlara hatta yeteneklere sahip olduğunu unutarak kendi yolundan gitmesini isteyen, çocuğuna kulak verip ailede hatta toplumda yapılmayan bir şeyi yaptığında kendisinin ayıplanacağını ve mantıken eleştirileceğini düşünen ailelerin var olmasıdır.

Bu ebeveynler çocukları için çalışıp çabalasalar, ellerinden gelen imkanları sunsalar dahi çocuklarının büyüdüğünde onlara bir nevi akıl vermesini, kendi yükünü, sorumluluğunu, giyiniş kuşanış ve hane dışındaki hayatının sorumluluğunu kendi üzerlerine almasından hiç hoşlanmazlar.

Çocuklar; ne kadar kendilerine güvenirlerse güvensinler mezbahıs konuyu alabildiğine irdeler, yeri geldiğinde en umulmadık yerde olumsuz bir senaryo öne sürerek heveslerini kırabilirler.

Çocuğun gençlik çağına geldiğinde özgürce kararlar vermesi, ayakları üzerinde durması, yaptığı hatada ailesinin onu destekleyeceğini bilmesi gelecek hayatını olumlu etkiler. Ancak gençlerin büyük bir çoğunluğu, bu yaşlarını aile baskısı ve “Bizim zamanımızda yoktu böyle şeyler.”, “Başımıza iş çıkarma!”, “Bak bakalım, bizim çevrede kim böyle bir şey yapmış?” ve-cinsiyete bağlı değişmekle birlikte- yapamazsın şeklindeki kalıp yargılarla ailesini kendi doğrularına inandırmaya çalışarak geçiriyor. Çocuk, bu dönemde ve hayatının geri kalanında hem kendini hem de hayatın

kafasındakilerden ibaret olduğunu sanan ailesini büyütmek durumunda kalıyor. Anne babadan öğrendiği tüm becerilerin karşılığını verircesine kendini ailesini yetiştirmeye adanmış çocuklar, daima aile içinde belirli hedeflere sahip ve deyim yerindeyse hayatta kimseye minnet etmeyen, sinirli gibi gözükse de yeri geldiğinde tamamıyla her duyuguyu yaşayabilen insanlardır.

Çocuk, aileye karşı kendini kanıtlamaya ve var olan önyargıları yıkmaya çalışsa da ailenin gözünde onlarla zıtlaşan, onları hiçe sayan biri gibi görünür. Ancak aile, her evladın bu mücadele içine girme cesaretinin olmadığından, bilinçli olmanın kendi geleceğini kurtarmak demek olduğundan habersizdir desek yeridir doğrusu.

Giderek zıtlaşan, bir çocuk gibi mızızızlanan aile; kendisine kinlenmiş bir çocuk yetiştiriyor farkında olmadan. Onunla arkadaş olması, duvarları kaldırmadan sohbet etmesi gerektiğini bilmeden yapıyor bunu ve en sonunda

“Biz ne yaptık ki sana? Seni büyüttük, besledik; senin için çalıştık, çabaladık.” sözleri dökülüyor ağızlarından. Evladına vereceği en büyük servetin onun fikirlerini dinlemek, beraber orta yolu bulmak olduğunu bilmeden... Çocuk, onlara fikirlerini dinlemediniz, hayatımda hep önüme engeller çıkardınız dediğinde ise aile cevapta üste çıkmak için hep hazırdır. Çevresinde bulunan fıkırsel anlamda geride kalmış ailelerle kendini kıyaslayarak çocuğun halihazırda sahip olduğu temel hakları sağlayıp ona lüks içinde olduğunu inandırmaya çalışır. Her ailenin aynı olmadığı gibi her çocuğun da aynı olmadığını unutarak dünyaya getirilen çocuğun hak ve gereksinimlerinden ebeveynlerinin yükümlü olduğunu, herkesin yetiştirdiği çocuğa farkında olmadan bir davranış biçimi kattığını, belki de karşılıklı inadın buradan geldiğini unutarak... Bu çocuklaşma kavgasından ne çocuk haklı çıkar ne de aile. Bağırış ve serzenişlerle kapanır her gün evin perdesi. İki taraf için de daha anlayışlı bir sabaha uyanmak umuduyla...

AVUKATLIK TARİHİ

Modern dönem ulus devletlerin ortaya çıktığı dönemdir ve bu dönem kamunun oluşum dönemidir, modern dönem avukatı bu oluşumun önde gelen aktörüdür. Modern sonrası dönem ise ulus devlet aşamasından global dünya aşamasına geline dönemdir. Toplumda asıl kimliklerin değer kaybedip birtakım alt kimliklerin değer kazandığı dönemdir. Avukatlık mesleğinin amacı avukatların hukuki bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine bağlama, tarafların hukuki ilişkilerinden doğan uyuşmazlıkların hakka uygun olarak uygulanması konusunda yardımda bulunmaktır. Bu anlamda kamusal nitelik taşıyan bir meslek olmasının yanı sıra serbest bir meslektir de. Avukatın mesleki faaliyette bulunmak veya bulunmamakta ya da bu faaliyetin yoğunluğunu düzenlemekte, türünü seçmekte herhangi bir denetim altında bulunmaması kendisine teklif edilen herhangi bir davayı almaya veya kendisinden istenilen bir hukuki mütalaayı vermeye zorlanamaması avukatların serbest meslek olmasının sonucu olarak görülmektedir.

Osmanlı tarihinde ise 1800'lü yıllara kadar "dava vekili" adıyla meslek yapan bir sınıf yoktu fakat bu tarihlerde ve bundan çok önceleri "arzuhalçiler" sınıfı diye bir sınıf vardı. Bunlar bugünkü anlamda avukatın iki esaslı vazifesi olan "yazı ile müdafaa" ve "sözle müdafaa"dan birincisini yaptıklarına göre Türk avukatlık mesleğinin çekirdeği sayılabilirler. Evliya Çelebi'nin esnaf-ı yazıcıyan diye bahsettiği arzuhalcilik mesleğine herkes giremezdi çünkü şeriat kapısına müracaat etmek bir usule tâbiydi ve arzuhalci olmak için ocaktan yetişmek gerekiyordu. Türk avukatlık sisteminin bir diğer çekirdeği olarak kabul edilen "muhtasibler" ise karmaşık bir hukuk sistemi olan fıkıh içinden bazı hükümlerin seçilmesi ve taraflara bu anlamda dışarıdan yardımcı olmak için kadının yanında çalıştıktan sonra ayrılmış ve davaları ayrıntılı olarak bilmelerinden dolayı ortaya çıkmışlardır. 1839 Tanzimat Fermanı ve 1856 Islahat Fermanı ile ortaya çıkan bu dönemde hedeflenen amaç devlet yapısının yenilenmesidir. Ticaret kanunu olmak üzere birçok kanun Batıdan aynen alınıp uygulanmaya başlandı. Bazı ceza kanunları ve buna ilişkin usul kanunları da tercüme edilerek alınmıştır. Ticaret ve nizamiye mahkemelerinin kurulması ile diğer Avrupa ülkelerinin medeni kanunlarına benzer bir medeni kanuna ihtiyaç duyulmuştur. Ahmet Cevdet Paşa başkanlığında Mecelle hazırlanmış ve 8 yılda 16 ayrı kitap hâlinde yayınlanmıştır. Mecelle Türk hukuk sisteminin resepsiyonunu uzun süre geciktirmesi bakımından çok önemli bir eserdir. Bir kanun olmaktan çok fıkıhın dağılık kitaplar içinde bulunan hükümlerden ihtiyaca uygun olanların ve evrensel nitelikte olanların derlenmesiyle ortaya çıkan Mecelle 1926 yılına kadar yürürlükte kalmıştır.

1876 tarihinde yürürlüğe giren dava vekilleri nizamnamesi Türkiye'de avukatlık mesleğini düzenleyen ilk metin olarak kabul edilir zira ilk defa bu nizamname ile vekâlet işlerini üzerlerine alanlara resmen dava vekili unvanı verilmiştir. Nizamnameye göre dava vekil olacakların hukuk mektebi mezunu olmaları şartı konmuş ve rastgele şahısların mesleğe girmeleri önlenmiştir. Yine aynı tarihlerde Mektebi Sultaniye'de yeni bir sınıf açılarak hukuk dersleri okutulmaya başlanmıştır.

Buradan mezun olanların Adalet Bakanlığına bağlı bir komisyonda sınav vererek başarı gösterdikleri takdirde dava vekilliği yapabilecekleri esas kabul edilmiştir. 1884 tarihinde padişahın iradesiyle Rumeli Şark-ı Vilayetine Mahsus Avukatlık Kanunu çıkmış ve Türkiye'de ilk defa bir kanun metninde avukat tabiri kullanılmıştır. Lozan konferansından sonra başlayan dönemde devrim kanunları başta olmak üzere birçok alanda kanunlaştırma hareketine girilmiştir. Bu anlamda Lozan Konferansı Türkiye Cumhuriyeti'nin hukuk ve dış siyaset alanında yaşadığı en önemli gelişmedir. Hukukçu kimliğinin şekillendirilmesine yönelik temel araçlardan birini oluşturan yeniden yapılanma projesi kapsamında yapılan bir diğer yenilik de İstanbul Darülfünun tasfiyesi ve İstanbul Üniversitesi bünyesinde İstanbul hukuk fakültesi olarak yeniden yapılandırılmasıdır. Bir diğer yenilik ise 17 maddeden oluşan Muhammad Kanunu Türk avukatlık mesleğini düzenleyen ilk ciddi yasadır. Bu yasanın önemi ise baro ve avukat kavramlarını ilk defa hukuk sistemimize sokmasından gelmektedir. Öte yandan yasa ikili sisteme son vermiş ve savunma mesleğine ulusal düzeyde düzenlemeyi hedeflemiştir. 1938 tarihinde ise yeni bir Avukatlık kanunu hazırlanmıştır. Bu kanunun hazırlanma gerekçesi 1924 tarihli Muhamat Yasası'nın yetersizliğidir. 1938 tarihli yeni avukatlık kanununun 22. maddesinde "Avukatlık amme hizmeti mahiyetinde bir meslektir." denilmek suretiyle avukatlık mesleğinin mahkeme ve makamlar nezdinde yardımcı bir kuvvet olduğu bu nedenle amme hizmeti niteliğinde bir meslek olduğu vurgulanmıştır.

1961 anayasasının anayasal anlamda getirdiği birtakım değişiklikler avukatlık mesleğine de yansıtılmış ve bu doğrultuda 1969 yılında 1136 sayılı Avukatlık Kanunu yürürlüğe girmiştir. Yeni yasa avukatların mesleki çıkarlar etrafında örgütlenmesinin kurallarını düzenlemiş ve Türkiye Barolar Birliği adı altında yeni bir üst örgüt kurmuştur. 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nda avukatlık mesleğinin kamu hizmeti olduğuna ısrarla vurgu yapılmıştır. Onunla beraber mesleğin bir serbest meslek olduğu da kanunda belirtilmiştir. Bundan başka avukatın hak ve sorumlulukları bakımından devlet memurlarına daha doğrusu Cumhuriyet savcılarının mertebesine yakın bir statüye sokulduğunu görmekteyiz. Vekâletname olmaksızın dosya tetkiki, evrakdan suret çıkarma, tebligat icrası gibi yetkilerin üzerinde önemle durulmuştur. Avukatlık ruhsatının Adalet Bakanlığından değil Barolar Birliğinden alınması esas getirilmiştir. Avukatlık mesleğinin kapsamının genişletilerek savunma mesleği olmasının yanı sıra hak arama mesleği olduğu da kanunda vurgulanmıştır. Böylelikle avukat çekişmesiz işlerin de takibini yapabilecektir. Gerçi hak arama faaliyetine ilk zamanlar hoş bakılmamış, mesleğin bozulma nedeni olarak algılanmışsa da zaman içinde avukatlık mesleğinin ikinci ve en önemli bir faaliyeti konusu hâline gelmiştir. Mesleğin modernleşme süreci içinde mesleğin ticari olmaması, reklam yasağı, mesleğin şahsen, doğrudan, bağımsız, özenle ifa edilmesi müvekkilin talimatları ile hukuka saygı temelinde bağlılık, müvekkile karşı sır sorumluluğu, güven ilkesi ve sadakat yükümlülüğü gibi klasik ilkeler oluşmuştur. Bu klasik ilkeler avukatın düşünce dünyasını belirleyen temel öğeler hâline gelmişlerdir ve avukatlık mesleği bugünkü hâlini almıştır. *Avukatlık Mesleğinin Tarihi - Av. Orhan Seyfi GÜNER (Kısaltılmıştır)*

GÖBEKLİTEPE

Göbekli Tepe’de adaklar adanmış olsalar bile buranın neden yapıldığını veya üzerinin neden kapatıldığını belki de asla bilemeyeceğiz. Yerel halkın burayı yaklaşık 1000 yıl boyunca kullanıp daha sonrasında bilinçli olarak ortadan kaybolmaları birçok soruyu beraberinde getirmektedir. Ayrıca bu kutsal mabedin gömülme biçimi de tuhaftır. Yeni bir dini inancın ortaya çıkmasıyla kutsal kabul edilen bu mabedin saygı nedeniyle gömüldüğü yönünde de bir görüş vardır.

Garip olan ise kaçarken veya buraları terk ederken arkalarında bıraktıkları kalıntılar ve izlerdir.

Kazı çalışmaları sırasında, en üst katmanda kadın doğumunu en belirgin biçimde gösteren bir taş tablete rastlandı. Sizlere şunu aktarmalıyım ki Göbekli Tepe’de başka kadın figürleri bulunmamaktadır ve henüz kazı çalışmalarında rastlanılmamıştır. Ana Tanrıça ve bereketi temsil eden Anadolu’nun Kibele’si de henüz burada figürleştirilmemiş veya inanılmıyordu düşüncesi hâkimdi.

Günümüzden 12.000 yıl öncesine ait olan bu inanılmaz yapıda sanırım inanılan hiçbir şeyi bilmiyoruz...

İnanç insana pek çok şey yaptırabilir ve Göbekli Tepe bunun en çarpıcı örneklerinden biridir. Her bir sütun, gizemli bir hikâyeye ev sahipliği yapmaktadır.

Yeni bir bilgi bulunana kadar biliyoruz ki burası tarihin ilk ibadethanesi, antik mabedi ve tarihin '0' noktasıdır.

Neden yapıldığını bilemesek de insanın tanrı arayışı, ait hissetme ve kendini bir topluluğa layık görme gibi duygularının inşaya yön verdiğini söyleyebiliriz. En çok merak ettiğimiz kısım ise neden üzerinin kapatılıp kaçıldığıdır. Ne oldu, ne yaşandı, burası neden terkedildi gibi soruları her seferinde delice düşüsek de henüz yüzde 8’lik kısmına erişim sağladığımız bu tarihin “0 noktasına” sorularımızın cevaplanması için daha yüzlerce kazı çalışması yapılması gerekmektedir. (Şanlıurfa Müzesi’nden “0” numaralı araçlarla yaklaşık yarım saatlik bir yolculukla bu bölgenin alt kısmına ulaşabilirsiniz.)

Her bir 12’li “T” sütun birliğinin üzerinde farklı semboller görebilirsiniz. T biçiminin insanı temsil ettiğini söylemeden geçmeyelim. T biçimli stilize taşlar herhangi bir cinsiyeti temsil etmemektedir. Dikkatli bakarsanız, ellerini karınlarında bağladıklarını görebilirsiniz. Ben bunu İslam inancında namaz ibadetinde ellerin karın kısmında birleştirilmesine benzettim. Doğurganlık ve bereketi temsil ettiğini söyleyebilirim ya da tamamen tanrıya saygıyı...

Bu sütunların üzerinde bazı hayvan figürleri, anlamı bilinmeyen işaretler ve semboller bulunmaktadır. Anlamları henüz çözülmüş olmasa da bazı çıkarımlara göre hepsi bir ayınla ilgili veya kutsal temaları betimlemektedir. Bu tapınak yapılarının sadece 6 tanesi gün yüzüne çıkarılmış, 16 tanesi ise hâlâ kazılmayı bekliyor. Bu yapıların gelecek nesillere bırakıldığı açıkça görülmektedir. T’lere dönecek olursak, her birinin ağırlığının 20-60 ton arasında değiştiği ve 3-6 metre arasında olduğu söyleniyor.

Bu tapınakların çok yüksek bir yerde inşa edildiğini de unutmamalıyız. Bu sütunların dizilimi ve sıralanması da bir o kadar esrarengizdir ki bazı araştırmacılar, Göbekli Tepe’nin taşlarındaki dizilimlerin gökyüzüyle bağlantılı olabileceğini düşünüyor.

Dikilitaşların, belirli takımyıldızlara veya Güneş’in konumuna göre hizalanmış olabileceği öne sürülüyor. Özellikle Avcı (Orion)

Takımyıldızı ile bağlantılı olabileceğine dair spekülasyonlar var. Avcı-toplayıcı bu toplum henüz ilk yerleşim yerlerinin gözlemlenmesinden 2000 yıl önce dini merkezler inşa etmişlerdir. (Yani günümüzden 8000-9000 yıl önce Nevalı Çori, Çayönü, Catalhöyük yerleşimlerinden 2000 yıl öncesi demek oluyor.)

Eski insanlar, ülkemizde de birçok örneği bulunan din veya aşk etkeniyle motive olup bu yapıları inşa ettiler. Uzaylıların parmağı ise maalesef burada da yok. Ancak uzay temalı bazı sembolleri görebilirsiniz.

Bu tapınakta ibadet eden insanların Ay inancına sahip olduğu söylenir. Bu sebeple Anadolu kültüründe Ay’ın sembol olarak kullanılmasının buradan geldiği iddia edilir (Cami minareleri buna örnek olarak gösterilebilir).Gökyüzünün yanı sıra kutsallaşmış hayvanlar da görebilirsiniz.

Her bakışta göze farklı detayların çarptığı bir noktadayız fakat buranın verdiği hisse değinmeden geçemeyeceğim. Tepeye çıktığınızda tuhaf hislere kapılıyorsunuz. “Burası taş, toprak” diyen bir taksi şoförünün bile “İlk geldiğimde ben de öyle hissediyordum” dediğini unutmuyorum.

Bazı şehirlerde yürümek insana zor gelir. Şanlıurfa da bana yürümesi zor gelen şehirlerden biridir. Ama buraya çıktığımda hafifliyorum. Tabii eminim bu psikolojik bir durum. Unutmadan! Göbekli Tepe’de bulunan el yapımı su veya kan olukları; burada(düşük bir ihtimal de olsa) bazı kurban verme ayinlerinin de gerçekleştiğini gösteriyor olabilir.

Burada insanlar da kurban edilmiş olabilir. Kim bilir? Birçok bilinmeyen gibi...

YARGITAY

YARGITAY 9. HUKUK DAİRESİ
E:2015/34272 K:2019/6327

HAFTA TATİLİNİN 24 SAATTEN AZ OLARAK KULLANDIRILMASI HALİNDE HAFTA TATİLİ HİÇ KULLANDIRILMAMIŞ SAYILIR.

← YARGITAY 7. CD
E:2014/2954 K:2014/14281 →

RADAR DENETİMİ YAPILDIĞINA DAİR UYARI İŞARETİ KONULMADAN CEZA KESİLEMEZ.

← YARGITAY GENEL KURULU
E:2017/2284 K:2020/19 →

AİLE EKONOMİSİ ZOR BİR DURUMDA İKEN EŞLERDEN BİRİNİN LÜKS HARCAMALAR YAPMASI BOŞANMA SEBEBİDİR.

← YARGITAY 12. HUKUK DAİRESİ
E:2012/22279 K:2013/11536 →

GÜNÜMÜZDE BİLGİSAYAR LÜZÜMLÜ EV EŞYASI OLDUĞUNDAN HACZEDİLEMEZ.

YARGITAY 13. HUKUK DAİRESİ
E:2016/29552 K:2020/708

BAKIM GÖZETİM AMACIYLA KREŞE BIRAKILAN ÇOCUĞUN , KREŞTEN ÇIKIP PARKA GİTMESİNDE GEREKLİ ÖZENİ GÖSTERMEYEN KREŞ YETKİLİLERİNİN AİLEYE TAZMİNAT ÖDEMESİ GEREKİR.

← YARGITAY 3. HUKUK DAİRESİ
E:2021/6310 K:2021/11809 →

DÜĞÜN ORGANİZASYONU İÇİN DÜZENLENEN SÖZLEŞMEDE YER ALAN "ALINAN KAPARO İADE EDİLEMEZ." ŞEKLİNDEKİ HÜKÜM HAKSIZ ŞART OLUP GEÇERLİLİĞİ YOKTUR.

← YARGITAY 3.HUKUK DAİRESİ
E:2014/868 K:2014/8662 →

ASGARİ ÜCRETİ KADINA YOKSULLUK NAFAKASI ÖDENEBİLİR.

← YARGITAY 22.HUKUK DAİRESİ
E:2017/19410 K:2019/1627 →

ÜÇLÜ VARDİYA ŞEKLİNDEKİ ÇALIŞMA DÜZENİ UYGULANAN İŞYERLERİNDE, ÇALIŞMA SAATLERİNİN BELİRLİ OLMASI NEDENİYLE FAZLA ÇALIŞMA YAPILAMAYACAĞI KABUL EDİLMEKTEDİR.

YARGITAY 12. CEZA DAİRESİ
E:2019/9401 K:2021/722

ZORUNLU OLMASINA KARŞIN KİŞİ LASTİĞİ BULUNMAYAN ARACIN KAYARAK BANKETTE YÜRÜYEN YAYAYA ÇARPMASI , OLAYINDA SANIK EYLEMİ BİLİNÇLİ TAKSİR İLE GERÇEKLEŞTİRİLMİŞTİR.

← YARGITAY HUKUK GENEL KURULU
E:2017/1372 K:2018/1106 →

AVUKATIN HAKSIZ YERE BAROYA VE SAVCILığA ŞİKAYET EDİLMESİ MANEVİ TAZMİNATI GEREKTİRİR.

← YARGITAY 13.HUKUK DAİRESİ
E:2018/527 K:2019/8504 →

HAVALE YOLUYLA GÖNDERİLEN PARALARDA AÇIKLAMA KISMININ BOŞ BIRAKILMASI HALİNDE, HAVALE BORCUN ÖDENMESİ NİTELİĞİ TAŞIR.

← YARGITAY CEZA GENEL KURULU
E:2017/937 K:2017/484 →

CİNSEL SALDIRI SUÇUNU İŞLEYEN SANIĞIN YANINDA YER ALAN VE OLAYLARA SESSİZ KALAN KİŞİ DE MÜŞTEREK FAİL OLARAK SORUMLU TUTULUR.

BULMACA

cevaplar için okutun

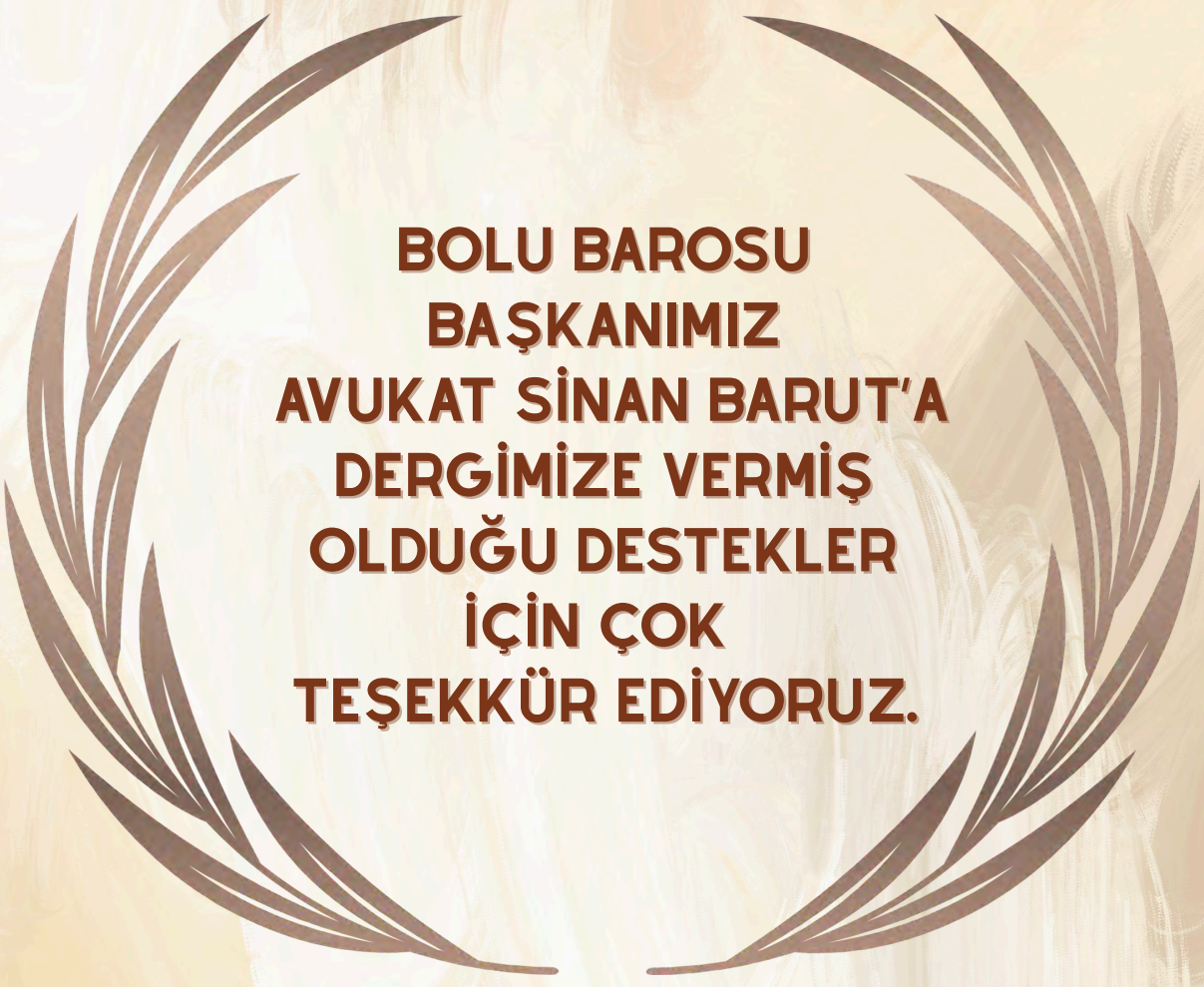

Soldan Sağa

- 1 Daha önemli bir durum için getirilen bir hükmün daha az önemli bir durum için de uygulanması gerektiğini savunan hukuk ilkesi.
- 2 İlk derece mahkemesi kararına karşı en üst dereceli mahkemeden önce ikinci derecede başvurulmuş kanun yolu.
- 3 Yapılan sözleşmelere uyulmasının zorunlu olması kuralı.
- 4 Bir konu üzerinde bütün güçle çalışıp, işin özüne inerek sonuç ve hüküm çıkarmak, uyuşmazlığı en iyi şekilde çözümlemek.
- 5 Cumhuriyet savcısının, vekilin, sanığın veya kanuni temsilcinin; davanın tarafının yargılama konusuyla ilgili olarak ya da bilirkişi raporu hakkında uzmandan aldığı bilimsel görüş.
- 6 Üstü kapalı, açık olmayan.

Yukarıdan Aşağıya

- 1 İki veya daha fazla şahsın arasında bir şeyin yapılmasını veya verilmesini gerektiren, bir tarafı alacaklı bir tarafı borçlu yapan hukuki münasebet.
- 2 Katılma, ortak olma, ortaklık.
- 3 Halkın kendi kendini yöneltme biçimi. Olayı oluşturanların görüşlerinin alındığı ve hak ve özgürlüklerin esas olduğu anlayış.
- 4 Yapan, suçu işleyen, fiili yapan.
- 5 İyiye kötünden ayırma. Yargılama hukukunda; mahkemenin yasaya aykırı karar vermesi, yetkili olmaması veya yargılama yöntemine aykırı karar vermesi durumunda kararın bozulması için Yargıtaya başvurma.
- 6 Bilinen bir olgudan bilinmeyen bir olgunun çıkartılması

**BOLU BAROSU
BAŐKANIMIZ
AVUKAT SİNAN BARUT'A
DERGİMİZE VERMİŞ
OLDUĞU DESTEKLER
İÇİN ÇOK
TEŞEKKÜR EDİYORUZ.**

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Hukuk Topluluğu Dergisidir.

